Αριθ. αυ. 132902

ΝΕΟΛΟΓΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
Π. Α. Ζ.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Διευθυντής Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΤΟΜΟΣ Α'. — ΤΕΥΧΗ 1 — 52

1891—1892.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπόλιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1892.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.

ΕΤΟΣ Α'. ΚΥΡΙΑΚΗ, 3 Νοεμβρίου 1891. ΑΡΙΘ. 2.

ΝΕΟΛΟΓΟΥ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ.

Τιμᾶται γρ. ἀργ. 2. Τιμᾶται γρ. ἀργ. 2.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΦΟΥΤΥΡΑΣ.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 3 Νοεμβρίου 1891.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

Ἡ ἐνθρόνισις τοῦ νέου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.—Ὁ νέος οἰκουμενικὸς πατριάρχης, Νεόφυτος ΔΙΤ' (μετ' εἰκόνος).—Ἡ ἀνάρρησις τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἅλωσιν οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.—Ποικίλα.—Δημοσιογραφικαὶ ἀναγνώσεις.—Δημήτριος Κόκκος (Σπαγρηφία).—Ἡ Δευτερότοκος (δίηγημα).

Η ΕΝΘΡΟΝΙΣΙΣ
ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ.

Προχθὲς μεταβάντος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἰδιαιτέρου διαγγελέως τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ Μεγάλου Βεζύρου καὶ ἀναγγείλαντος ἐκ μέρους αὐτοῦ ὅτι ἡ Α.Α. Μεγαλειότης ὁ Σουλτάνος ηὐδόκησεν ὅπως τῇ ἐπαύριον σαββάτῳ, τῇ 7ῃ δὲ ὥρᾳ τουρκικῇ, δεχθῇ ἐν ἐπισήμῳ ἀκροάσει τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν νέον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Νεόφυτον τὸν Η', συνοδευόμενον ὑπὸ τοῦ τέως τοποτηρητοῦ Σεβ. ἁγ. Βελεγράδων κ. Δωροθέου, ἑνὸς τῶν πρεσβυτάτων ἀρχιερέων καὶ τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου, ἐχθὲς ἐγένετο ἡ πρώτη ἐπίσημος παρουσία καὶ μετ' αὐτὴν ἡ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἐνθρόνισις. Τὰ τῆς ὅλης τελετῆς ἔχουσι λεπτομερῶς ὧδε·

Ἀπὸ τῶν Πατριαρχείων εἰς τὰ Ἀνάκτορα.

Ἱκανὸν πρὸ τῆς ὅης ὥρας ἀνακτορικαὶ ἅμαξαι, ἀποσταλεῖσαι, παρέμενον πρὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ πρὸς παραλαβὴν τῆς Α. Παναγιότητος καὶ τῆς συνοδείας αὐτῆς. Ἦν ἤδη ὅη ὥρα, ὅτε ἡ Α. Παναγιότης καὶ ἡ συνοδεία αὐτῆς ἐπέβησαν τῶν ἁμαξῶν, ἡ δὲ ὅλη συνοδεία ἐχώρησε τότε κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν:

Κλητῆρες ἔφιπποι, ὁ πριμικήριος ἐν μέσῳ δύο εὐταξιῶν, ἱερεῖς ἔφιπποι, αὐλικὴ ἅμαξα, φέρουσα τὴν Α. Θ. Π. ἔχουσαν ἀντικρὺ Αὐτῆς τὴν Α. Ἐξοχότητα τὸν Ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην μετὰ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ εἰσηγητοῦ τῶν ἀνακτόρων (Τεσριφατζή), διάκονοι ἔφιπποι, οἱ ἐν τῷ δημοσιευθέντι ἤδη ἐν τῷ χθεσινῷ «Νεολόγῳ» προγράμματι ἀναφερόμενοι, καὶ μετ' αὐτοὺς ἑτέρα αὐλικὴ ἅμαξα, ἧς ἐπέβαινον αἱ ΑΑ. ΣΣ. ὁ τέως τοποτηρητὴς Βελεγράδων Δωρόθεος, ὁ ἅγιος Βερροίας Προκόπιος καὶ ὁ ἄρχων Καποῦ Κεχαγιᾶς Ἀντώνιος ἐφέντης Οἰκιάδης. Τῆς συνοδείας ταύτης ἀπετέλει μέλος καὶ ὁ ἐκ τῶν τελεταρχῶν κ. Γ. Λεμονίδης, ἡ ὅλη δὲ συνοδεία, ἐν τοιαύτῃ τάξει χωροῦσα ἀφίκετο περὶ τὴν 7ην ὥραν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Γιλδίζ.

Ἐν τοῖς ἀνακτόροις παρέστη πρὸ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν δύο ἀρχιερέων, τοῦ Σεβ. ἁγίου Βελεγράδων κ. Δωροθέου, τέως τοποτηρητοῦ, καὶ τοῦ ἁγ. Βερροίας κ. Προκοπίου καὶ ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου. Ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ὁ Σουλτάνος παρ' ᾧ ἵστατο ὁ Μ. τελετάρχης τῶν ἀνακτόρων Ἐξ. Μουνὶρ πασσᾶς, ὑπεδέξατο τὴν Α. Θ. Π. ὄρθιος. Ἡ Α. Θ. Π. δὲ ὁ οἰκουμ. πατριάρχη προσκλινάμενος ἐποιήσατο τὴν ἑπομένην προσφώνησιν·

Μεγαλειότατε,

Ἀνακτορικῇ εὐμενείᾳ τῆς Ὑμετέρας φιλολάου Μεγαλειότητος καὶ κανονικῇ ψήφῳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἐμπιστευθείσης τῷ ταπεινῷ Αὐτῆς εὐχέτῃ τῆς πνευματικῆς διοικήσεως τοῦ πιστοῦ καὶ ἀψοσιωμένου Αὐτῇ ἔθνους τῶν Ρωμαίων, λαμβάνω τὴν ὑψίστην τιμὴν τοῦ νὰ ἐμφανισθῶ, Ὑψηλῇ βασιλικῇ Αὐτῆς ἐπινεύσει, ἐνώπιον τοῦ Ὕψους τῆς Ὑμετέρας Θεοφρουρήτου Κορυφῆς.

Καθυποβάλλων δὲ πρὸ τοῦ ἐνδόξου Αὐτοκρατορικοῦ Αὐτῆς θρόνου τὴν βαθεῖαν μου ἀφοσίωσιν καὶ εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ ὑψηλῇ ταύτῃ τιμῇ καὶ ἐμπιστοσύνῃ καὶ ἐξαιτούμενος τὴν κραταιὰν Αὐτῆς προστασίαν ὅπως, συνῳδὰ τῇ φιλολάῳ Αὐτῆς ἐπιθυμίᾳ, δυνηθῶ νὰ ἐκπληρώσω ἐπιτυχῶς τὰ ἀνατεθέντα τῇ ἐμῇ ἀσθενείᾳ σοβαρὰ τῆς Πατριαρχείας καθήκοντα, δέομαι ταπεινῶς καὶ ὁλοψύχως τοῦ ἀγαθοτάτου Θεοῦ, ἵνα περισκέπῃ καὶ διατηρῇ ἀκράδαντον ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου αὐτοκρατορικοῦ θρόνου τῶν Ὀσμανιδῶν τὴν Ὑμετέραν Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα τὸν λαοφιλῆ ἡμῶν Αὐθέντην καὶ Ἄνακτα, κατευθύνων τὰς ἀγαθὰς πατρικὰς Αὐτοῦ Βουλὰς εἰς πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. Γένοιτο.

Πρὸς ταῦτα, μεθερμηνευθέντα ὑπὸ τοῦ Μ. Λογοθέτου, ἡ Α. Α. Μ. ἀντεφώνησεν, ἐκδηλώσασα τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου, οὗτινος ἡ ἀφοσίωσις, ἡ πίστις καὶ ἡ δεδοκιμασμένη ἱκανότης εἰσὶν ἤδη ἐκ τῶν προτέρων γνωσταὶ τῇ κυβερνήσει Αὐτῆς. Ἡ Α. Α. Μ. ἐτεκμηρίωσε τὰς μεγαθύμους Αὐτῆς προθέσεις ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἡσυχίας τῶν πιστῶν Αὐτῆς ὑπηκόων, διεβεβαιώσατο περὶ τῆς εὐμενοῦς ἀποδοχῆς τῶν μετ' εἰλικρινείας ὑποβαλλομένων νομίμων ἀξιώσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ περὶ τῆς χορηγηθησομένης προστασίας καὶ ἀντιλήψεως πρὸς ἥρεμον αὐόδωσιν τῶν ἐμπεπιστευμένων εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὑποθέσεων, ἐπανέλαβε τὴν πρὸς τὸ ἄτομον αὐτοῦ ἰδιάζουσαν αὐτοκρατορικὴν εὔνοιαν καὶ ἐξέφρασε τὴν Ὑψηλὴν Αὐτῆς θέλησιν, ὅπως ἐπανίδῃ Αὐτὴν προσεχῶς. Ἀκολούθως στραφεῖσα ἰδίᾳ πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν

συμπαρισταμένων, παρόρκησεν ἵνα ἐπιδαψιλεύσῃ αὐτοῖς τὰς βασιλικὰς Αὐτοῦ χάριτας.

Μετὰ ταῦτα ὁ Α. Μ. διαφόρους ἀπευθύνασα εὐμενεῖς λόγους πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα πρὸς τὸν τέως τοποτηρητὴν, εἰς ὃν ἐξέφρασε τὴν ὑψηλὴν Αὐτοῦ εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῇ ἀρίστῃ ἐκπληρώσει τοῦ ἀνατεθέντος αὐτῷ ἔργου, ἔδωκεν ἰδίᾳ χειρὶ τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ παρασήμου Μετζιτιὲ εἰς τὴν Α. Θ. Π., ἐδόθησαν δὲ καὶ εἰς τὰς ΑΑ. ΣΣ. εἰς μὲν τὸν τέως τοποτηρητὴν τὸ παράσημον Ὀσμανιὲ δευτέρας τάξεως, εἰς δὲ τὸν ἅγιον Βερροίας τὸ αὐτὸ τρίτης τάξεως καὶ εἰς τὸν ἄρχοντα Μ. Λογοθέτην τὸ παράσημον Ἰμτιγιάζ.

Ἡ Α. Α. Μ. ἐπεῖπεν εἰς τὸν πατριάρχην ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἀκρόασιν θεωρεῖ ἐπίσημον, ἐπιφυλάσσεται δὲ ὅπως καὶ εἰς ἰδιαιτέραν ἀκρόασιν δεχθῇ τὴν Α Θ. Παναγιότητα.

Μετὰ τὴν ἀκρόασιν ταύτην, ἥτις ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ, ἡ Αὐτοῦ Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτὸν ὡδηγήθησαν εἰς ἰδιαίτερον δωμάτιον ὑπὸ τοῦ μεγάλου τελετάρχου τῶν ἀνακτόρων Μουνὶρ πασσᾶ, ὅστις ἐπανειλημμένως συνεχάρη τῇ Αὐτοῦ Θ. Παναγιότ. ἐπὶ τῇ ἐξαιρετικῇ ὅλως, ὡς εἶπεν, εὐμενείᾳ ἧς ἔτυχε παρὰ τῆς Α.Α.Μ. τοῦ Σουλτάνου, καὶ διεβεβαίωσεν Αὐτὸν περὶ τῆς προθύμου αὐτοῦ ἀρωγῆς καὶ συναντιλήψεως πρὸς εὐόδωσιν τῶν ὑπὲρ τοῦ Γένους τῶν Ρωμαίων ἀγαθῶν αὐτοῦ σκοπῶν.

Μετὰ μικρὰν ἀνάπαυλαν ἐν τοῖς ἰδιαιτέροις τούτοις δωματίοις, ἐν οἷς παρῆσαν οἱ μεγάλοι βαθμοῦχοι τῶν ἀνακτόρων, οἵτινες συνεχάρησαν πάντες τῇ Α.Θ.Π. προσενεχθέντων τῶν συνήθων ἀναψυκτικῶν, ἡ Α. Θ. Π. μετὰ τῆς συνοδείας αὐτῆς ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην.

Ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην.

Ἡ ἀνωτέρω συνοδεία κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ πρότερον χωροῦσα τάξιν κατῆλθε διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ Διπλοκιονίου καὶ προχωροῦσα κατὰ τὴν εἰςΓαλατᾶν ἰδίᾳ ἀθξιν διὰ μέσου τοῦ ὑκατέρωθεν στοίχους ἀποτελέσαντος πλήθους, ὅπερ ἐν τῷ Καράκιοῖ ζωηρῶς ὑπὲρ τῆς Α Π.ἐζητωκραύγησεν, μὴ ἐπιλαθόμενον κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ τῆς Α.Σ. τοῦ τέως τοποτηρητοῦ,ὑπὲρ οὗ ζητωκραυγήσεις ἐπίσης αὐτόθι ἠκούσθησαν, διηυθύνθη διὰ τῆς γεφύρας τοῦ Καράκιοῖ καὶ τῆς λεωφόρου τοῦ Μπαχτσὲ-καποῦ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, ὧν ἐν ταῖς διαφόροις στρατ. σταθμοῖς ἀποδιδόντων τῇ Α. Π. τὰς νενομισμένας τιμὰς καὶ τοῦ ἀμέτρου καὶ ἀδιακρίτως ψυλῆς καὶ θρησκεύματος πλήθους συνωστιζομένου ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς θεάσηται τὸν νέον οἰκουμενικὸν πατριάρχην. Ἡ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην ἄφιξις τῆς πατριαρχικῆς συνοδείας ἐγένετο κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν. Ἡγοῦντο δύο ἔφιπποι χωροφύλακες, μεθ'οὓς ἤρχοντο δύο πατριαρχικοὶ κλητῆρες, οἷς εἵποντο κατὰ σειρὰν, δύο ἔφιπποι πατριαρχικοὶ ἱερεῖς, δύο πάλιν πατριαρχικοὶ κλητῆρες, εἶτα ὁ ἄρχων πρωτοσύγκελος, βαίνων ἔφιππος ἐν μέσῳ δύο ἐφίππων πατριαρχικῶν εὐταξιῶν καὶ κρατῶν τὸ χαιρετίζον, μεθ' οὓς ἀνεβαίνετο ἡ πατριαρχικὴ ἅμαξα ἠρέμα χωροῦσα καὶ φέρουσα τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, περιβεβλημένην τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Μεδζιτιὲ καὶ ἔχουσαν ἀπέναντι Αὐτῆς τὰ αὐτὰ καὶ κατὰ τὴν εἰς Γιλδίζιον μετάβασιν πρόσωπα. Μετὰ τὴν πατριαρχικὴν ἅμαξαν ἔβαινον πάλιν δύο ἔφιπποι διάκονοι, ὁ ἱερολογιώτατος δευτερεύων κ Κωνσταντῖνος Μικρούλης καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς πρωτοσυγκελλίας ἱερολογιώτατος Γ. Ταντα-λίδης, μεθ' οὓς ἤρχοντο δύο ἔφιπποι ἱππικόμοι, εἶτα πέντε ἔφιπποι χωροφύλακες καὶ κατόπιν αὐλικὴ ἅμαξα φέρουσα τοὺς σεβασμιωτάτους ἀρχιερεῖς Βελεγράδων Δωρόθεον καὶ Βερροίας Προκόπιον μετὰ τοῦ ἄρχοντος Καποῦ Κεχαγιᾶ Ἀντωνίου ἐφέντη Οἰκιάδου. Τὴν συνοδείαν ἔκλειεν ἅμαξα φέρουσα τοὺς συγγενεῖς τοῦ πατριάρχου. Ἦν ἤδη 9 περίπου ὥρα τουρκ. ὅτε τῆς ἀνωτέρω συνοδείας ἐν τοιαύτῃ τάξει ἀβικομένης καὶ συνενωθείσης μετὰ τῶν ἀπὸ τῆς 7ης ὥρας ἐκ τῶν πατριαρχείων ἐπὶ ἀνακτορικῶν ἁμαξῶν εἰς Σιρκετζῆ μεταβάντων καὶ ἐκεῖθεν παρὰ τὴν Υ. Πύλην σταθμευόντων καὶ ἀναμενόντων τὴν Α.Θ. Π. Σεβ. ἀρχιερέων καὶ τῶν ἀξιοτίμων μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου μετὰ τοῦ ἐκ τῶν τελετάρχων κ. Ν. Νικολαΐδου καὶ λοιπῶν κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων, οἱ πάντες ἐχώρησαν πρὸς τὸ μέγαρον τῆς Υ. Πύλης καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν περίβολον αὐτῆς. Ὑπάλληλοι τῆς μεγάλης βεζυρίας ἀνέμενον ἐπί τε τῆς ἔξω καὶ τῆς ἔξω πύλης τοὺς ἐπισήμους ἐπισκέπτας, ἡ δὲ Α. Θ. Π. κατῆλθεν ὑποβασταζομένη ὑπὸ τῆς Α. Ε. τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ ἔχουσα παραπλεύρως τὴν Α. Ε. τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην.

Ἐν τῇ Ὑψ. Πύλῃ ἡ Αὐτοῦ Παναγιότης μετὰ τῶν αὐτόθι ἀναμενόντων ἀρχιερέων καὶ συμβούλων ἐπεσκέψατο πρῶτον τὴν Α. Υ. τὸν μέγαν βεζίρην Δζεβὰτ πασσᾶν,ὃς μετὰ πολλῆς εὐμενείας δεξιωσάμενος τὴν Α. Θ. Π. συνεχάρη Αὐτῇ ἐπὶ ταῖς αὐτοκρατορικαῖς τιμαῖς, διεβεβαίωσεν Αὐτὴν ὅτι ὁ σεβαστὸς ἡμῶν ἄναξ πάντας μὲν τοὺς λαοὺς αὐτοῦ,ἐξόχως δὲ τὸ ρωμαϊκὸν ἔθνος θεωρεῖ ἴδια τέκνα, αὐτὸς δὲ τὸ καθ'ἑαυτὸν χαίρει ἐπὶ τῇ ἀρίστῃ ἐκλογῇ τοῦ ἔθνους τῶν Ρωμαίων ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Α. Θ. Π. ἧς τὴν ἀβεσίωσιν καὶ τὸν ζῆλον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐγίνωσκε καὶ ἐξετίμησε καὶ διεβεβαίωσεν Αὐτὴν ὅτι ἔσται ἀεὶ πρόθυμος συναντιλήπτωρ εἰς τὴν εὐόδωσιν τῶν ἀγαθῶν Αὐτῆς σκοπῶν ὑπέρ τε τοῦ κράτους καὶ ὑπὲρ τοῦἔθνους Αὐτῆς. Εἶτα ἐπεσκέψατο ἐν τῇ Ὑψ.Πύλῃ τοὺς ὑπουργοὺς τῶν ἐσωτερικῶν Χαλὶλ Ριφὰτ καὶ τῶν ἐξωτερικῶν Σαῒτ πασσᾶν, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἐξέφρασε τὴν ἀνυπόκριτον αὐτοῦ χαρὰν ἐπὶ τῇ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἐκλογῇ ἀνδρὸς, μετὰ τοῦ ὁποίου συνεργάσθη ἐν Μοναστηρίῳ καὶ τοῦ ὁποίου ἐξετίμησε τὰ ἀγαστὰ προσόντα καὶ τὸν ζῆλον ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ τε κράτους καὶ τοῦ ἔθνους,ὁ δὲ δεύτερος μετὰ συγκινήσεως, ὡς εἶπεν, ἀνεμνήσθη τῆς μεγάλης ἐκείνης ὥρας, καθ' ἣν Μωάμεθ ὁ Πορθητὴς αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας καὶ τιμῶν ἠξίου τὸν πρῶτον μετὰ τὴν ἄλωσιν πατριάρχην, συνάψας οὕτω δι' ἀρρήκτων δεσμῶν τὸ ρωμαϊκὸν ἔθνος μετὰ τοῦ κράτους αὐτοῦ, δεσμῶν,περὶ ὧν εἶναι βέβαιος ὅτι θὰ συσφιγχθῶσιν ἔτι μᾶλλον διὰ τῶν ἐξόχων προσόντων, ἅπερ ἐπιδείξατο κατὰ τὴν πολυετῆ αὐτοῦ ἔν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ κράτει ὑπηρεσίαν ὁ νέος πατριάρχης.

Ἀπὸ τῆς Ὑψ. Πύλης εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης.

Κατὰ τὴν 9 καὶ 20' τουρκιστὶ ἡ συνοδεία ἀνεχώρησε τῆς Ὑψ. Πύλης κατὰ τὴν ἑξῆς τάξιν. Προηγοῦντο δύο ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῆς μεγάλης βεζυρείας, μετ' αὐτοὺς πέντε ἔφιπποι χωροφύλακες, πατριαρχικοὶ κλητῆρες καὶ ἔφιπποι ἱερεῖς, μεθ' οὓς ἤρχετο ἡ ἅμαξα τῆς Α.Θ.Παναγιότητος, ἡ ἅμαξα τῆς Α.Σ. τοῦ τέως τοποτηρητοῦ καὶ μετ' αὐτὴν ἐν μακρᾷ σειρᾷ πολλαὶ ἄλλαι, φέρουσαι κατὰ τάξιν τοὺς ἑξῆς, τὴν Α. Σ. τὸν ἅγιον Ἡρακλείας κ. Γερμανὸν μετὰ τοῦ κ. Δ. Γενιδουνιᾶ, τὴν Α.Σ. τὸν ἅγ.Δέρκων κ.Καλλίνικον μετὰ τοῦ κ. Ν. Ψυχάρη βέη, τὴν Α.Σ.τὸν ἅγιον Σηλυβρίας κ.Γερμανὸν μετὰ τοῦ κ.Χρυσίδου, τὴν Α. Σ. τὸν ἅγιον Κορυτσᾶς κ. Φιλόθεον μετὰ τοῦ κ. Β. Γαροφαλλίδου, τὴν Α.Σ. τὸν ἅγ.Δράμας κ.Γερμανὸν μετὰ τοῦ κ. Β. Σαρακιώτη, τὰς Α. Σ. τὸν ἅγ. Σκοπείων κ. Μεθόδιον καὶ Γάνου καὶ Χώρας κ Διονύσιον μετὰ τοῦ κ. Γ. Δημητριάδου, τὴν Α. Σ. τὸνἅγ.Ζωζοναγαθουπόλεως μετὰ τοῦ Βαπορίδου ἐφέντη,ἀντικαταστήσαντος τότε τὸν κ. Φενερλῆν,τὴν Α.Σ.τὸν ἅγ. Πελαγονείας κ. Ἀλέξανδρον μετὰ τοῦ γεν. γραμματέως τοῦ Μ. Συμβουλίου κ. Δ. Ξανθοπούλου, τὴν Α.Σ.τὸν ἅγ. Προικονήσου κ. Νικόδημον μετὰ τοῦ κ. Β. Ἐλευθεριάδου, τὴν Α. Σ. τὸν ἅγ. Χαλκηδόνος κ. Ἰωακεὶμ μετὰ τοῦ κ. Δ. Εὐθυβούλη, τὸν ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερ. Συνόδου πανοσιολογιώτατον κ. Κ. Ἀλεξανδρίδην μετὰ τοῦ ἱερολογ. ὑπογραμματέως τῆς Ἱ Συνόδου κ. Κυρίλλου καὶ τοῦ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Πατριαρχείου κ. Ἰ. Ταντᾶλίδην, τὸν μέγαν ἐκλησιάρχην κ. Καλλίνικον μετὰ τῶν κ. κ. Ι. Φωτίου καὶ Α. Βρυενίου καὶ τέλος ἡ ἅμαξα τῶν συγγενῶν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Κατὰ τὴν 9 1)2 ὥραν τουρκιστὶ ἡ συνοδεία ὑπὸ τὴν ἀνωτέρω τάξιν ἔφθασεν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης, ἔνθα ἡ Α. Θ. Π ἐπεσκέψατο τὸν ὑπουργὸν Ἐξοχ. Ριζᾶ πασσᾶν, ἠιλαφρονέστατα Αὐτὴν δεξιωσάμενον καὶ ἐπαναλαβόντα τοὺς λόγους, οὓς καὶ οἱ ἄλλοι ὑπουργοὶ εἶπον Αὐτῇ.

Ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Μετὰ τὴν πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς δικαιοσύνης ἐπίσκεψιν τοῦς

ἀτρύτους ὄντως κόπους καὶ ταῖς προσπαθείαις τῶν τελεταρχῶν κ. Ν. Νικολαΐδου καὶ Γ. Λεμονίδου ἡ συνοδεία ἁρμονικώτερον καὶ ἱεραρχικώτερον καταρτισθεῖσα ἐτράπη διὰ τῆς μεγάλης ὁδοῦ τοῦ Μπαχτσὲ καποῦ καὶ διὰ τῶν ὁδῶν Ἐμὶν ὀνοῦ, Βαλοὺκ παζαρίου, Οὖν Καπὰν καὶ Τζιβαλίου εἰς τὰ Πατριαρχεῖα. Ἡ πομπὴ, ἐπιβλητικὴ ὄντως κατὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο στάδιον αὐτῆς ἐχώρησε περὶ τὴν 10 τουρκιστὶ ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς δικαιοσύνης κατὰ τὴν ἐπομένην τάξιν. Προηγοῦντο δύο ἔφιπποι χωροφύλακες, μετ'αὐτοὺς 2 ἔφιπποι πατριαρχικοὶ κλητῆρες, κατόπιν δεκὰς ἐφίππων ἱερέων βαινόντων ἀνὰ δύο, εἶτα ἤρχετο 1) ἡ τὴν μέγαν ἐκλησιάρχην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ φέρουσα ἅμαξα, κατόπιν 2) ἅμαξα φέδουσα τὸν ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσ. κ. Κ. Ἀλεξανδρίδην μετὰ τῶν δύο μετ' αὐτοῦ ὡς ἀνωτέρω προσώπων 3) ἅμαξα φέρουσα διαφόρους κατωτέρους πατριαρχ. ὑπαλλήλους, 4) ἅμαξα φέρουσα τὴν Α. Σ. τὸν Σκοπείων Μεθόδιον καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ, 5) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σεβ. τοῦ Ξάνθης κυρίου Ἰωακεὶμ καὶ τοῦ μετ' αὐτοῦ· 6) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σεβασμ. τοῦ ἁγ. Πελαγονείας κ. Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ μετ' αὐτοῦ· 7) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σεβασμ. τοῦ ἁγ. Σωζοναγαθουπόλεως μετὰ τοῦ μετ' αὐτοῦ· 8) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγίου Κορυτσᾶς Δωροθέου καὶ τοῦ μετ' αὐτοῦ· 9) εἷς ἔφιππος πατριαρχικὸς κλητήρ μεθ' ἑνὸς ἐφίππου χωροφύλακος· 10) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγ. Προικονήσου Νικοδήμου μετὰ τοῦ μετ' αὐτοῦ· 11) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγ. Δράμας κ. Γερμανοῦ μετὰ τῶν μετ' αὐτοῦ· 12) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγ. Σηλυβρίας μετὰ τοῦ κ. Φενερλῆ· 13) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγίου Δέρκων μετὰ τοῦ κ. Ν. Ψυχάρη βέη· 14) ἡ ἅμαξα τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγ Ἡρακλείας καὶ τοῦ κ. Δημητρ. ἐφ. Γενιδουνιᾶ· 15)ἡ ἅμαξα τῶν ΑΑ. ΣΣ. τοῦ τέως τοποτηρητοῦ κ. Δωροθέου καὶ Βερροίας κ. Προκοπίου,ἐχόντων ἀπέναντι αὐτῶν τὸν Δανὲζ ἐφέντην καὶ τὸν ἄρχοντα μέγαν καπουκεχαγιᾶν Ἀντώνιον ἐφ. Οἰκιάδην, ἥτινι εἵποντο ἔφιπποι θεράποντες ὡς καὶ ὁ καθ' ἕλην τὴν πορείαν συνοδεύσας τὴν Α. Σ. τὸν τέως τοποτηρητὴν ἰδιαίτερος αὐτοῦ θεράπων, μεθ' ἣν ἤρχοντο τέσσαρες ἔφιπποι χωροφυλακες, 8 ὑπάλληλοι τῆς Ὑψ. Πύλης, 3 πατριαρχικοὶ κλητῆρες, ὁ ἄρχων πρωτοσύγκελος μεταξὺ δύο εὐταξιῶν καὶ ἀμέσως μετ' αὐτὸν ἡ πατριαρχικὴ ἅμαξα περιβαλλομένη ὑπὸ πέντε διακόνων καὶ ἱερέων,ἐν οἷς καὶ ὁ τῆς Βλάγκας ἱεροδιάκονος καὶ ὁ πατριαρχικὸς ἱερεὺς κ. Μελέτιος Πηγᾶς καὶ λοιποί. Τὴν συνοδίαν ἔκλειον 2 ἔφιπποι χωροφύλακες μετά τινων ἁμαξῶν, φερουσῶν διαφόρους κατωτέρους ὑπαλλήλους τῶν τε πατριαρχείων καὶ τῶν διαφόρων ἐν ταῖς ἀμάξαις συνοδικῶν τε καὶ λαϊκῶν μελῶν.

Ὑπὸ τοιαύτην τάξιν ἡ πομπὴ βραδέως βαίνουσα ἐχώρει ἐν μέσῳ διπλοῦ στίχου ποικίλου τό τε ψύλον καὶ τὸ θρησκεύμα λαοῦ, τῶν ὀρθοδόξων εὐλαβῶς ἀποκαλυπτομένων κατὰ τὴν διάβασιν τῆς πατριαρχικῆς ἁμάξης, καταμέστων δ' ὄντων τῶν τε παραθύρων καὶ τῶν στεγῶν ἐκ πλήθους τοῦ γυναικείου ἰδίᾳ ψύλου. Ἡ πομπὴ, βαδίζουσα πρὸ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Τζιβαλίου, ἔστη ἐπὶ μικρόν, διότι οἱ μαθηταὶ καὶ αἱ μαθήτριαι τῶν σχολῶν Τζιβαλίου, δάφνας ἐν χερσὶ φέροντες καὶ ἑκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ παρατεταγμένοι καὶ ᾄσμα πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἠδυμόλπως ψάλλοντες, ὑπεδέξαντο αὐτόθι τὴν Α. Θ. Π. ἐνῷ τῶν κωδώνων κρουομένων, τῶν ἱερέων τὰ ἱερὰ φερόντων ἅμφια καὶ τῶν ψαλτῶν ἁρμονικώτατα ψαλλόντων, τὸ πρῶτον ἠκούσθη ὑπὲρ τῆς Α. Θ.Π. Εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα, ὅπερ ἐπικολούθησαν ζωηρότατα ζητωκραυγήσεις. Ἐκκινήσασα εἶτα πάλιν ἡ συνοδία ἔβδασε κατὰ τὴν 10 3)4 εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν, πρὸ τοῦ ὁποίου ὑπέρμετρος εἶχε συνωστισθῆ κόσμος,προκαλέσας καὶ τὸ ἅμα τῇ ἀποβάσει τῆς τε Α. Θ. Π. καὶ τῶν λοιπῶν ἐπισήμων προσόντων κλεισίμυον τῶν ἐξωτερικῶν πυλῶν, μόλις κατορθωσάντων τῶν ἁρμοδίων ἀστυνομικῶν καὶ λοιπῶν ὀργάνων νὰ συγκρατήσωσι τὸ πλῆθος.

Τὰ ἐν τῷ ναῷ.

Ὁ πατριάρχης, κατὰ τὸ Τυπικόν, ἅμα ἔβδας εἰς τὰ πατριαρχεῖα, ἦλθεν ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης πύλης τοῦ ναοῦ, ἔνθα ἵστατο ἅπας ὁ κλῆρος πρὸς προϋπάντησιν αὐτοῦ· καὶ οἱ μὲν ἅγιοι ἀρχιερεῖς, οἱ συνοδεύοντες αὐτόν, εἰσῆλθον κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ ἱερὸν Βῆμα, τέσσαρες δὲ τῶν διακόνων ἐνεδύθησαν τὰς ἱερὰς αὐτῶν στολὰς καὶ κρατοῦντες δικηροτρίκηρα, οἱ μὲν δύο ἐξ αὐτῶν ἐθυμίων τὸν πατριάρχην εἰσερχόμενον ἐν τῷ ναῷ, οἱ δὲ δύο ἵσταντο περὶ αὐτόν·προπορευομένου δὲ τοῦ πρωτοκηρίου, φέροντος τὸ διδάμβουλον, καὶ τῶν χορῶν τῶν ψαλτῶν ψαλλόντων τὸ "Ἄξιον ἐστίν, εἰσῆλθεν ἡ Α. Θ. Π., ὁ οἰκουμ. πατριάρχης εἰς τὸ ἱερὸν Βῆμα. Τότε ὁ πρῶτος τῇ τάξει ἀρχιερεύς, φέρων ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον ἐποίησεν εὐλογητόν, ὁ διάκονος εἶπε τὸ τρισάγιον, ὁ ἀρχιερεὺς "Ὅτι σοῦ ἐστιν, μεθ' ὃ οἱ ἀρχιερεῖς ἔψαλλον τὸ Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ ὁ Θεὸς, ἡμῶν καὶ τὸ "Ὅτε καταβᾶς, ὁ ἀρχιερεὺς Ἐλέησον ἡμᾶς ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου. Δεόμεθά σου, Ἐπάκουσον, Ἐλέησον, οἱ ἀρχιερεῖς τὸ Κύριε ἐλέησον τρίς, ὁ ἀρχιερεὺς "Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, αὖθις τὸ Κύριε ἐλέησον τρίς, ὁ ἀρχιερεὺς "Ὅτι ἐλέημων καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς ὑπάρχει κτλ. καὶ τὴν ἀπόλυσιν Ὁ ἐν εἴδει πυρίνων γλωσσῶν, ἄνευ τοῦ Δι' εὐχῶν.

Μετὰ ταῦτα ὁ πατριάρχης, ἐνδεδυμένος μανδύαν, ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον ἔστη ἐνώπιον τῆς ἁγίας Τραπέζης καὶ ἐποίησεν εὐλογητὸν, εἶτα ἀνέγνω τὸ τρισάγιον κτλ. ὡς ἀνωτέρω καὶ ἐγένετο ἡ ἀπόλυσις, μεθ' ἣν, ἱσταμένου τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ Ὡραίᾳ Πύλῃ, προσῆλθεν ὁ μέγας Λογοθέτης καὶ ἀπήγγειλε τὸ Μέγα Μήνυμα, ἔχον ὧδε:

"Ἡ ἱερὰ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων χορεία, ὁ εὐαγὴς τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου κλῆρος, οἱ προΐοντες καὶ οἱ λογάδες τοῦ Γένους καὶ ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα τῶν τε θεοσώστων ἐπαρχιῶν καὶ τῆς βασιλίδος ταύτης τῶν πόλεων, ἐκλεξάμενοι κοινῇ γνώμῃ καὶ ἀποφάσει βουλῇ τὴν Ἡμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, ἐπινεύσει θείᾳ καὶ αὐτοκρατορικῇ εὐμενείᾳ, ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην, προσκαλοῦσιν Αὐτὴν, διὰ τοῦ ταπεινοῦ Αὐτῆς ἱκέτου, ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον ἀποστολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν τοῦτον θρόνον.

Ἀνάβηθι τοίνυν, Παναγιώτατε Δέσποτα, τὰς βαθρίδας αὐτοῦ, καὶ κόσμησον αὐτὸν μέχρι βαθυτάτου γήρως, ὅπως ἐκλέξωσιν αὐτὸν οἱ προκάτοχοί Σου, Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος, Νεκτάριος ὁ Θεοπρόβλητος, Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Φώτιος ὁ σοφώτατος, Γεννάδιος ὁ Σχολάριος, Διονύσιος ὁ ἀπὸ Φιλιππουπόλεως, Γρηγόριος ὁ ἀπὸ Πελαγωνείας, καὶ ὁ λοιπὸς τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει θεοφιλῶς πατριαρχευσάντων γεραρὸν θίασος καὶ ὁδήγησον τὸν ἐμπεπιστευμένον Σοι ἄνωθεν κλῆρον καὶ λαὸν εἰς τὰς τρίβους τῆς κατ' ἀκρῶν σωτηρίας καὶ εἰς τὰς νομὰς τῆς εὐαγγελικῆς χάριτος.

Μετὰ ταῦτα ὁ πατριάρχης ἐποίησε τὴν εὐχαριστίαν καὶ ἀκολούθως προσῆλθεν αὐτῷ ὁ μητροπολίτης Ἡρακλείας, ὅστις μετὰ τὴν συνήθη προσλαλιὰν ἐνεχείρισεν αὐτῷ τὴν πατριαρχικὴν ῥάβδον, ἀσπαζόμενος τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἡ Αὐτοῦ Θ. Παναγιότης, ὁδηγουμένη ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Λογοθέτου καὶ τῶν διακόνων, ἀνῆλθεν εἰς τὸν θρόνον καὶ, εὐλογήσασα τὸν λαὸν μετὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ, τῶν χορῶν ψαλλόντων τὸ Εἰς πολλὰ ἔτη ἀπήγγειλε τὸν ἐπόμενον λόγον.

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα,

«Θείᾳ ἐλέει, ἐπινεύσει τε τοῦ μεγαθύμου Ἄνακτος ἡμῶν καὶ ψήφῳ κανονικῇ κλήρου καὶ λαοῦ ἀνερχόμενοι σήμερον τὰς βαθμίδας τοῦ ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ παριστάμενοι ἐνώπιον ὑμῶν ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς καὶ ἱερᾶς ταύτης σκοπιᾶς, ὁμολογοῦμεν καὶ οὐκ ἀποκρύπτομεν ἣν αἰσθανόμεθα ἱερὰν συγκίνησιν ἀναμετροῦντες τὸ ὕψος τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν ἱερᾶς ταύτης διακονίας καὶ τὸ βάθος τῆς συνοίκου ἡμῖν ἀσθενείας καὶ τὴν ἐκ ταύτης ἀνεπάρκειαν τῶν ἡμετέρων δυνάμεων. Αἰσθανόμεθα ἐν ἡμῖν αὐτοῖς καὶ οἱονεὶ ἑνωτιζόμεθα ἐκ τῶν μυχίων τῆς ἡμετέρας καρδίας προϊούσαν τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεως ἐπιτάττουσαν καὶ λέγουσαν ὅτι ὁ τόπος οὗτος,ἐν ᾧ ἐσμεν, ἅγιός ἐστι, τουτέστι κιβωτὸς ἀληθειῶν θείων καὶ παραδόσεων ἱερῶν, ὧν φύλακες τασσόμεθα. Ἀλλ' ἑνωτιζόμεθα καὶ ὡς ἐκ τοῦ στόματος πάντων ὑμῶν ἐμμελῶς καὶ ὡς ἐν μυστηρίῳ ἐξερχομένην φωνὴν περιγράφουσαν τοὺς ἐν διαφόροις και-

ροῖς κλεΐσαντας τὸν Οἰκουμενικὸν τοῦτον θρόνον, φωνὴν ἱστοροῦσαν τὸ κλέος ἐκείνων καὶ ἀναπαριστῶσαν ἐνώπιον τῆς ἡμῶν Μετριότητος τὰς ἱερὰς ἐκείνων σκιάς, προκαλοῦσαν δὲ καὶ ἡμᾶς ἵνα τοῖς ἴχνεσιν ἐκείνων κατακολουθήσωμεν. Ναί, λέγομεν, αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν τῇ κρισίμῳ καὶ ἱερᾷ ταύτῃ στιγμῇ σχέσις καὶ ἀντακολουθία νοημάτων καὶ σκέψεων ἡμῶν τε καὶ ὑμῶν. 'Αλλ' ὅσῳ ἀπειλητικαὶ παρίστανται ἐν τῇ διανοίᾳ ἡμῶν αἱ τε ἔκφρασις τῶν ἡμετέρων λογισμῶν καὶ ἡ τῶν ὑμετέρων προσδοκιῶν ἀναγραφή, ὅσῳ, ἕνεκα τῶν χρόνων, οὓς διερχόμεθα, καὶ τῶν καιρικῶν ἀντιπνοιῶν, τῶν μονονοῦ προκαλουσῶν κλύδωνα καὶ σάλους, κατανοοῦμεν ὅτι τὸ τῆς 'Εκκλησίας θεότευκτον σκάφος ἀπειλοῦσι τὰ τῆς νοητῆς θαλάσσης ἀγριαίνοντα κύματα, τοσούτῳ ἀπειλητικωτέρα ἀλλ' ἅμα καὶ ἐνθαρρυντικὴ ἐπαναλαμβάνεται καὶ πρὸς ἡμᾶς ἡ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ θεία φωνή, ἥτις πρὸς καιρὸν καταπραΰνουσα τὰς διακυμάνσεις τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδίας ἡμῶν, διανίστησιν ἡμᾶς καὶ παραθαρρύνει λέγουσα: **Ὀλιγόπιστε εἰς τί ἐδίστασας**;

«Ἐντεῦθεν τοίνυν, ἐκ τοῦ ἀπηχήματος τῆς ἱερᾶς ταύτης φωνῆς θάρρος καὶ ἐλπίδα βεβαίαν ἀρυόμενοι καὶ **ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς ἐν τῇ εἰς Θεὸν πίστει**, ἀναλαμβάνομεν μετὰ εἰλικρινοῦς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ τῆς εἰρηνικῆς καὶ ὑψοποιοῦ ταπεινώσεως τὴν διακυβέρνησιν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, δεόμενοι τοῦ Οὐρανίου Λύτῆς νυμφίου, **ὡς δυναμένου, φυλάξαι ἡμᾶς ἀπταίστους καὶ στῆσαι** κατενώπιον τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ, ἣν τῷ τιμίῳ Αὐτοῦ αἵματι περιεποιήσατο, **ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει**. Ναί, περιούσιε τοῦ Κυρίου λαέ, τοῦτο σύνθημα ἡμῶν, αὕτη ἡ ἐντολὴ τῶν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν ἀποβλεψάντων, ἐφ' ᾧ ἐπαγγελόμενοι σίμερον κατενώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων πιστὴν τηρῆσαι τὴν παρακαταθήκην τῶν Πατέρων ἡμῶν καὶ ἀγρύπνως στῆναι ἐπὶ τῆς φυλακῆς, ἐν ᾗ ἔστησεν ἡμᾶς ἡ ὁμόθυμος ψῆφος κλήρου καὶ λαοῦ, ἐξαιτούμεθα τελεσφόρον τὴν ἀντίληψιν καὶ ἀδελφικὴν τὴν σύμπραξιν τῆς χορείας τῶν Ἁγιωτάτων ἀρχιερέων καὶ τῶν ἀξιοτίμων προβούλων τοῦ Γένους εἰς κοινὴν συνεργασίαν καὶ εὐόδωσιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας συμφερόντων καὶ δικαιωμάτων, ἵνα **συγκρατῆναι ἐν ἡμῖν ἀδιάρρηκτος ὁ τῆς ἀγάπης σύνδεσμος, ἡ δὲ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσῃ τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ τὰ νοήματα ἡμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ**, ὥστε λέγειν καὶ ἡμᾶς: **Εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ καὶ σωτήριον ἔθνεσι.**

Ναί, Πάτερ ἅγιε, ὁ οὕτως εὐδοκήσας, ἀξίωσον ἡμᾶς καλῶς καὶ ὁσίως ὑπηρετῆσαι τῇ ἁγίᾳ σου Ἐκκλησίᾳ καὶ καταρτίσαι ταύτην **εὐθηνοῦσαν ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας αὐτῆς** (ψαλμ. ρκζ).

Τῷ δὲ Γαληνοτάτῳ καὶ Κραταιοτάτῳ ἡμῶν Ἄνακτι, ὃν ἐδικαίωσας βασιλεύειν ἐπὶ τῆς γῆς, χάρισαι ὑγίειαν μακροχρόνιον, νεύων ἐν τῇ καρδίᾳ Αὐτοῦ ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας Σου, **ἵνα πάντες ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.**
(πρὸς Τιμόθ. 2,2.) Γένοιτο!

Μετὰ ταῦτα, ὁ πρωτοψάλτης μετὰ τοῦ χοροῦ αὐτοῦ ἔψαλε τὸν πατριαρχικὸν πολυχρονισμὸν **Πολυχρόνιον ποιήσαι Κύριος ὁ Θεὸς τὸν παναγιώτατον καὶ σεβασμιώτατον ἡμῶν αὐθέντην καὶ Δεσπότην, τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κύριον κύριον Νεόφυτον, Κύριε φύλαττε αὐτὸν εἰς πολλὰ ἔτη.** Μετὰ τὸν πολυχρονισμὸν δὲ ἀπ' ἀμβωνος ὁ ἱερολογιώτατος διευθυντὴς τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀλαθείας» κ. Γεράσιμος Δώριζας ἀπήγγειλε τὸν ἑπόμενον λόγον:

Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν (Β'. Τιμ. 1,14).

Ὡς δρόσος ἑρμῶν ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιὼν καὶ ἡ φωνὴ αὔρας λευκῆς, ὅπου ὁ Κύριος, διώδευσεν ἀνὰ πᾶν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα τὸ γλυκὺ καὶ παρήγορον ἀκουσμα τῆς εἰς τὸν περικλεᾶ καὶ περίβλεπτον οἰκουμενικὸν θρόνον ἐκ θείας ὅλως προνοίας καὶ χάριτος ἀνυψώσεως τῆς σῆς θεοτιμήτου καὶ θεοδεξάστου Παναγιότητος. Ἐν τῇ ζοφερᾷ καὶ ἀμιγλώδει νυκτὶ, ἐν ᾗ τὰ τοῦ γεραροῦ καὶ πολυσεβάστου τούτου ὀρόνου διετέλουν πράγματα, ἐν μέσῳ οἷ φοβεροῦ χάους, ἐν ᾧ φρικιῶντες καὶ σχεδὸν ἀπέλπιδες περιεπλανώμεθα, ἀγνοοῦντες τί θέλει ἀποφασίσει περὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος ὁ αἰώνιος αὐτῆς δομήτωρ καὶ ἄκρος ἀρχιερεὺς, ἡ παναίσιος ἐκλογὴ τῆς Σῆς θεοσέβου Παναγιότητος, ὡς γλυκεῖα καὶ παρήγορος φαεινοῦ καὶ ζωογόνου ἡλίου ἀκτὶς, διέλυσεν ἀστραπηδὸν τὸ γάος καὶ τὴν ἀμίχλην καὶ ἐναργέστατα κατέδειξεν ἡμῖν τοῖς πρὸς στιγμὴν ἀλιγοψυχήσασιν ὅτι ὁ πανσόφως τὰς τύχας τῆς πρεσβυγενοῦς ταύτης Ἐκκλησίας τῶν μακαρίων καὶ θεοσόφων πατέρων καὶ τῶν καλλινίκων καὶ πανευδόξων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν διέπων καὶ διακυβερνῶν, ἐὰν ἐνίοτε ἐπιτρέπῃ πρὸς δοκιμασίαν ἡμῶν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῇ θαλάσσῃ τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ χαλεποτήτων ἵνα θρασεῖαν καὶ ἀπειλητικὴν ἐγείρωσι κατ' αὐτῆς κεφαλὴν, οἶδεν ἐν καιρῷ ἐπιφαίνεσθαι φιλανθρώπως καὶ πατάσσειν μὲν τῇ κραταιᾷ αὐτοῦ χειρὶ τὰς χαλεπὰς καὶ θρασείας τῶν ἐναντίων ἀνέμων ὁρμὰς, περιστέλλειν δὲ καὶ κατασιγάτειν τῆς θαλάσσης τὰ ἄγρια καὶ μαινόμενα κύματα.

Εἰς τοιαύτην τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὁλκάδος πανσόφου κυβερνήτου θαυμασίαν ἐπιφάνειαν καὶ εὐεργετικὴν πρόνοιαν ὁμοθύμως καὶ παρὰ πάντων ἀπεδόθη, Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα, τὸ θεόσδοτον καὶ μεγάλης σημασίας γεγονὸς τῆς ἐκλογῆς τῆς Σῆς γερασμιωτάτης καὶ θεοτιμήτου Παναγιότητος, γεγονὸς ὅπερ, οἰωνὸς ἄριστος πολλῶν ἀγαθῶν διά τε τὴν γεραρὰν ἡμῶν μητέρα Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ὀρθόδοξον λαὸν θεωρηθὲν καὶ παρὰ πάντων ὁμολογηθὲν, ἀνεπτέρωσε τὰς ἐλπίδας πάντων, ἐνέπλησε χαρᾶς καὶ μεγάλης ἀγαλλιάσεως κλῆρόν τε καὶ λαὸν, ἐκραταίωσε τὴν ἐλπίδα ὅτι τὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους πράγματα εὐξοῦνται τέλος τῆς δεούσης ταχείας θεραπείας καὶ βελτιώσεως, δι' ἐργασίας εἰλικρινοῦς καὶ ἀδιαλείπτου καὶ ἐδίδαξεν ἐκφαντορικῶς ἡμῖν ἀστεμφῆ καὶ ἀκράδαντον ἔχειν ἐλπίδα καὶ πίστιν ἐπὶ τὴν κραταιὰν βοήθειαν καὶ σκέπην ἐκείνου, ὅστις φιλανθρώπως καὶ οἰκτιρμόνως ἐπηγγείλατο ὅτι ἔσται μετὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Ἐν τοιαύτῃ θεσπεσίᾳ καὶ συγκινητικωτάτῃ στιγμῇ, καθ' ἣν αἶνοι καὶ δοξολογίαι ὡς θυμίαμα εὐῶσμον ἀναπέμπονται πρὸς τὸν μέγαν ἀρχιερέα ἐκ τῶν καρδιῶν πάντων, διότι ἐπήκουσε τῆς δεήσεως ἡμῶν καὶ ἀνέδειξεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ τὸν χρήσιμον ἐν καιρῷ, ἐν ᾧ εἴπερ ἄλλοτέ ποτε εἶχεν ἀνάγκην τοιούτου, ἐν τοιαύτῃ ἱερᾷ, λέγω, καὶ ὑψίστῃ στιγμῇ, ἀντὶ τῆς ἀσθενοῦς φωνῆς ταπεινοῦ ἱεροκήρυκος, ἀκαίρως ὑπομιμνήσκοντος, ὡς ἔθος ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι, τὰς ἀνάγκας, τὰς δυσχερείας, τὸ χαλεπὸν τῶν καιρῶν τῆς μαρτυρικῆς ταύτης Ἐκκλησίας καὶ τοὺς μυχιαιτάτους πόθους τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ, ἅτινα κάλλιον παντὸς ῥήτορος ἐμελέτησε, γινώσκει καὶ συνακούεται ἡ Σὴ βαθύφρων καὶ πολυίδρων Παναγιότης καὶ ὅπερ ὧν ἅπαντα τὸν μέχρι τοῦδε ποιμαντορικὸν βίον Αὐτῆς καθωσεώσατο, βαρεῖα καὶ ἐπιβλητικὴ ἀς ἠχήσῃ ἡ θεοκίνητος φωνὴ τοῦ μεγάλου καὶ πανευδόξου τῶν ἐθνῶν Ἀποστόλου, στεντορείως διὰ τῆς σθεναρᾶς καὶ εὐήχου τοῦ Πνεύματος σάλπιγγος ἀναθωῦσα τοῖς τὴν διακυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας ἐμπεπιστευμένοις ἁγιωτάτοις Προέδροις καὶ λέγουσα: «Τὴν καλὴν παρακαταθήκην φύλαξον διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν». Ἀλλὰ τίς ἄρά γε ἡ καλὴ αὕτη καὶ πάντιμος παρακαταθήκη, ἣν ὁ οὐρανοβάμων Ἀπόστολος μετὰ τοσαύτης στοργῆς καταπιστεύει τοῖς τὸ ἔργον αὐτοῦ μέλλουσι νὰ συνεχίσωσι ἱεράρχαις καὶ ἧς τὴν πιστὴν φυλακὴν καὶ τήρησιν μετὰ τοσούτου ἱεροῦ καὶ θερμοῦ ζήλου παραγγέλλει καὶ συνίστησι; Τίς ἄρά γε ἡ τιμαλφὴς καὶ ἁγία αὕτη παρακαταθήκη, ἣν τὴν στιγμὴν ταύτην ἰδιαζόντως καὶ ὑπὲρ ἄλλοτέ ποτε παραδίδωσιν εἰς τὰς ἱερὰς Σου χεῖρας, Παναγιώτατε καὶ σεπτότατε Δέσποτα, ὁ πλούσιος ἐν ἐλέει Θεὸς καὶ ἧς τὴν ἀσινῆ καὶ ἀμίαντον φυλακὴν καὶ τήρησιν ὡς ὑψίστου καὶ ἱερώτατον καθῆκον ἐπιβάλλει Σοι ἐν τῇ ἐκτάκτως ἐπιφανεῖ καὶ κρισιμωτάτῃ ἰδίᾳ στιγμῇ καὶ ὥρᾳ;

Ὑπῆρξε δεινὴ καὶ παγχάλεπος ἐποχὴ, καθ' ἣν φοβερὸν καὶ ἀπαίσιον σκότος καὶ ἔρεβος ἀπιστίας καὶ δυσσεβείας ἦν διακεχυμένον ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ Θεὸς, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ ὁ νόμος αὐτοῦ, ὃν ἔδωκε κανόνα τοῦ βίου ἡμῶν, ἦν ἄγνωστος, ἡ δὲ ἀνθρωπότης ὡς πλοῖον ἄνευ πυξίδος καὶ πηδαλίου ἐφέρετο ἀγνοοῦσα ποῦ νὰ εὕρῃ τὴν εἰρήνην καὶ ἀνάπαυσιν, ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου ματαίως ἐπεζήτουν καὶ διακαῶς ἐπεπόθουν. Ἐν τῇ δεινῇ ἐκείνῃ νυκτὶ καὶ σκοτίᾳ καὶ τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ ἀγλύι εἷς μόνος ἐν τῇ ἀνθρωπότητι ὑπέφωσκε πολιτικὸς ἀστὴρ, εἷς μόνος εὐτυχὴς καὶ ἐκλεκτὸς λαὸς κατεῖχε τὴν πάντιμον παρακαταθήκην τῆς ἀληθοῦς θεοσεβείας καὶ πίστεως, καὶ ὁ λαὸς οὗτος ἦν ὁ ἐκ τοῦ γένους Ἀβραὰμ, παρὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τὸ πάνσεπτον τοῦτο ἐμπιστευθεὶς δῶρον. Ἐπέστη τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ὁ φαεινὸς τῆς δικαιοσύνης ἥλιος ἐπέλαμψεν ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος, ἄπλετον διαχύσας τὸ φωσφόρον τῆς ἀληθείας φῶς. Τὸ ἔργον τοῦ λαοῦ ἐκείνου ἐπεστρατώθη, ἡ δὲ πολύτιμος παρακαταθήκη ἐγένετο κοινὸν κτῆμα συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀλλὰ καὶ τότε ὁ μέγας τῆς ἀληθείας Θεὸς δὲν ἀφῆκε τὴν πολύτιμον παρακαταθήκην τῆς ἀληθοῦς θρησκείας καὶ πίστεως ἔρμαιον ἐν τῷ δεινῷ ἀγῶνι, ὃν ἔμελλεν αὕτη νὰ ἀναλάβῃ κατὰ τοῦ θεοστυγοῦς ψεύδους καὶ τῆς πλάνης. Ἀλλὰ θεοσόφως περὶ αὐτῆς προνοῶν, κατεπιστεύσατο ταύτην εἰς χεῖρας ἀσφαλεῖς καὶ πιστὰς, εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἣν στύλον καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας φιλανθρώπως ἐπειργάσατο. Ἐπῆλθον ἀκολούθως τὰ δυσώνυμα τῶν αἱρέσεων πλήθη, ὑψώθησαν ἀγριωπὰ καὶ ἀπειλητικὰ τῆς δυσσεβείας τὰ φοβερὰ κύματα. ἐξηγέρθη παλλάζουσα τῆς ἀπιστίας ἡ θάλασσα, διεστρεβλώθη ἡ ἀλήθεια τῆς πίστεως, δεινὸν ἐκινδύνευσε κίνδυνον τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ καὶ τότε διάδοχος τοῦ Ἰσραὴλ, ἐντολοδόχος πιστὴ τῶν ἀληθῶν διδαγμάτων καὶ παραγγελμάτων τοῦ θείου αὐτῆς θεμελιωτοῦ ἡ Ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία, μόνη ἀνέλαβε τὴν πάντιμον παρακαταθήκην τῆς ἀληθείας καὶ διὰ μυρίων ἀγώνων καὶδοκιμασιῶν διελθοῦσα, ἄσπιλον, ἀπινῆ καὶ ἀλύμαντον διεστήρησε καὶ μέχρι σήμερον διατηρεῖ ταύτην ἐν μέσῳ τῆς ὑπὸ παντοίων πεπλανημένων διδασκαλιῶν ταρασσομένης καὶ ἀγωνιώσης ἀνθρωπότητος. Εἰς τὴν ὀρθόδοξον ταύτην καὶ μόνην ἄσπιλον νύμφην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν θέλει ἀναποδράστως στρέψει τὰ ὄμματα καὶ ἐν αὐτῇ θέλει ἐπιζητήσει τὴν ἱκανοποίησιν πασῶν τῶν πνευματικῶν αὐτῆς ἀναγκῶν σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης, ὁπόταν, ἀπαυδήσασα ἐκ τῆς θρησκευτικῆς τυραννίας ἢ ἀναρχίας ἄλλων ἐκκλησιῶν καὶ ἐκ τῆς ἀνομολογουμένης ἀνικανότητος τῆς ἀεικῶς ὑψαύχενος καὶ γαυριώσης φιλοσοφίας εἰς τὸ θεραπεῦσαι τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας αὐτῆς. Θελήσῃ νὰ ἐμβαπτισθῇ καὶ πάλιν εἰς τὴν καλλίχρουνον καὶ ζωηφόρον πηγὴν τῆς θείας ἀληθείας, τῆς ἀληθείας ἐκείνης, ἣν ἐν μέσῳ τῆς ἀνθρωπότητος ἀνεκήρυξεν ὁ ἀνώτατος αὐτῆς μάρτυς, ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας συμπάσης ἀγλαὸν κλέος καὶ ἔρεισμα ἐρυμνὸν καὶ ἑστία φωταυγὴς καὶ θεότευκτος ὁμολογουμένως ὁ περίκυστος οὗτος καὶ ἁγιώτατος οἰκουμενικὸς θρόνος, ἐν τῷ κλίματι τοῦ ὁποίου ἐθίωσαν καὶ ἤθλησαν οἱ μέγιστοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀθάνατοι διδάσκαλοι καὶ πατέρες, συνῆλθον αἱ μεγάλαι καὶ θεοσύλλεκτοι Σύνοδοι αἱ τὴν εὐπρέπειαν τῶν δογμάτων καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως τὴν εὐπρέπειαν θεοσόφως καθορίσασαι καὶ ἀκριβώσαται, οὗτινος ἡ δόξα τυγχάνει δόξα πασῶν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ πρὸς ὃν ἀεί ποτε καὶ ἐν πάσῃ περιστάσει καὶ δυσχερείᾳ ἐν πεποιθήσει ἀδιαπαύστῳ στρέφουσι τὰ ὄμματα πάντες οἱ ἀπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ὀρθόδοξοι.

Τοιαύτην τιμαλφεστάτην καὶ πανίερον παρακαταθήκην κατασπεύδει ἰδιαζόντως σήμερον εἰς τὰς ἱερὰς Σου χεῖρας καὶ εἰς τοιοῦτον ἔνδοξον καὶ γεραρὸν ὀρόνον ἀνυψοῖ Σε, Παναγιώτατε καὶ Θεόσοφε Πατριάρχα, ἡ κραταιὰ τοῦ Ὑψίστου δεξιά. Ἡ παρακαταθήκη αὕτη περιέχει πᾶν ὅ,τι ἡ ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία ἔχει ἱερὸν καὶ θεῖον, δογμάτων ἀκρίβειαν, πολίτευμα ἐκκλησιαστικὸν θεοδίδακτον, παραδόσεις ἱερὰς καὶ πανσέπτους, ἱστορίαν μακρὰν καὶ πανένδοξον. Ὡς πρῶτος ἐν τοῖς ἱεράρχαις τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκλήθης ὑπὸ τοῦ αἰωνίου αὐτῆς θεμελιωτοῦ, ἵνα συνεχίσῃς τὸ ἔργον τῶν πανευφήμων αὐτοῦ μαθητῶν καὶ τῶν μακαρίων αὐτοῦ διαδόχων, φυλάττων καὶ διατηρῶν ἄσπιλον καὶ ἀμώμητον τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῆς ἐν Χριστῷ ἀληθείας, τὰς δὲ κακοφώνους αἱρέσεις καὶ κακοδοξίας ἀποκρούων καὶ πολεμῶν Ὡς πατριάρχης δὲ τοῦ γεραροῦ τούτου καὶ πρώτου τῆς ὀρθοδοξίας θρόνου ἐκλήθης ἵνα συνεχίσῃς τὰς μεγάλας καὶ ἐνδόξους παραδόσεις τῶν ἀθανάτων προκατόχων Σου, ἰδίως δὲ αὐτῶν ὅσοι τῷ φωτὶ τῆς γνώσεως κατηγλαϊσμένοι καὶ ζήλῳ ἐνθέῳ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας διακαιόμενοι, συνέσεως δὲ καὶ πείρας διοικητικῆς πλουτοῦντες, κατώρθωσαν νικηφόρως μὲν νὰ παλαίσωσι κατὰ τῶν καιρικῶν περιστάσεων καὶ χαλεποτήτων, μεγάλα δ' ἀγαθὰ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος νὰ δράσωσιν ἐν καιροῖς οὐτε ὀλιγώτερον δυσχερέσιν, οὐτε ὀλιγώτερον χαλεποῖς. Μεγάλη ἀληθῶς ἡ ἐπὶ Σὲ δόξα τοῦ Κυρίου καὶ μεγα τὸ ἔλεος Αὐτοῦ τὸ θαυμαστόν. «Ἐμεγάλυνε Κύριος τοῦ ποιῆσαι μετὰ Σοῦ, δεξιὰ Κυρίου ἐποίησέ Σε δύναμιν, δεξιὰ Κυρίου ὕψωσέ Σε (ψαλ. 114).

Ἀλλὰ διατί ἀρά γε, Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα, Κύριος ὁ Θεὸς οὕτω περιφανῶς ἐποίησέ τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ Σοῦ; διατί ἐν τοῖς παροῦσι κρισίμοις καὶ δυσχερέσι καιροῖς πρὸς Σὲ θεόθεν ὡδηγήθη ἡ ψῆφος τῶν ἐν Χριστῷ ἁγίων Σου ἀδελφῶν; διατί Σὲ ἐκ πάντων τῶν ἀδελφῶν Σου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς καὶ ἀνύψωσεν εἰς τὸ ὕπατον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ ἀξίωμα, τὴν ὑψίστην παρασχὼν Σοι οὕτω τιμὴν τοῦ ἐν τοῖς πρώτοις ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ; Εἰς τὰς ἐρωτήσεις ταύτας ἀπαντᾷ αὐτὸς ὁ τῆς Ἐκκλησίας δομήτωρ διὰ στόματος τοῦ ἠγαπημένου αὐτοῦ μαθητοῦ λέγων: «Οἶδα τὰ ἔργα σοῦ καὶ τὸν κόπον σου καὶ τὴν ὑπομονήν σου. . . καὶ διὰ τὸ ὄνομά μου κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας (Ἀποκ. 2, 2 - 3». Ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὲρ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐδεὶς ἀξιοῦται τῆς ὑψίστης τιμῆς τοῦ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει ἀγωνίζεσθαι, ἐὰν μὴ προηγουμένως διὰ μακρᾶς δοκιμασίας ἀποδειχθῇ ἄξιος τῆς τιμῆς ταύτης. Τὸν ἀκάνθινον στέφανον τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ ἀγώνων οὐδεὶς ἀξιοῦται νὰ λάβῃ, ἐὰν μὴ πρότερον ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, ἐὰν μὴ ἀποδειχθῇ πρότερον ἡ πίστις, ἡ καρτερία αὐτοῦ καὶ ἡ ὑπομονή.

Τοιοῦτον δόκιμον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ ἐργάτην, τοιοῦτον ἄγρυπνον τῆς τιλμαφοῦς παρακαταθήκης τῆς πίστεως φύλακα, τοιοῦτον ἀκάμματον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ λειτουργὸν, μετὰ καρτερίας κεκοπιακότα ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀγαθοεργῆς δράσαντα ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ καὶ μηδέποτε ἐν τῇ ἐκπληρώσει τοῦ καθήκοντος κεκμηκότα, Σὲ ἐγνώρισε, Παναγιώτατε Πατριάρχα, ἡ γεραρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἱεραρχία, Σὲ ἐγνώρισε τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα, Σὲ ἐγνώρισεν ὁ λαὸς τῶν ἐπαρχιῶν, ἃς μέχρι τοῦδε ὡς ἀληθῆς τοῦ Χριστοῦ μαθητὴς ἐποίμαινας, Σὲ ἐγνώρισεν ὁ ἀείποτε ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ θεοσόφως προνοῶν ἀγωνοθέτης Χριστός. Οἶδε τὰ ἔργα Σου τὰ ἐν Ἐλευθερουπόλει, ἧς ὁ εὐσεβὴς λαὸς ἔτι καὶ νῦν μετὰ θυμασμοῦ καὶ συγκινήσεως ἀναμιμνήσκεται τῆς ἐν αὐτῇ θεοφιλοῦς ποιμαντορίας Σου, οἶδε τὰ ἔργα Σου τὰ ἐν Φιλιππουπόλει καὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ ὀνόματος ἐνδόξους ἀγῶνάς Σου· ἐν λύπαις, ἐν στενοχωρίαις καὶ διωγμοῖς, ἐν κινδύνοις καὶ πειρασμοῖς, ἐν στερήσεσι καὶ κακουχίαις περισσοτέρως εἰργάσθης ἐν Φιλιππουπόλει ἀνενδότως καὶ ἀκαταπονήτως, μετὰ καρτερίας καὶ ὑπομονῆς ἐπιτελῶν τὰ ὑψηλὰ Σου καθήκοντα, πολλὰ ὑπὲρ τῆς ἐν Χριστῷ προκοπῆς τοῦ ποιμνίου Σου ἐνεργῶν καὶ τὴν ὀρθόδοξον ποίμνην Σου ἐν τῇ φοβερᾷ ἐκείνῃ τρικυμίᾳ ὡς ἡ ὄρνις τὰ νεοσσία ἑαυτῆς περισυλλέγων καὶ συγκρατῶν. Οἶδε τὰ ἔργα Σου τὰ ἐν Ἀδριανουπόλει, ἔνθα ἀνεξίτηλα κατέλιπες τῆς χριστομιμήτου ποιμαντορίας Σου τὰ ἴχνη. Οἶδε τὰ ἔργα Σου τὰ ἐν Πελαγονείᾳ, ἣν μέχρι γθὲς καὶ πρώην οὕτω θεοφιλῶς ἐποίμανας, οἶδε τὸν κόπον Σου καὶ τὴν ὑπομονήν Σου, οἶδεν ὅτι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας, καὶ διὰ τοῦτο εἰς ὑψηλοτέρους καὶ δυσχερεστέρους ὕψωσέ Σε ἀγῶνας, καὶ διὰ τοῦτο τὸν βαρὺν καὶ δυσβάστακτον τῶν ὑψίστων ἀγώνων Σοὶ ἐνεπιστεύθη στέφανον. Ἰδοὺ διατί Κύριος ὁ Θεὸς ἐμεγάλυνε τοῦ ποιῆσαι μετὰ Σοῦ, ἰδοὺ διατί ἡ δεξιὰ τοῦ Κυρίου ἐποίησέ Σε δύναμιν, ἡ δεξιὰ Κυρίου ὕψωσέ Σε. Ἰδοὺ διατί κλῆρος ὁμοῦ καὶ λαὸς ὁμοθύμως ἐπεκρότησαν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ Σου, διότι πάντες ἑδραίαν ἔχουσι πεποίθησιν ὅτι ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου θὰ Σὲ ἴδωσι συνεχίζοντα τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ τῆς εὐκλείας καὶ δόξης τῆς Ἐκκλησίας καὶ θεοφιλεῖς ἀγῶνας Σου. Θὰ Σὲ ἴδωσι πραγματοῦντα τοὺς ἱεροὺς καὶ εὐσεβεῖς αὐτῶν πόθους, δι' ἐνδελεχοῦς καὶ εὐσυνειδήτου ἐργασίας διορθοῦντα τὰ μὴ τυχὸν καλῶς κείμενα, ἀνυψοῦντα τὸ γόητρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ καθιστάντα αὐτὴν ἐν παντὶ καὶ παρὰ πᾶσι σεβαστήν. Πολλὰ ἀπαιτεῖ παρὰ Σοῦ τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα, διότι γινώσκει ὅτι ὁ πλούσιος ἐν ἔλεει Θεὸς πολλὰ Σοὶ ἐνεπιστεύθη τάλαντα.

Καὶ ἤδη, Παναγιώτατε καὶ Θειότατε Δέσποτα, θὲς γενναίως καὶ ἀποφασιστικῶς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸ πηδάλιον καὶ ὡς ὁδοιμος καὶ πεπειραμένος κυβερνήτης καὶ ναύκληρος ὁδήγει σοφῶς καὶ νομίμως τὸ τῆς Ἐκκλησίας θεοκυβέρνητον σκάφος ὑπὸ προστάτην καὶ ὁδηγὸν αὐτὸν τὸν Χριστόν. Αἱ ἀνάγκαι τῆς Ἐκκλησίας εἰσὶ μεγάλαι, οἱ δὲ καιροὶ ἐκτάκτως δυσχερεῖς, ἀλλὰ τὰς μὲν ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας κάλλιον παντὸς ἄλλου ἡ Σὴ γινώσκει βαθύφρων Παναγιότης, τὸ δὲ χαλεπὸν τῶν καιρῶν δὲν εἶναι ἀσύνηθές τι διὰ στρατιώτην τῆς Ἐκκλησίας, ἧς τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν ἐν τῷ κόσμῳ τυγχάνει ὅτι εἶναι στρατευο-

μένη καὶ ὅστις ἐν τῇ στρατείᾳ ταύτῃ ἔδρεψε τὰς ἐνδόξους δάφνας, αἵτινες καταστέφουσι σήμερον τὸ ἱερὸν αὐτοῦ μέτωπον. Μὴ λεττάσῃς, μηδὲ φοβηθῇς· ἔχει; μετὰ Σοῦ τὴν θείαν ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνοικοῦντος Ἁγίου Πνεύματος, ὅπερ ἐνισχύει πᾶσαν ἀγαθὴν θέλησιν καὶ ἐπιρρωνύει πᾶσαν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας σωτήριον βουλήν. Ἔχεις τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν ἔξω παιδείαν καὶ μάθησιν, ἥτις ἄτεβεστός ἐστι λύχνος τοῖς ποσί Σου καὶ φῶς φαεσφόρον ταῖς τρίβοις Σου. Ἔχεις τὴν πολύτιμον καὶ πρὸς πάντα ὠφέλιμον ποιμαντορικὴν πεῖραν καὶ σύνεσιν, ἣν προσεπόριασέ Σοι εἰκοσιπενταετὴς καρποφόρος ἀρχιερατεία. Ἔχεις τὴν πολύτιμον συναρωγὴν καὶ συνεργασίαν τῶν περὶ Σὲ Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν, ὧν ἡ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν δεδοκιμασμένη ἀγάπη καὶ ἐγνωσμένη ἀφοσίωσις, ἡ περφωτισμένη πεῖρα καὶ ἀκριβὴς γνῶσις τῶν πραγμάτων μεγίστην δύναται νὰ Σοὶ παράσχῃ συμβολὴν εἰς τὴν καλὴν τῶν ἐκάστοτε ζητημάτων διεξαγωγὴν καὶ διαρρύθμισιν. Ὑπὸ τοιούτων γεραρῶν καὶ πεπυρμένων συνεργατῶν, ζηλεύοντων εἰλικρινῶς τὴν δόξαν καὶ εὐκλειαν τῆς Ἐκκλησίας, περιστοιχούμενος, ἀπροσκόπτως θέλεις δυνηθῆ νὰ ἐπιτελέσῃς τὰς ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἀγαθὰς καὶ σωτηρίους βουλάς Σου. Ἔχει; τὴν πολύτιμον σύμπραξιν τῶν μεγατίμων λογάδων τοῦ ἡμετέρου Γένους, ἰδίᾳ δὲ τὴν ἀπαρτιζόντων τὸ Α. Ε. Μ. Συμβούλιον διακριβῶς καὶ μεγατίμων ἀνδρῶν. Ἔχεις τὴν ὑψηλὴν εὐμένειαν τῆς Σεβ. κυβερνήσεως τοῦ φιλολάρι ἡμῶν ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ χάν, ὅστις κάλλιον παντὸς ἄλλου οἶδε τιμᾶν τὴν πίστιν, τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν ἀρετήν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θεοφρούρητος πατριαρχεία Σου ἔσται κατὰ τὴν κοινὴν πάντων ἐλπίδα καὶ πεποίθησιν πατριαρχεία εἰρήνης καὶ συνδιαλλαγῆς, πατριαρχεία ἐργασίας καὶ κοινωφελοῦς δράσεως, ἀναμφιλέκτως ἕξει τὴν ἀμέριστον ἀγάπην καὶ τὸν ἄδολον καὶ εἰλικρινῆ σεβασμὸν σύμπαντος τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ Σου. Κύριος ὁ Θεὸς κατευθύνοι τὰ διαβήματά Σου εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Εἰς τὸ τέλος ἐψάλη: **Τὸν Δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα ἡμῶν**, τοῦ πατριάρχου εὐλογοῦντος, ἀπὸ τοῦ βήματος δὲ τὸ **Δι' εὐχῶν τοῦ ἁγίου δεσπότου ἡμῶν**, καὶ οὕτως ἔληξεν ἡ τελετή, μεθ' ἣν ἡ Α. Θ. Π. ἀνελθοῦσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐδέξατο τὰ συγχαρητήρια πάντων.

Ο ΝΕΟΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ο Η'.

Ὁ τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ εἰς τὸν θρόνον τῶν Χρυσοστόμων καὶ τῶν Ψωτίων, τῶν Γεννα δίων καὶ τῶν Ἱερεμιῶν, Κυρίλλων τῶν Λουκάρεων καὶ τῶν Σαμουὴλ, τῶν Γρηγορίων καὶ Κυρίλλων τῶν ΣΤ', Κωνσταντίων τῶν ἀπὸ Σηναίου καὶ Γερμανῶν τῶν Δ' ἀνελθὼν Νεόφυτος Η' ὁ ἀπὸ Νικοπόλεως, ὁ οὗτος εὐκαίρως καὶ οὕτως ἐπιτυχῶς κληθεὶς ὑπὸ τῆς ψήφου κλήρου καὶ λαοῦ εἰς τὴν ἐν τοῖς κρισιμωτάτοις τούτοις καιροῖς διακυβέρνησιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὴν πνευματικὴν χειραγωγίαν τοῦ Γένους, ἐγεννήθη τῷ 1835 ἐν Ροδολείβει, ὡραίᾳ τῆς βορειοανατολικῆς Μακεδονίας κωμοπόλει, ὀκτάωρον ἀπὸ Σερρῶν ἀπεχούσῃ, ἐκ πατρὸς ἱερέως, Παπᾶ Κωνσταντίνου, παρ' οὗ καὶ τὰ πρῶτα σπέρματα τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας λαβών, ἐκ παίδων ἀφωσίωσεν ἑαυτὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ ἱστορικῇ μονῇ τῆς Εἰκοσιφοινίσσης τὸ μοναχικὸν σχῆμα περιβληθείς, ἐν αὐτῇ δὲ καὶ τὰ πρῶτα ἐγκύκλια μαθήματα διακούσας.

Ἰωακεὶμ κατ' ἀρχὰς καλούμενος, κατὰ τὴν κουράν δὲ αὐτοῦ Νεόφυτος ὀνομασθείς, διὰ τὴν ἄκραν αὐτοῦ περὶ τὰ μαθήματα ἐπιμέλειαν ἐκλίθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, προσληφθέντος ὡς ἱερατικῶς προϊσταμένου ἐν Τζιδαλίῳ, εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰσήχθη εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν σχολὴν, ἔνθα ἤσκει πρὸς μάθησιν ὀργῶν καὶ ὑπὸ πολλῆς πεπροικισμένος εὐφυΐας, ἐπεδίδετο τὴν ἀγάπην τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ, ἐξόχως δὲ τοῦ ἀειμνήστου καὶ πολυμαθοῦς Ἡλία τοῦ Ταντα λίδου.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐν Χάλκῃ θεολογικῶν αὐτοῦ σπουδῶν, ἀνωτέρας ἐφιέμενος παιδεύσεως, ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς Ἑσπερίαν, ὅπου ἐπὶ τριετίαν συνεπλήρου τὰς θεολογικὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ κλεινῷ τοῦ Μονάχου πανεπιστημίῳ, ἐν ᾧ ἐδίδασκεν ὁ πολὺς καὶ σοφὸς Δοιλίγγερος. Ἐπαγκάμψας ἐγένετο ἀρχιδιάκονος καὶ εἶτα πρωτοσύγγελος τοῦ μακαρίτου Ἄρτης μὲν τότε, εἶτα δὲ Ἀμασείας Σοφρονίου, κατόπιν δ' ἐγένετο τῷ 1868 ἐπίσκοπος Ἐλευθερουπόλεως, ἐπισκοπῆς τότε τῆς μητροπόλεως Δράμας, ἣν τοσοῦτον εὐδοκίμως ἐπὶ τετραετίαν ἐποίμανεν, ὥστε ὅτε τῷ 1872 ἐχήρευσεν ἡ μητρόπολις Φιλιππουπόλεως, ἡ καιριωτάτη καὶ ἀκροσφαλεστάτη ἕνεκα τῶν τότε κατικῶν περιστάσεων τῶν μητροπόλεων τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἐπὶ τὸν Νεόφυτον ἔπεσεν ἡ ἐκλογὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐν Φιλιππουπόλει ποιμαντορία τοῦ Νεοφύτου, ἣν τὰ ἐκκλησιαστικὰ χρονικὰ τῆς μητροπόλεως ἐκείνης ἔχουσιν ἀναγράψει ἐν ταῖς λαμπροτάταις αὐτῶν σελίσι, κατέδειξεν ὅτι κρείττων ἐκλογὴ ἀδύνατον ἦν νὰ γείνῃ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας. Τί ἔπραξεν ἐν Φιλιππουπόλει ὁ Νεόφυτος, ποίας προσπαθείας κατέβαλε πρὸς τε ἄμυναν κατὰ τῶν ἰσχυρῶν ἐχθρῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς ἀνόρθωσιν τοῦ θόρρους καὶ τῶν ἐλπίδων τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων, τίνι τρόπῳ κατώρθωσε νὰ ἠλεκτρίσῃ πᾶσας τὰς καρδίας, νὰ ἐμψυσήσῃ πνεῦμα ζωῆς καὶ προόδου εἰς τὴν καταπεπονημένην ἐκεῖ ἑλληνικὴν ὀρθοδοξίαν, νὰ ἐμπνεύσῃ σεβασμὸν καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀθιαλλάκτους αὐτῆς τε καὶ αὐτοῦ πολεμίους, πῶς τὴν μητρόπολιν αὐτοῦ μετέβαλεν εἰς στρατόπεδον χριστιανικῆς καὶ ἐθνικῆς παιδείας, εἰς ὃ προσήρχοντο τὸν ἁλικὸν αὐτῶν ἄρτον προσποριζόμενοι ἐκ τοῦ κενοῦ βαλαντίου τοῦ πένητος ἱεράρχου, ὅπερ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπλουτοῦτο διὰ τῆς πωλήσεως μέτρας τινὸς ἢ μανδύου, πάντες οἱ πένητες καὶ ἀπόκληροι μαθηταὶ τῶν πέριξ, πῶς ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς καὶ ἀνεξίκακος ἱεράρχης ἔσωζεν ἀπὸ βεβαίου κινδύνου αὐτὸς εἰς κίνδυνον ἐκτιθέμενος τοὺς εἰς αὐτὸν προσφεύγοντας δεινοτάτους αὐτοῦ ἀντιπάλους, πῶς τῇ συναινέσει τῶν αὐτοκρατορικῶν ἀρχῶν ἔσωζε κατὰ δεινοτάτας περιστάσεις ἀπὸ βεβαίας καταστροφῆς τὴν πόλιν τοῦ Φιλίππου, πῶς κατόπιν ἐφεικύσατο τὴν εὔνοιαν καὶ τὴν φιλίαν τῶν μελῶν πάντων τῆς διεθνοῦς εὐρωπαϊκῆς ἐπιτροπῆς, ἅπερ ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς τὸν πρῶτον αὐτῶν σύμβουλον, καὶ ἰδίᾳ τοῦ Οὐόλῃ, τοῦ Κουτουλῆ, τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Αὐστρίας Κάλλαϋ, πάντα ταῦτα ἀποτελοῦσι μακρὰν καὶ ἔνδοξον ἱστορίαν, ἣν ἐν ὀλίγαις γραμμαῖς ἀδυνατοῦμεν βεβαίως νὰ περιλάβωμεν.

Ἡ εὐκλεὴς αὕτη ποιμαντορία ἐξέπνευσεν ἐν τῷ πνεύματι πάντων τῶν ὀρθοδόξων τὸν ἱεράρχην Νεόφυτον, οὕτω δὲ κατὰ τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν τοῦ 1878 ὁ Φιλιππουπόλεως ἐτίθετο ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑποψηφίων ὑπὸ τῶν μελῶν αὐτῆς αὐθορμήτως, ἄνευ προτάσεων, ἄνευ ψήφων, ἀγνωστος προσωπικῶς ἐνταῦθα, ἐξ ἁπλοῦ θαυμασμοῦ καὶ εὐλαβείας πρὸς τοὺς μεγάλους αὐτοῦ ἀγῶνας, τῇ δὲ 4 ὀκτωβρίου 1878 ἡ ἐκλογικὴ συνέλευσις, συγκειμένη ἐξ 60 μελῶν ἐκλεκτοὺς τοῦ ἔθνους συνυποψηφίους ἀνεδείκνυεν ἐν πρώτῃ ψηφοφορίᾳ τὸν γνωστὸν καὶ πλείστους ὅσους προσωπικοὺς φίλους ἐν Κωνσταντινουπόλει ἔχοντα Θεσσαλονίκης Ἰωακεὶμ διὰ ψήφων 60 καὶ τὸν ἄγνωστον προσωπικῶς, ἐπιφανῆ δὲ διὰ τῶν ἔργων μόνον γενόμενον, Φιλιππουπόλεως Νεόφυτον διὰ ψήφων 44.

Καὶ τότε μὲν ὁ κλῆρος ἐξέλεγε τὸν Θεσσαλονίκης Ἰωακείμ, ὁ δὲ Νεόφυτος ἐξακολούθησε ποιμαίνων τὴν ἐπαρχίαν Φιλιππουπόλεως μέχρι τοῦ 1880, ὅτε, δεομένης τῆς μητροπόλεως Ἀδριανουπόλεως δεξιοῦ οἰακοστρόφου, δυναμένου ν' ἀνορθώσῃ αὐτὴν τε καὶ τὴν ἐπαρχίαν, μετετέθη εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην, ἔμενε καὶ ἐν αὐτῇ παλινορθωτὴς καὶ εὐεργέτης. Μετὰ ὑπερπεντετῆ δὲ ποιμαντορίαν καταβληθεὶς ὑπέβαλε κανονικὴν παραίτησιν τῇ Ἐκκλησίᾳ· καίτοι δὲ αὐτὴ ἐπέμενεν ἀρνουμένη νὰ δεχθῇ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, τοῦ τότε πατριαρχεύοντος Ἰωακεὶμ τοῦ Δ' τηλεγραφοῦντος αὐτῷ ὅτι «οὐδέποτε θ' ἀποδεχθῇ τὴν παραίτησίν του ἐν τόσῳ κρισίμῳ ἐθνικῇ περιστάσει, διότι οὐδένα ἔβλεπεν ἀντάξιον αὐτοῦ ἀντικαταστάτην καὶ πρόμαχον ἐφάμιλλον τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων», ὁ Νεόφυτος, ἀπόλυτον αἰσθανόμενος τὴν ἀνάγκην ἀναπαύλας τινος, διέμεινεν ἐθησυχάζων ἐπὶ ἓν περίπου ἔτος ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, ὅθεν ἡ Ἐκκλησία ἐκάλεσεν αὐτὸν κατὰ μάρτιον τοῦ 1887 εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Πελαγονείας, ἣν ἐποίμανε κατὰ δυσχερεστάτας περιστάσεις μέχρις ἐσχάτων, ὅτε μετετέθη εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Νικοπόλεως.

Μεταβαίνων εἰς τὴν νέαν αὐτοῦ ἕδραν καὶ μεταξὺ παρεπιδημῶν ἐνταῦθα, ἐκλήθη ὑπὸ τὴν ὁμόφωνον ἐπιδοκιμασίαν ἀμφοτέρων τῶν κατὰ τὴν ἐκλογὴν διαγωνιζομένων μερίδων εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως διὰ τῶν συγχαριτηρίων αὐτῆς ἐκδηλωσάσης τὴν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ εὐαρέσκειαν αὐτῆς.

Η ΑΝΑΡΡΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΙΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ.

Ἐπὶ τῇ χθεσινῇ παρουσίᾳ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ νέου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου **Νεοφύτου τοῦ Η'** πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον καὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ ἐγκαθιδρύσει αὐτοῦ εἰς τὸν πατριαρχικὸν Θρόνον μεταδίδομεν τὰς ἑπομένας ἱστορικὰς πληροφορίας περὶ τῶν κατὰ τὴν ἀναρρησιν τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἅλωσιν Πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου.

Μωάμεθ ὁ Πορθητὴς, θριαμβικῶς εἰσελάσας εἰς τὴν κατακτηθεῖσαν πόλιν τῇ 1 Ἰουνίου 1453, ἡμέρᾳ Παρασκευῇ, πρωΐ τιστα πάντων ἐμεριμνᾶτο περὶ νέου συνοικισμοῦ τῆς πόλεως μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν ἐρήμωσιν, τούς τε ἐν τῇ πόλει μείναντας ὀλιγίστους ὀρθοδόξους συγγραπῶν καὶ τοὺς ὑψηπτάτους παροτρύνων διὰ πολλῶν μέσων νὰ κατέλθωσι καὶ ἐξ ἄλλων πόλεων εἰς τὴν πρωτεύουσαν Χριστιανοὺς συνοικίζων. Πολλοὺς δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, οὓς ἐμάνθανε γένει τε καὶ φρονήσει καὶ ἀρετῇ διαφέρειν τῶν ἄλλων, ἐτίμα διὰ τῆς παρ' αὐτὸν εἰσόδου καὶ διὰ λόγων μειλιχίων καὶ χρηστῶν ἐλπίδων παρεθάρρυνεν αὐτούς. Οἱ μειλίχιοι οὗτοι λόγοι καὶ αἱ ἐλπίδες ἀνεψέροντο, ὡς ἐστιν ἐκ πολλῶν εἰπεῖν, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἵα ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, τῶν αὐτῶν τιμῶν καὶ τῶν προνομίων ἀπολαυούσης.

Ἐν τῇ ἀποκαταστάσει ταύτῃ φαίνεται δηλοῦσα μεγαλοπράγμων πολιτικὴ τοῦ Πορθητοῦ ἰδέα. Κατανοῶν ὅτι τὸ μέγιστον συμφέρον πρὸς ἐδραίωσιν τοῦ κράτους αὐτοῦ καὶ πρὸς ἀποδόθησιν τῶν ἐκ τῆς Δύσεως κινδύνων, ἔνθα οἱ πάπαι καὶ οἱ ἡγεμόνες σταυροφορίας ὠργίνουν καὶ ἐκπρυττον κατ' αὐτοῦ, ἦν ὁ παντελὴς χωρισμὸς τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς Ἐκκλησίας, μὴ ἀγνοῶν δὲ τὰς πρὸς ἕνωσιν ἀποπείρας, περιεποιήθη ἐξαιρετικῶς καὶ ἰδιαζόντως, ἅμα εἰς Κωνσταντινούπολιν εἰσελθών, τὴν ἀνθενωτικὴν μερίδα, ἧς προεξήρχε Λουκᾶς ὁ Νοταρᾶς, ὁ εἰπὼν τὸ λόγιον «Κρειττότερον ἐστιν εἰδέναι ἐν μέσῃ τῇ πόλει φακιόλιον βασιλεῦον Τούρκων ἢ καλύπτραν λατινικήν». Τὴν πόλιν, εἶπεν αὐτῷ ὁ Πορθητής, ταύτην σοι μέλλω παραπαταθέσθαι τοῦ ἔχειν τὴν ἄπασαν αὐτῆς φροντίδα, καὶ ποιήσω σε εἰς κρειττοτέραν δόξαν παρ' ἣν ἔσχες ἐν τῷ καιρῷ τοῦ βασιλέως. Καὶ μαθὼν παρ' αὐτοῦ τὰ ὀνόματα τῶν εὐγενῶν, κατέγραψε ταῦτα καὶ ἐν τοῖς πλείοις καὶ ἐν ταῖς σκηναῖς συναθροίσας σύμπαντας ἐξηγόρασεν. Ἀφοῦ δὲ τοῦ Νοταρᾶ ἡ ἀναίρεσις ἐγένετο, εἶτε τοῦ Πορθητοῦ παραπεισθέντος, εἴτε ἄλλως, ἀνεζήτησε τὸν ἕτερον προεξάρχοντα τῆς τῶν ἀνθενωτικῶν μερίδος, Γεννάδιον τὸν Σχολάριον. Τὸν ἄνδρα τοῦτον εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐζήτει ὁ Πορθητής, πολλῶν ἰδεῖν τε αὐτὸν καὶ ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ, κατὰ τὸν Κριτόβουλον, ἀλλ' ἴσως πολὺ μᾶλλον νὰ ἐνισχύσῃ τὴν τῶν ἀνθενωτικῶν μερίδα. Σὺν πολλῷ δὲ πόνῳ ζητήσας ἀνεῦρεν αὐτὸν ἐν Ἀδριανουπόλει παρά τινι τῶν ὁσμανιδῶν μεγιστάνων μετὰ πολλῆς θεραπείας καὶ τιμῆς φυλασσόμενον. Ὁ Πορθητὴς συνεχεῖς εἶχεν ἐντεύξεις μετὰ τοῦ Γεννα δίου, ᾧ ἐλευθέρα ἦν ἡ παρ' αὐτὸν εἴσοδος καὶ ὁμιλία, πολλαὶ δὲ ἀπεδίδοντο αὐτῷ τιμαί, καὶ ἐλάμβανε, φαίνεται, παρ' αὐτοῦ διμόρους πληροφορίας περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων.

Ὅτε δὲ ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ἀρκούντως πεπληροφορημένον, κατάλληλον ἔκρινε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ μέγα αὐτοῦ σχέδιον, ἤτοι τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὰς αὐτὰς πρὸς αὐτὸν σχέσεις, εἰς ἃς διετέλει πρὸς τοὺς βυζαντινοὺς αὐτοκράτορας. Προσκαλεσάμενος περὶ τὰ τέλη τοῦ 1453 ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1454 τοὺς ἐγκριτοτέρους τοῦ κλήρου, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς διὰ τί ὁ πατριάρχης δὲν προσήλθεν, ἵνα προσαγορεύσῃ τὸν νέον αὐτοκράτορα, ὅστις μετ' εὐχαριστήσεως θὰ ἔβλεπεν αὐτόν· τῶν δὲ κληρικῶν ἀπαντησάντων ὅτι ὁ πατριαρχικὸς θρόνος ἐχήρευε καὶ ὅτι δὲν ἐτόλμησαν νὰ ζητήσωσι παρ' αὐτοῦ ἄδειαν πρὸς ἐκλογὴν νέου πατριάρχου, κατὰ τὰ νενομισμένα, ὁ Πορθητὴς ἐκέλευσεν αὐτοὺς νὰ προθῶσιν εἰς τὴν ἐκλογήν, κατὰ τὰ παλαιὰ ἤθη καὶ κατὰ τὴν παλαιὰν τάξιν, λέγων ἅμα ὅτι τυγχάνει ἐν τῇ ἀναρρήσει τοῦ πατριάρχου τὸ αὐτὸ πρόγραμμα, ὅπερ καὶ οἱ βυζαντινοὶ βασιλεῖς, ἐπὶ παντός, προσέθηκεν, ὅ,τι δὲν θὰ ἀπῆδεν εἰς τὸν νόμον τοῦ προφήτου.

Καὶ ὄντως, ἀπό τινος ὁ πατριαρχικὸς θρόνος Κωνσταντινουπόλεως ἐχήρευεν. Ὁ πατριάρχης Ἀθανάσιος, ὅστις εἶχε προχειρισθῆ ὑπὸ τῆς συνελθούσης τῷ 1450 ἐν Κωνσταντινουπόλει ὀρθοδόξου συνόδου, ἐξεχώρησε τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἀνανεωθείσης ὑπὸ τοῦ καρδινάλιου Ἰσιδώρου τῆς ἑνώσεως κατὰ τὰς παραγωνὰς τῆς πολιορκίας, ὁ δ' ἀντ' αὐτοῦ τότε ὁρισθεὶς Γρηγόριος πρωτοσύγκελος (ἑνωτικός), μικρὸν μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐκουσίως τοῦ θρόνου παραιτηθεὶς ἀπεχώρησεν εἰς Ρώμην, ἔκτοτε δὲ ὁ θρόνος ἐχήρευεν.

Δοθείσης τῆς περὶ ἐκλογῆς διαταγῆς, ἴδοις δὲ ὑποδεχθέντος καὶ τοῦ Γεννα δίου ὑπὸ τοῦ Πορθητοῦ, οἱ κληρικοί, συνελθόντες ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, ὅστις εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐγένετο πατριαρχικὸς ναός, ἐξελέξαντο ὅδον ἔνεστι κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κεκανονισμένα Γεννάδιον τὸν Σχολάριον, ὅστις ἀντιστὰς τὸ πρῶτον ἀπεδέξατο τέλος τὴν πατριαρχείαν. Ὁ Πορθητὴς, ἅμα τῇ ἐκλογῇ, προσεκάλεσεν αὐτὸν ἵν' ἀποδῷ πᾶσας τὰς τιμὰς, ἃς οἱ Βυζαντινοὶ βασιλεῖς ἀπέδιδον τοῖς πατριάρχαις, καὶ τοὺς αὐτοὺς τυρηθῆ τύπους.

Ἦσαν δὲ οἱ τύποι οὗτοι οἱ ἑπόμενοι: «Προϋπῆρχε τάξις καὶ συνήθεια τοῖς βασιλεῦσι χριστιανοῖς ἵνα δωροποιῶσι τῷ χειροτονηθέντι πατριάρχῃ νεωστὶ δεκανίκιον χρυσοῦν μετὰ λίθων πολυτίμων καὶ μαργάρων ἐγκεκοσμημένον καὶ ἵππον ἐκλεκτὸν ἐκ τῶν βασιλικῶν μετὰ ἐφιππίου καὶ ἐφεστρίδος βασιλικῆς ἐγκεκοσμημένον πολυτελῶς καὶ μετὰ χαβδίου λευκοῦ καὶ χρυσοῦ σκεπόμενος ἦν ὁ ἵππος καὶ τοῦ παλατίου τοῦ βασιλικοῦ μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου ἐξερχόμενος ὁ πατριάρχης καὶ εὐθυμούμενος ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἐπανέστρεφε καὶ ἡ χειροτονία ἐγίνετο παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ὡς τάξις καὶ νόμος ἦν, ἐλάμβανε δὲ ὁ μέλλων πατριάρχης ἐκ τῶν τοῦ βασιλέως χειρῶν τὸ δεκανίκιον τοιοτρόπως· καθεζομένου τοῦ βασιλέως ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ δίφρου καὶ πάσα ἡ σύγκλητος ἀσκεπεῖς ἱστάμενοι καὶ ὀρθοί, καὶ ὁ μέγας πρωτοπαπᾶς τοῦ παλατίου ἐποίει εὐλογητόν· εἶτα καὶ μικρὰν ἐκτενῆ καὶ ὁ μέγας δομέστικος ἔψαλλε τό: **ὅπου γὰρ βασιλέως παρουσία**, καὶ τὰ ἑξῆς· εἶτα τὸ **Δόξα**, ὁ λαμπαδάριος ἐκ τοῦ ἑτέρου χοροῦ **Καὶ νῦν τό: Ὁ βασιλεὺς τῶν οὐρανῶν**· καὶ τὰ ἑξῆς· Μετὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ τροπαρίου, ὁ βασιλεὺς ἀνίστατο, ἔχων ἐπὶ τὴν δεξιὰν τὸ δεκανίκιον, ὁ δὲ ὑποψήφιος ἐρχόμενος, καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους αὐτοῦ ὁ Καισαρείας, ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου μέρους ὁ Ἡρακλείας μητροπολίτης, καὶ ποιεῖ πρὸς πάντας μετανοίας τρεῖς, εἶτα προσέρχεται τῷ βασιλεῖ καὶ ἐνώπιον τούτου ποιεῖ τὴν προσκύνησιν. Καὶ ὁ βασιλεὺς τὸ δεκανίκιον ὀλίγον ὑψῶν ἔλεγεν: **Ἡ ἁγία Τριάς, ἡ τὴν ἐμὴ βασιλείαν δωρησαμένη, προχειρίζεταί σε εἰς πατριάρχην Νέας Ρώμης**· καὶ οὗτος ἐκ τῶν βασιλικῶν χειρῶν ὁ πατριάρχης ἐλάμβανε τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν εὐχαριστίαν τῷ βασιλεῖ ἐδίδου· εἶτα οἱ χοροὶ ἔψαλλον τό: **Εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα**, δι' τρίτου, καὶ ἀπόλυσις».

Τοῦ Γεννα δίου προσελθόντος τῷ Πορθητῇ, οὗτος παρέθηκε πρὸς τιμὴν τοῦ πατριάρχου μέγα γεῦμα, καθ' ὃ ἐκάθισεν αὐτὸν παρ' ἑαυτῷ καὶ πολλῶν ἄλλων ἠξίωσεν αὐτὸν τιμῶν. Ἐπιστάσης δὲ τῆς ὥρας ἐξῆς ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἀπελεύσεως τοῦ Γεννα δίου, Μωάμεθ ὁ Β' ἔδωκεν αὐτῷ ἰδίᾳ χειρὶ τὸ περίχρυσον καὶ μετὰ λίθων πολυτίμων καὶ μαργάρων ἐγκεκοσμημένον δεκανίκιον, ἐπεπῶν αὐτῷ ἀντὶ τοῦ παρὰ τῶν βυζαντινῶν βασιλέων λεγομένου: «Ἡ ἁγία Τριὰς» κτλ., ἀπιδόντος τῷ νόμῳ τοῦ προφήτου, τὰ ἑπόμενα: **Πατριάρχευε ἐν εἰρήνῃ καὶ ἔχε τὴν φιλίαν Ἡμῶν ἐν οἷς ἂν χρήζοις καὶ ἐθέλοις, ἔχων πάντα τὰ προνόμια τῶν προκατόχων σου.** Εἶτα προέπεμψεν αὐτὸς τὸν πατριάρχην μύ-

χρι τῆς αὐλῆς τῶν ἀνακτόρων, καίπερ τοῦ Γενναδίου ἀνθισταμένου, καὶ ἐδοῦλωσεν αὐτῷ νὰ ἐπιθῇ τοῦ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ σταύλου ἐπὶ τούτῳ παρασκευασθέντος ἐκλεκτοῦ ἵππου μετ' ἐμπιπτίου καὶ ἐφεστρίδος χρυσῆς καὶ πολυτελῶς ἐγκεκοσμημένης. Μεθ' ὅ, τῇ διαταγῇ τοῦ Σουλτάνου, ὁ πατριάρχης Γεννάδιος ἐν ἐκτάκτῳ πομπῇ καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ πολιαρθίων παιδιῶν καὶ αὐλικῶν μετέβη εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἐπευφημούμενος, καθὰ ἐγίνετο καὶ ὑπὸ τῶν βυζαντινῶν βασιλέων.

Ὀλίγας ἔπειτα ἡμέρας ὁ Σουλτάνος ἐξέδωκε τῷ Γενναδίῳ βεράτιον — Χρυσόβουλον, κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς — διατασσόντιζον τὰ προνόμια καὶ δίκαια τοῦ πατριάρχου. Κατὰ τὸν Φραντζῆν, ὡρίζετο ἐν αὐτῷ. «Ἵνα μηδεὶς αὐτὸν (τὸν πατριάρχην) ἐνοχλήσῃ ἢ ἀντιστῇ· ἀλλ' εἶναι ἀναίτιον καὶ ἀφορολόγητον καὶ ἀδιάσειστόν τε ἀπὸ παντὸς ἐναντίου, καὶ τέλους καὶ δόσεως ἐλεύθερος ἔσται καὶ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτὸν πατριάρχαι εἰς τὸν αἰῶνα ὁμοίως καὶ πάντες οἱ ὑποτεταγμένοι αὐτῷ ἀρχιερεῖς». Ἀλλ' ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν μεταγενεστέρων βερατίων — τοῦ πρώτου ἐκείνου μὴ σωζομένου σήμερον, καίτοι ἐσώζετο, ὡς ἐμάθομεν, μέχρι τῆς συντάξεως τῶν κανονισμῶν — ἐξάγεται πρῶτον ὅτι καθωρίζοντο ἐπακριβῶς τὰ ὅρια τῆς ἐν τῇ ὀθωμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ δικαιοδοσίας τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχείου· δεύτερον ὅτι ὁ πατριάρχης ἀνεγνωρίζετο ἐθνάρχης τοῦ ρωμαϊκοῦ ἔθνους· τρίτον ὅτι προκειμένης τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κλήρου καὶ τῆς ἐξαιρετικῆς δικαιοδοσίας τῶν κληρικῶν ἀντεγράφησαν πιστῶς αἱ τῶν Νεαρῶν διατάξεις· τέταρτον ὅτι ἡ δικαστικὴ δικαιοδοσία τοῦ πατριαρχείου καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τὸ ἀρχιερέων ἐπεξετείνετο καὶ εἰς πάσας τὰς μετὰ τῶν θρησκευτικῶν νόμων σχετιζομένας ἀστικὰς σχέσεις τῶν Χριστιανῶν πρὸς ἀλλήλους.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Ἀνακάλυψις μουμιῶν. — Ἔνεκα τῶν μουμιῶν, αἵτινες ἀνεκαλύφθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Γρεβὼ ἐν Δεῖλ-ἐλ-Βαχρῆ καὶ ὧν αἱ ἀρχαιότεραι ἀνάγονται εἰς τὴν ΙΑ' δυναστείαν, (ἤτοι 2500 π. χ.) ἠνεῴγησαν ἐν τῷ μουσείῳ τοῦ Βουλάκ. Δύο Ἰταλικαὶ ἐφημερίδες, ὁ Ταχυδρόμος τῆς Νεαπόλεως καὶ ἡ *Illustrazione Italiana* παρέσχον περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐργασίας ταύτης ἐνδιαφερούσας λεπτομερείας, ἀναδημοσιευθείσας ὑπὸ τοῦ Μηνύτορος τῶν τεχνῶν. Ἡ πρώτη μούμια εἶναι ἡ τοῦ υἱοῦ βασιλέως καλουμένου Ζλανεφέρ. Τὸ ἐν αὐτῇ σύστημα τῆς βαλσαμώσεως, νέον διὰ τοὺς αἰγυπτιολόγους καὶ μετ' ἰδιαζούσης περίμνης γενόμενον, ἀῤῥκε τὸ δέρμα ἀνέπαφον· τὰ εὔσαρκα μέλη ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ ἀντισηπτικῆς ἀρωματικῆς κόνεως, διατηρησάσης τῷ σώματι τὸ σχῆμα καὶ τὴν μορφὴν ὄντος ζῶντος· μετὰ τοσούτους αἰῶνας ἡ οὐσία αὕτη δὲν ἀπώλεσεν εἰσέτι τὸ ἄρωμα αὐτῆς.

Ἑτέρα μούμια εἶναι ἡ νεαροῦ τινος ἱερέως· ἐν τῷ τμήματι τῆς καρδίας φέρει ἀργυροῦν ἱέρακα σύμβολον τῆς τῶν σωμάτων ἀναστάσεως καὶ παρουσιάζει ἐν τῷ ἀριστερῷ βουβῶνι τὴν τομήν, ἥτις συνήθως ἐγίνετο πρὸς ἐξαγωγὴν τῶν ἐντοσθίων καὶ πρὸς παρασκευὴν αὐτῶν κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου καὶ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου περιγραφόμενον τρόπον. Ἐν πάσαις ταύταις ταῖς μουμίαις τὰ ἀγαλμάτια τεσσάρων πνευμάτων, προστατῶν τῶν ἐντοσθίων, περικλείονται ἐν ταῖς τοῦ σώματος κοιλότησι καὶ οὐχί, ὡς συνήθως παρετηρεῖτο, μεταξὺ τῶν ἀρωμάτων καὶ τῶν ἐπιδέσμων. Μεταξὺ τῶν περιέργων ἀντικειμένων, ἅτινα ἀνεκαλύφθησαν ἐντὸς τῶν σαρκοφάγων, ἀναφέρονται μεγάλαι φενάκαι, χειρόκτια, σχοινάλια, ῥιπίδια, μικρὰ ἕδρα, κεκοσμημένη διὰ κεφαλῶν νησσῶν, ἐχουσῶν τὸ ῥάμφος καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐξ ἐλεφαντόδοντος, μακραὶ λωρίδες ὑφάσματος, πολυτελεῖς φέροντος κροσσούς, πλεκτοὶ σάκκοι, ἀγγεῖα πλήρη ἀρωμάτων, ὀρειχάλκινα ἀγαλμάτια, μαρμάρινα τοιαῦτα, ξύλινα, ἐξ ἐλεφαντόδοντος κλπ. Ἄπειροι πάπυροι μὴ ἀναγνωσθέντες εἰσέτι, ἦσαν τεθειμένοι κατὰ μῆκος τῶν μουμιῶν. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα εἶναι τόσον πολύτιμα ὅσον καὶ τὰ ἄλλα ἀνακαλυφθέντα.

Πόλις ὀστράκων. — Ἐν τῇ ρωσικῇ κεντρικῇ Ἀσίᾳ ἀνεκαλύφθησαν τὰ λείψανα ἀπουδαίας πόλεως, ἀποτελουμένης κατ' ὁλοκληρίαν ἐκ σπηλαίων λελαξευμένων ἐν τῷ βράχῳ. Ἡ πόλις αὕτη ἔκειτο ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Ἀμοῦ Δάρια ("Ὀξου), ἐν τοῖς πέριξ τῆς βουχαρικῆς πόλεως Χαρκῆ.

Ἡ ὑπόγειος πόλις, κρινομένη ὑπὸ τῶν ἐπιγραφῶν, νομισμάτων κλπ. ἅπερ ἐν αὐτῇ ἀνεκαλύφθησαν, φαίνεται ὅτι ὑπῆρχεν ἀπὸ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος μ. Χ. Κατοικίαι τινὲς εἰσι πολυώροφοι. Ὑπάρχουσι δ' ἐν ταύτῃ ὁδοὶ καὶ πλατεῖαι ὧν ὀλίγαι μόνον εἰσὶ κεκαλυμμέναι ὑπὸ ἐρειπίων.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ.

ΔΙΑΛΕΞΙΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΑΝΝΙΝΟΥ

ΓΕΝΟΜΕΝΗ ΕΝ ΤΩι "ΕΛΛΗΝΙΚΩι ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩι ΣΥΛΛΟΓΩι"

τῇ 26 Ὀκτωβρίου 1891.

Ἀπόστολος τοῦ τύπου, ὄχι τοῦ μαχίμου καὶ πολυπράγμονος, ἀλλὰ τοῦ εἰρηναίου καὶ πρᾴου, τοῦ εἰς τὰ ἤμερα στάδια τῆς τέχνης καὶ τῆς ἐπιστήμης ἐνδιατρίβοντος, χαιρετῶ μετ' ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ τὴν φιλόκοσμον ταύτην ὁρμήγυριν, τὴν ἐκπροσωποῦσαν κοινωνίαν, φημιζομένην ἐπὶ ἐξόχως ἁβροῖς καὶ εὐγενέσιν αἰσθήμασι καὶ ἐπὶ ἐπιζήλῳ πνευματικῇ μορφώσει. Προσκληθεὶς δὲ παρ' ἄξιον καὶ ἐξ εὐμενοῦς συγκαταθέσεως ν' ἀνέλθω ἐπὶ τὸ βῆμα τοῦτο, ὅπερ ἐτίμησαν τόσοι ἐπιφανεῖς στωμύλοι ἀγορηταί, ζητῶ τὴν ἄδειαν ὅπως ἀπασχολήσω ὀμὰς λαλῶν περὶ τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου ἐν γένει. Τὸ θέμα τοῦτο ἐξέλεξα ὡς καταλληλότερον παντὸς ἄλλου, καθότι ὁ παρὰ τὸν Ἰλισσὼν τύπος διατελεῖ εἰς ἄμεσον ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ βιοῦντας ὁμοεθνεῖς, παρ' οἷς εὑρίσκει μέγα μέρος τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς συντήρησίν του πόρων, ὁ δὲ γογγυσμὸς τῶν πιεστηρίων αὐτοῦ ἀντηχεῖ καὶ παρὰ τὸν Βόσπορον καὶ παρὰ τὸν Δούναβιν καὶ παρὰ τὸν Βορυσθένην καὶ παρ' αὐτὸν τὸν Γάγγην. Χρήσιμον ἑπομένως ἀποβαίνει αὐτοῖς τὸ νὰ γινώσκωσιν ἀκριβέστερον τὸν ὀργανισμὸν τοῦ τύπου καὶ τὰς συνθήκας τῆς λειτουργίας του. Ἄλλως τε τὸ θέμα αὐτὸ μοὶ εἶνε ὑπὲρ πᾶν ἄλλο οἰκεῖον καὶ ἀντί, ἀμάθειαν ὀφλισκάνων, περὶ ἄλλα νὰ ἐκτραπῶ, προτιμῶ νὰ ἐπανέλθω εἰς τοὺς ὠκεανοὺς αὐτοὺς τῆς μελάνης, οὓς διέπλευσα καὶ ἐξ ὧν, παρὰ τοὺς νόμους τῆς βαφικῆς, ἐξῆλθον μὲ λευκὰς τὰς τρίχας παρὰ τοὺς κροτάφους. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἐκ τῶν ὠκεανῶν αὐτῶν ἀπεσύρθην πρό τινος χρόνου κεκμηκὼς καὶ ὄμοιος μὲ τὸν ναυαγὸν ἐκεῖνον τοῦ Δάντου, ὅστις

con lena affannata
Uscito fuor del pelago alla riva
Si volge all' acqua perigliosa e guata.

ἀλλ' εἶνε ἐπίσης ἀληθὲς ὅτι ἡ ἀνθρώπινος ψυχὴ ὑποκειται εἰς παντοῖα καὶ παράδοξα αἰσθήματα νοσταλγίας καὶ ἀφοῦ ὑπάρχει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ la nostalgie de la boue, ὡς λέγουν οἱ Γάλλοι, ἤτοι ἡ νοσταλγία τοῦ βορβόρου, εἶνε νομίζω ἐπιτετραμμένον εἰς παλαιὸν ἀγωνιστὴν ν' ἀναμιμνήσκηται κατὰ προτίμησιν τῶν χρόνων τῆς ἐνεργοῦ αὐτοῦ ὑπηρεσίας.

Βλέπω ὅμως ὅτι περιαυτολογῶ συνεχῶς καὶ τόσον ἐξαίρω ἀθελήτως τὰς ἐν τῷ τύπῳ μαχίμους ὑπηρεσίας μου, ὥστε καὶ σεῖς ἀρχίζετε ν' ἀπορῆτε πῶς δὲν βλέπετε τοὐλάχιστον παρὰ τοὺς ὤμους μου ζεῦγος ἐπωμίδων. Καιρὸς εἶνε νὰ συντομεύσω τὸ προοίμιόν μου, περιστέλλων καὶ τὴν ἰδικήν μου ἀκούσιον μεγαλαυχίαν καὶ τὰς ἰδικάς σας παρατάλμους εἰκασίας, καὶ νὰ ἐπιληφθῶ δὲ τοῦ κυρίου θέματός μου. Πλὴν μὴ περιμένετε τακτικὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ μόνον σημειώσεις ἀτάκτως ἐρριμμένας καὶ ἀτομικὰς ἐντυπώσεις, ἐξ ὧν ὑμεῖς θὰ σχηματίσητε ἰδέαν τινὰ περὶ τῆς ἐξελίξεως τῆς προόδου τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου· ἴσως δ' ἐξ αὐτῶν θὰ δυνηθῆτε πρὸς τούτοις νὰ ἐκτιμήσητε καὶ κατὰ πόσον ἔχω δίκαιον ἂν

τοῦ βίου καίτοι διαβὰς τὴν μέσην ἡλικίαν
ἀγωνιστὴς προβάλλω.

Διότι ἐπὶ τέλους, κύριοί μου, μὴ λησμονῆτε ὅτι κατὰ τὴν διαβόητον ἱστορικὴν φράσιν ἀγωνισταὶ θεωροῦνται ὅσοι εἰργάσθησαν ὄχι μόνον μὲ τὸ πέννα!

* * *

Εἰς τὸ δημοσιογραφικὸν στάδιον κατετάχθην ἐθελοντὴς πρὸ εἰκοσαετίας περίπου. Αἱ Ἀθῆναί μας τότε ἦσαν μικραὶ ἀκόμη καὶ ἐν τῷ ὀλίγῳ ἀναπαυόμεναι. Μικραὶ ἦσαν αἱ οἰκίαι των, μικρὰ τὰ καφενεῖα, μικραὶ αἱ περιουσίαι, μικρὸς καὶ ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους. Ὑπῆρχον ἐν αὐταῖς πολλοὶ φουστανελλοφόροι καὶ δεῦλοι σχεδὸν μεσῖται τοῦ χρηματιστηρίου. Αἱ ἐφημερίδες των ἦσαν αὐτόχρημα σπιθαμαῖαι. Ὁ Γόλλιβερ δὲν μᾶς ἀνέφερεν εἰς τὰ ταξείδιά του ἂν οἱ Λιλιπούτειοι εἶχον ἐφημερίδας. Ἀλλ' ἂν εἶχον βεβαίως αὗται δὲν θὰ ἦσαν μικρότεραι τῶν ἐκδεδομένων ἐν Ἀθήναις, ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1871—1872. Ἦσαν συνήθως δίστηλοι, μὲ ἓν ἀρθρίδιον κολλημμένον ὡς ἐκδόριον εἰς τὴν πρώτην στήλην, πάντοτε τιτλοφόρον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνετέμνετο ἡ πολιτικὴ τοῦ Βίσμαρκ ἢ κατεκρίνετο ἡ διαγωγὴ τοῦ εἰρηνοδίκου Νωνάκριδος, μέ τινας εἰδήσεις φύρδην μίγδην ἐρριμμένας καὶ μέ τινας ψευδαλέας ἀγγελίας εἰς τὴν τελευταίαν στήλην τῆς τετάρτης σελίδος, ἐν αἷς ἐπρώτευε στερεοτύπως ἡ ἀείμνηστος Πανάκεια τῶν κατασκευῶν τοῦ Χολλωβαΐ. Ἦσαν καὶ τινες μεγαλύτεραι τὸ σχῆμα καὶ μὲ ἀξιώσεις σοβαρωτέρας, τόσον σοβαρωτέρας, ὥστε τὰ ἄρθρα των περιεῖχον ἀπαραιτήτως καὶ Λατινικὰ ῥητά: sic transit gloria mundi, o tempora, o mores, cavcant consules, δημοσιογραφικὰ ὀστρακόδερμα παραμένοντα εἴς τινα στρώματα τοῦ τύπου καὶ μετὰ τὴν ἐπελθοῦσαν διὰ τοῦ χρόνου μεταβολὴν τοῦ ἐδάφους. Αὗται ὅμως ἐξεδίδοντο δὶς τῆς ἑβδομάδος καί τινες μάλιστα ἅπαξ μόνον, ἐνῷ αἱ σπιθαμαῖαι ἐξεδίδοντο πεντάκις καὶ μερικαὶ ἐπωλοῦντο εἰς τὰς ὁδούς. Ὥστε διὰ ν' ἀναγνώσῃς τὴν Μέριμναν ἢ τὸ Μέλλον ἔπρεπε νὰ θωρακισθῇς μὲ ὑπομονὴν καὶ νὰ περιμένετε εἰς τὸ καφενεῖον ἕως νὰ περιέλθῃ μετὰ 20 engagements εἰς χεῖράς σας τὸ φύλλον εἰς κατάστασιν ἀποσυνθέσεως. Ἐκ τῶν μικρῶν φύλλων πολὺ γνωστὴ ἦτο τότε ἡ Ἀλήθεια· καὶ μὴ μ' ἐρωτήσητε, παρακαλῶ, τί ἐστιν Ἀλήθεια ὅσοι δὲν ἔτυχε νὰ τὴν γνωρίσητέ ποτε, διότι δύσκολον θὰ μοὶ εἶνε νὰ παραστήσω ἐπακριβῶς τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐφημεριδαρίου αὐτοῦ, ὅπερ ἦτο τὸ πρῶτον ἀτελὲς πρωτόπλασμα τοῦ μελλόντος καθημερινοῦ τῆς ἑλληνικῆς πρωτεύουσης τύπου· ἐκτὸς ἂν ἐννοῆτε νὰ μιμηθῆτε καὶ ὑμεῖς τὸν Πλάτων, ὅστις, καθὰ εὐφυῶς παρατηρεῖ ὁ Βολταῖρος ἐν τῷ Φιλοσοφικῷ του Λεξικῷ, ἐρωτήσας τὸν Ἰησοῦν τί ἐστιν ἀλήθεια, ἔστρεψεν ἀμέσως αὐτῷ τὰ νῶτα καὶ δὲν ἀνέμεινε ν' ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησιν.

Τὸ ῥητόν: «ἡ ὑποσύργημα μοῦ δίδεις, ἡ ἐφημερίδα γράφω» ἴσχυε τότε ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ ἀκμῇ· πολλάκις ὅμως τὸ ῥητὸν ἴσχυε καὶ ἀντιστρόφως καὶ ἡ ἔκδοσις ἐφημερίδος ἦτο ἡ συνέπεια τῆς παροχῆς ἐπιχορηγήσεως ὑπουργήματος πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς συμφωνίας do ut des. Ἐκτὸς σπανίων ἐξαιρέσεων, αἱ ἐφημερίδες ἐτρέφοντο διὰ τῶν ἀδήλων πόρων, δηλαδὴ ἐκ τῶν σπλάγχνων τοῦ δημοσίου ταμείου, τοῦ αἰωνίου Προμηθέως, ὃν οὐδείς ποτε Ἡρακλῆς θὰ δυνηθῇ ν' ἀποδεσμεύσῃ ἀπὸ τοῦ ἀπαισίου Καυκάσου. Ὀσάκις δὲν ἦσαν ἀπ' εὐθείας καὶ φανεραὶ αἱ παροχαὶ τῆς ἐξουσίας ἦσαν ὕμμεσοι καὶ ἡ βορὰ ἐδίδετο ἐν εἴδει καταχωρίσεων δημοσίων ἐγγράφων ἢ διὰ τῆς καταναγκαστικῆς στρατολογίας συνδρομητῶν μεταξὺ τῶν πολυπληθῶν τάξεων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων. Αἱ ἄλλαι ἐφημερίδες ἀπέζων ἀσκητικῶς διὰ τῶν ἰσχυῶν συνδρομῶν, τῶν ἐκ τῶν διατριβῶν ὠφελημάτων καὶ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν φύλλων καὶ τῶν ἐκτάκτων παραρτημάτων, ὧν ὅμως τὸ εἰσόδημα ἦτο ἀσήμαντον. Ἄλλως τε ὀλίγοι ἦσαν καὶ οἱ ἔχοντες τὸ ἔργον τοῦ δημοσιογράφου ὡς τακτικὸν ἐπάγγελμα. Οἱ περισσότεροι τὸ εἶχον πάρεργον. Ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα δημοσιογράφος εἶνε νεολογισμός· τότε κοινῶς ἐλέγοντο ἀκόμη ἐφημεριδογράφοι. Συνεργάτας τακτικοὺς δὲν εἶχον οὔτε προσωπικὸν μὲ λειτουργίαν κανονικήν· δὲν εἶχον δὲ ἀνάγκην ρεπόρτερ καὶ μεταφραστῶν, διότι αἱ τεργεσταῖαι καὶ αἱ βυζαντιναὶ ἐφημερίδες ἦσαν ἀνεξάντλητοι τροφοδότιδες καὶ ἡ ψαλὶς ἡμιλλᾶτο μὲ τὴν γραφίδα ὡς πρὸς τὴν παρασκευὴν τῆς ὕλης. Οἱ διευθυνταὶ ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἀρχισυντάκται καὶ διορθωταὶ καὶ διεκτεραιωταί. Εἶχον μόνον διανομεῖς, οἵτινες τακτικὰ διένεμον κατὰ πᾶσαν πρωτοχρονιάν, τὰς ποικιλοχρόους ἐκείνας εὐχάς, αἵτινες ἀπέμειναν στερεότυποι καὶ ἀναλλοίωτοι ὅσον καὶ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία. Γραφεῖα ἰδιαίτερα δὲν εἶχον παρὰ οἱ ὀλίγοι, οἱ πεντακοσιομέδιμνοι, ὅσοι κυτύχουν νὰ προσδιορίζωσιν ἐν μέρος τῆς ἰδιαιτέρας των κατοικίας ἐπὶ τοιούτῳ σκοπῷ· οἱ ἄλλοι ἦσαν φορεῖοικοι κατὰ γράμμα. Ἐνθυμοῦμαι ἰδίως ἕνα δημοσιογράφον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἕνα τύπον ἀλλόκοτον, ἥρωα λησμονηθέντα τοῦ Murger, τοῦ ὁποίου ὁ ὑψηλὸς πῖλος, προστατεύων ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων τὴν γόνιμον καὶ φλογερὰν κεφαλήν, εἶχεν ἀποκτήσει χροιὰν αἱματηρὰν ὡς τρίγωμα γηραλέου λύκου, τὸ δὲ πιναρὸν περιλαίμιον τοῦ ἐπενδύτου του ἠδύνατο νὰ διαφέρῃ ὅλην τὴν βλάστησιν τῶν κρεμαστῶν κήπων τῆς Σεμιράμιδος. Ὁ πλάνης αὐτὸς συντάκτης δὲν ἐνθυμοῦμαί τινος ἐφημερίδος, τακτικὸς πελάτης τοῦ καφενείου τῆς Πραίας Ἑλλάδος, κέντρου τότε τῆς ἀθηναϊκῆς κινήσεως, συνέτασσε τὰ ἄρθρα τῆς ἐφημερίδος του, δι' ὧν ἐκερανοβόλει τοὺς ἐν τῇ ἐξουσίᾳ πολιτικοὺς ἄνδρας, ἐν τῷ μέσῳ δύο ἢ τριῶν βραστῶν καὶ γλυκέων καὶ ἑνὸς ἀκοιμήτους ρέγχοντος ναργιλέ. Ἀντὶ ἑνὸς λιτροῦ δείπνου εἷς τι τῶν τότε πολυαρθίμων εὐθηνῶν καπηλείων ὁ τυχὼν ἐπιτήδειος ἠδύνατο νὰ ἐκμεταλλευθῇ ὅλον τὸν λυρισμὸν τῆς γραφίδος του, εἰ καὶ ἡ ρεκλάμα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἦτο ἐμπόρευμα μὴ ἔχον πολλὴν πέρασιν καὶ ἂν δὲν ἦτο προβληματικὴ ἡ ἐπιτυχία συστάσεως, ἐκ τοιούτου κήρυκος προερχομένη.

Τόπος ἀνάλογος τοῦ ἀνωτέρω ἦτο ὁ στρατολογήσας με καὶ εἰσαγαγών με εἰς τὰ ἄδυτα τῆς δημοσιογραφίας. Ἦπτο βραχύσωμος, προγάστωρ, μὲ λευκὰς παραγναθίδας· ἀλλ' ὑπερεῖχε τὸν συνάδελφόν του κατὰ τοῦτο, ὅτι ἐκέκτητο ἰδικόν του τυπογραφεῖον. Ἄνθρωπος ἔχων ἰδιόκτητον τυπογραφεῖον, ἐθεωρεῖτο ἐνδεδειγμένος τότε ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας καὶ ὑποχρεωμένος ἐκ πάντων τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν νόμων νὰ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα. Ἐγνώρισα εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἕνα καθηγητήν, ὅστις ἔγραφε δράματα καὶ μάλιστα εἰς ξένην γλῶσσαν ἣν ἀτελέστατα ἐγένωσκε, μόνον καὶ μόνον διότι κατὰ τὴν ἀφελῆ φράσιν του «ἔτυχε νὰ ἔχῃ, ἐννοεῖς, τὴν Ποιητικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους κατ' οἶκον!» Ἡ ἐφημερίς του ἐκαλεῖτο, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, Πρωϊνὸς Ταχυδρόμος, ὁ δὲ τρόπος δι' οὗ συνέτασσεν αὐτὴν ἀρκετὰ πρωτότυπος· μὴ γινώσκων αὐτὸς νὰ συντάσσῃ ἄρθρα, περιήρχετο τὰ δημόσια γραφεῖα, ἐλλοχῶν τοὺς ὑπαλλήλους καὶ μάλισταν τοὺς νεοδιορισμένους καὶ καταφεύγων εἰς τὰ φῶτα αὐτῶν. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔτυχεν ἡ σειρά μου· ἦλθε μετά τινας ἐλιγμοὺς πρὸς τὴν γωνίαν ἔνθα εἰργαζόμην καὶ ἀφοῦ μοὶ προσέφερεν ἓν σιγάρον καὶ μοὶ ἀπέτεινε μερικὰ φιλοφρονήματα, μοὶ εἶπε διὰ μιᾶς ἐκ τοῦ συστάδην:

— Νὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ γράψῃς ἕνα ἄρθρον διὰ τὸν Ταχυδρόμον.

— Ἄρθρον! ἀπήντησα προσβλέπων αὐτὸν μετ' ἀπορίας.

— Ναί· καὶ διατί τάχα; . . .

Καὶ ἀπορία μεγαλειτέρα ἐζωγραφήθη ἐπὶ τῆς φυσιογνώμου μορφῆς τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ταχυδρόμου διὰ τὸν ἐνδοιασμόν μου. Δι' αὐτὸν πᾶς ἄνθρωπος κινῶν τόσον γοργῶς τὴν γραφίδα του, ὅσον ἐγὼ περὶ τὴν ἀντιγραφὴν δημοσίων ἐγγράφων δὲν ἐπετρέπετο νὰ ἔχῃ δισταγμοὺς ὡς πρὸς τὴν ἱκανότητά του περὶ τὴν ἀρθρογραφίαν.

— Καὶ τί ἄρθρον θέλεις; τὸν ἠρώτησα δειλῶς.

— Νά, ἕνα εἶδος ἄρθρου ἐπαινετικοῦ διὰ τὸν Βούλγαρην . . . Ἐγὼ εἶμαι Βουλγαριστής, ὅπως ξέρεις.

Τέλος πάντων μὲ ὅλους τοὺς δισταγμούς μου, ἡ μειρακιώδης φιλαυτία μου ἐκεντήθη καὶ ἐξηγέρθη. Ὑπεσχέθην νὰ τὸ γράψω καὶ τὴν ἐπομένην τῷ ὄντι τοῦ τὸ ἐνεχείρησα. Ἀλλὰ τὸ ἡμερώτατον αὐτὸ κατασκεύασμα ἦτο φύσει ἐπαναστατικώτερον καὶ αὐτῶν τῶν ἄρθρων τοῦ Ροσεφώρ, διότι κ' ἐγὼ δὲν εἶχεν ὅλαν καταπληκτικὴν ποσότητα πετρελαίου ἐχρειάσθη νὰ καταναλώσῃ ἡ πενιχρά μου μαθητικὴ λυχνία διὰ τὸν καταρτισμόν του. Τὸ ἄρθρον μου ἐδημοσιεύθη τὴν ἑπομένην· ἀγνοῶ τίνα ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς τὸν μεγάτιμον Ὑδραῖον πολιτευτὴν καὶ ἰδίως ἡ περικοπή του ἐν ᾗ παρέβαλλον τὴν ὑπομονὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μετριοπάθειαν μὲ τὴν τοῦ Φωκίωνος! ὁ κόσμος ὅμως ἠδύνατο δικαίως νὰ τὸ ἐκλάβῃ ὡς ἐπιθετικώτατον, ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν ἐν αὐτῷ ἐξυμνητικῶν ἐπιθέτων. Αὐτὸ τὸ ἄρθρον ὑπῆρξεν ὁ πειρασμὸς τῆς Ἐδέμ δι' ἐμέ. Ἔκτοτε ἐγεύθην τοῦ ξύλου — ἀτυχῶς ἄνευ τῆς κυριολεξίας μέχρι σήμερον τοὐλάχιστον — τοῦ γινώσκειν τὸ καλὸν καὶ τὸ πονηρόν. Ἔκτοτε, ἀφοῦ ἀπήντησα ipso jure τὴν ἰδιότητα τοῦ ἀρθρογράφου μὲ τοσαύτην ἐπεδόθην ζωὴν περὶ τὸ

γράφειν ἄρθρα, ὥστε πολὺ φοβοῦμαι ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν κατάχρησιν ὀφείλονται οἱ ἀρθριτικοὶ πόνοι, τοὺς ὁποίους ἐνίοτε αἰσθάνομαι.

Ὁ τύπος αὐτοῦ τοῦ περιπλανωμένου δημοσιογράφου, ὃν προσεπάθησα ν' ἀπεικονίσω δὲν ἦτο μοναδικὸς ἐν Ἀθήναις, οὐδὲ σπάνιαι αἱ ἐφημερίδες αἱ συντασσόμεναι διὰ τοιούτου πνευματικοῦ ἐράνου. Πλὴν τῶν ὀλίγων γνωστῶν καὶ μονίμων, ἀπειράριθμα ἦσαν τὰ ἐκδιδόμενα ἐν Ἀθήναις φύλλα, ὧν ὁ βίος δὲν εἶχε διάρκειαν μείζονα τοῦ τῶν μυθικῶν παρὰ τὸν Ὑπανιν ἐντόμων. Αἱ νέαι ἐφημερίδες ἀνέτελλον καὶ ἔδυον εἰς τὸν ὁρίζοντα ἄνευ ἐξουσιοδοτήσεως τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς καὶ ἄνευ ἐνοχλήσεώς τινος ἐκ μέρους τῆς ἐξουσίας· εὐκολώτερον δὲ θὰ ἦτο ν' ἀπομνημονεύσῃ τις ὅλην τὴν σειρὰν τῶν Φαραὼ τῆς δυναστείας τῶν Ὑκσως παρὰ τὰ ὀνόματα τῶν ἐκδοθεισῶν κατὰ τὰ ἔτη ἑκεῖνα ἑλληνικῶν ἐφημερίδων. Τὸ ἀμήχανον δὲ αὐτὸ τῶν ἐντύπων ἀκρίδων ἐμαστίζετο κατὰ προτίμησιν τὰ πενιχρὰ βαλάντια τῆς τεταλαιπωρημένης γενεᾶς τῶν ὑπαλλήλων, οἵτινες τῇ ἀνωτέρᾳ ἐπιευσεῖ τῶν ἑκάστοτε κυβερνητῶν ἐνεγράφοντο δυναστικῶς συνδρομηταί, καίπερ γινώσκοντες τὸ φθορτὸν καὶ πρόσκαιρον τῶν ἐγκωμίων καὶ ἰδίως τῶν ἑλληνικῶν ἐφημερίδων. Ὑπῆρχον ὅμως καὶ τινες ἐκδόται ἐφημερίδων ἐπιεικέστεροι καὶ μᾶλλον φιλάνθρωποι, φίλος μού τις δὲ φιλαληθέστατος, ἀσχοληθεὶς μετὰ ζήλου εἰς τὸν καταρτισμὸν συλλογῆς τῶν ἐκδοθέντων ἑλληνικῶν φύλλων, μὲ διαβεβαίωσεν ὅτι ἠξεδίδετό ποτε ἐφημερίς, ἥτις ἐδέχετο συνδρομὰς οὐχὶ εἰς χρήματα, ἀλλ' εἰς εἴδη καταναλώσεως. Τοιουτοτρόπως δὲ ἡ πνευματικὴ καὶ ἐκπολιτιστικὴ ἐργασία τοῦ εὐσυνειδήτου ἐκείνου δημοσιογράφου ἠμείβετο ὑλικώτατα καὶ ἀντὶ τῶν ἄρθρων, τῶν διαφόρων καὶ τῶν ποιημάτων, ἐλάμβανεν ἔλαιον, ἀρακᾶς σιτον, τραχανᾶ, ζυλάνθρακας κτλ. Ἡ τοιαύτη δημοσιογραφικὴ ἀκρασία προῆλθον ἐκ τῆς ἀχαλινώτου πολιτικῆς ἀκολασίας, τῆς ἐπακολουθησάσης μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν. Ὁ στίχος ἐκεῖνος τοῦ Ἀλεξάνδρου Σούτσου :

Εἶν' ἐλεύθερος ὁ τύπος, φθίνει μόνον νὰ μὴ γράφῃ,

ὅστις ἦτο μᾶλλον γονδροειδὲς σκῶμμα παρὰ ἀλήθεια, ἐβάρυνε τὸν τραχηλον τοῦ Ἕλληνος. Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ π ρ ὸ δ ό τ ο υ Ὄθωνος, καθεὶς ἐπόθησε ν' ἀποκτήσῃ μίαν τοιαύτην ἐφημερίδα ἰδικήν του διὰ νὰ διερμηνεύῃ τὰ φρονήματά του, ὅπως εἶχεν ἀποκτήσῃ καὶ μίαν καραβίναν Μενιέ διὰ ν' ἀποκτείνῃ ἐν ἀνάγκῃ τὸν πλησίον του.

Καὶ ὅμως ὁ τύπος αὐτὸς ὁ ἀκατάρτιστος, ὁ ἀσύντακτος, ὁ ἀτίθασσος, ὁ ἐνδεὴς ἐκέκτητο ἀρκετὴν ἐπὶ τὰ κρείττω διαφορὰν ἀπὸ τοῦ προϋπάρξαντος. Μὲ ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐλλείψεις εἶχεν ἀσυνειδήτως χαρακτῆρα γενικώτερον καὶ κοινωνικώτερον, σύστημα δὲ λειτουργίας σχετικῶς ἐρρυθμότερον. Χάριν χρονογραφικῶν μου μελετῶν διέτριψα πολὺ περὶ τὴν μελέτην τῶν παλαιοτέρων ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κυβερνήτου μέχρι τῶν τελευταίων ἐτῶν τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος καὶ εἶδα πόσον ἀστοιχείωτος ἦτο ἀκόμη ὁ τύπος ἐν Ἑλλάδι, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Βίκτωρ Οὐγκὼ εἰς τὰς ἀπαρχὰς τοῦ λυρικοῦ του οἴστρου ἀπεκάλει τὸν ἐν Γαλλίᾳ τύπον ἐργαστήριον Κυκλώπων. Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ὑπῆρχον ἄνδρες λόγιοι καὶ ἐμβριθεῖς κεκτημένοι καλαμον γλαφυρὸν καὶ ἐξησκημένον μεταξὺ τῶν δημοσιογράφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης· ἴσως μάλιστα ἡ τότε γενεὰ ηὐτύχει ν' ἀριθμῇ πλείονας τοιούτους ἢ αἱ κατόπιν. Ἀλλὰ τὸ ἔργον αὐτῶν ἦτο προσωπικόν, τὰ δὲ φύλλα των, διερμηνεύοντα γνώμας ἀτομικάς, ἢ φρονήματα ὁμάδων καὶ κομμάτων, ἦσαν μᾶλλον pamphlets ἢ ἐφημερίδες. Παραλείπω τὴν ποιότητα τοῦ χάρτου καὶ τὴν ἀφόρητον πολλάκις τυπογραφικὴν φιλοκαλίαν· ἀλλὰ καὶ ὁ ὀργανισμὸς αὐτοῦ τοῦ φύλλου ἦτο πληημελέστατος· τὸ φύλλον ἐξεδίδετο διὰ τὸ ἄρθρον του καὶ μόνον, ἔμπλεον συνήθως ἐμφαντικῆς μεγαληγορίας· ἡ πολιτικὴ δεσπόζει ἐν αὐτῷ· κοινωνικὰ ζητήματα ποσῶς δὲν ἀνακινοῦνται· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ πολιτικὴ λαλεῖ εἰς τὰς στήλας τῶν ἐφημερίδων τοῦ καιροῦ ἐκείνου μόνον ἐν θεωρίᾳ· ἡ δρᾶσις αὐτῆς δὲν παρακολουθεῖται· σπανιώτατα θ' ἀπαντήσητε εἰς τὰς στήλας των περίληψιν ἀκριβῆ τῶν ἐργασιῶν τῆς βουλῆς ἢ τῆς γερουσίας· μερικὰς εἰδήσεις παρέχουσι μόνον ἐκ συγκαταβάσεως καὶ κυρίως ἐξωτερικάς, διότι περὶ τῶν ἐσωτερικῶν ἐπεκράτει, φαίνεται, ἡ δοξασία ὅτι ἀφοῦ ἦσαν γνωσταί, περιττὸν ἦτο νὰ τὰς ἀναγράψωσιν. Οὐχὶ σπανίως ἔτυχε ν' ἀναζητήσω εἰδησίν τινα σπουδαιοτάτην καὶ χρησιμωτάτην περὶ συμβάντος πολυκρότου καὶ νὰ μὴ ἀνεύρω οὐδ' ἴχνος αὐτῆς, ἐνῷ ἀνεύρισκον εἰς ἀνταλλαγμα καταβράκτας ἀρθρογραφίας καὶ πρὸς τούτοις ἠθικοφιλοσοφικοὺς χαρακτηρισμοὺς κατὰ τὸ σύστημα τοῦ Λαβρυγέρου. Ἐνίοτε ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὰς χάσματα, διότι ἔτυχεν ὁ συντάκτης ν' ἀποδημῇ ἢ ν' ἀσθενῇ. Μίαν μόνην ἐφημερίδα ἀπήντησα ἐκ τῆς σειρᾶς ταύτης ὅζθεν mondaine, τὴν Φ ή μ η ν τ ο ῦ Ρ α χ ύ π τ ε ρ ο ν Φ ή μ η ν τοῦ ἐπιζῶντος γηραιοῦ Παπαδοπούλου. Αὐτὴ ἀνέγραφεν ἐνίοτε καὶ εἰδήσεις, ἀναφερομένας εἰς τὴν κοινωνικὴν κίνησιν, λόγου χάριν συνοικέσια, καίτοι ὁ ἀναγνώστης ὤφειλε νὰ εἶνε προσεκτικὸς καὶ δύσπιστος περὶ τὰ τοιαῦτα, διότι ὁ ἀφελὴς ἀλλ' ἀδιόρθωτος ἐκδότης τῆς Φ ή μ η ς ἐγίνετο τακτικῶς τὸ ὄμμα πλάνης ἀστείων τινῶν, οἵτινες τῷ ἀνεκοίνουν ἀνύπαρκτα συνοικέσια, ἅτινα ἠναγκάζετο νὰ διαψεύδῃ εἰς τὸ ἑπόμενον φύλλον. Ἀλλ' αἱ εἰδήσεις αὗται εἶνε περιεργόταται καὶ χαρακτηρίζουσιν ἐπαρκῶς τὴν σοβαρότητα τοῦ ἀναγράφοντος αὐτὰς ὀργάνου. Οὕτω, π. χ. εἰς τὸ φύλλον τῆς 22 Δεκεμβρίου 1851 ἀναγράφεται ἡ ἑξῆς εἴδησις εἰς τὰ Δ ι ά φ ο ρ α : « Ἐὰν καλῶς μᾶς ἐπληροφόρησαν, ἡ κυρία Ρωσιάδου τοῦ φιλολόγου, κενθηφορεῖ διότι δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς τὴν ζωὴν ἓν ὡραιότατον σκυλάκι τις, ὅπερ ὑπερηγάπα». Καὶ εἰς τὸ φύλλον τῆς 18 Μαρτίου 1825 : « Οἱ τέσσαρες κοῦρκοι (γάλοι) ἑνὸς χαριεστάτου καὶ ἀνθηροῦ ἀξιωματικοῦ τῆς φρουρᾶς Ναυπλίου ἀφίχθησαν αἰσίως ἐνταῦθα. Ἐπίσης καὶ ὁ λαγωὸς ἑνὸς γηραιοῦ ταγματάρχου». Καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, τὴν 24 Μαρτίου, ἀπαντᾷ τις ἐνεὸς καὶ ἐμβρόντητος τὴν ἑξῆς εἴδησιν ἐν ἀφελεστάτῃ βραχυλογίᾳ μεταξὺ τοιούτων εἰδους δ ι ά φ ο ρ ω ν : « Λέγεται ὅτι μέρος τῆς νήσου Θήρας κατεποντίσθη. » Ἀλλ' ἂν τὰ ὄργανα τοῦ τύπου ἦσαν τόσον ἀφελῆ, φαίνεται ὅτι καὶ ἡ κοινωνία τῆς ἐποχῆς, ἣν ἀντεπροσώπευεν ὃν ἦτο σοβαρωτέρα, ἂν ἔχεται ἀληθείας ἢ ἀλλόκοτος εἴδησις, ἣν ἀνευρίσκομεν εἰς μεταγενεστέρου φύλλον τῆς Φ ή μ η ς. Ἔχουσαν δὲ ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς : « Τὸ ἑσπέρας δύο στρατιωτικοί, ὁ μὲν ἀνήκων εἰς τὸ σῶμα τῶν Γενικῶν Ἐπιτελῶν, ὁ δὲ εἰς τὸ πεζικόν, θέλουν ὑψώσει ἀπὸ τοῦ Κωβωνοσταρίου τῆς Ἀγίας Εἰρήνης παμμέγιστον ἀετὸν μετὰ τριῶν φανῶν. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν ἂς λάβωσι τὴν τιμὴν νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὸ λαμπρὸν τοῦτο θέαμα ». Σημειωτέον ὅτι ἡ εἴδησις δὲν φέρει ἡμερομηνίαν 1 Ἀπριλίου, ἀλλ' 28 Ἰουνίου. Ἀλλὰ καὶ ὁ ὀργανισμὸς τῆς κοινωνίας ἦτο ἀκόμη ἀσύντακτος καὶ συγκεχυμένος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὅσον καὶ ὁ τοῦ τύπου, ὡς ἐξάγεται ἐξ ἀγγελίας, ἣν συνήντησα ἔν τινι τῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς ταύτης, διὰ τῆς ὁποίας ἐμπορικὸν κατάστημα, ἐν κεντρικῇ ὁδῷ κείμενον, ἐπληροφόρει τὸ κοινὸν ὅτι ἐπωλοῦντο ἐν αὐτῷ χάρτης ταχυδρομικός, πενάκια, τέϊον ρωσικὸν καὶ θειαφοκήρια.

* * *

Γενναῖον ἐπὶ τὰ πρόσω βῆμα ἐποίησεν ὁ τύπος ἀπὸ τοῦ 1873. Ἀπὸ τότε ἄρχεται τὸ δεύτερον στάδιον λεληθότος ὀργασμοῦ καὶ βαθμιαίας μορφώσεως. Τὸ ἔτος αὐτὸ εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, κλιμακτηρικόν. Εἰς τὴν μικρὰν καὶ περιωρισμένην πρωτεύουσαν ἀρχίζει νὰ εἰσάγηται καὶ αἷμα νέον καὶ χρῆμα πολὺ καὶ ἕξις τέως ἄγνωστος καὶ δαιμόνια κενά, δι' ἃ ματαίως καταβοῶσιν οἱ ἀνίσχυροι καὶ βραγχνῶντες Ἄνυτοι καὶ Μέλιτοι. Ἡ ἀθρόα τῶν ἐπηλύδων κάθοδος συνεπάγεται καὶ νέας ἰδέας καὶ δημιουργεῖ νέας ἀνάγκας. Τὸ καφενεῖον τῆς Ὡραίας Ἑλλάδος, τὸ ἀθῶον κέντρον πολιτικῶν συζητήσεων καὶ θορυβωδῶν μαχῶν τοῦ ζατρικίου, μεταβάλλεται αὐτοσχεδίως εἰς Χρηματιστήριον, ὅπου δικηγόροι, κτηματίαι, ὑπάλληλοι, ἄνθρωποι πάσης ἡλικίας καὶ παντὸς ἐπαγγέλματος πωλοῦσιν ἢ ἀγοράζουσι μετοχὰς τοῦ Λαυρίου. Καὶ αὐτοὶ οἱ ποιηταὶ εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ. Εἶδα ἰδίοις ὄμμασιν ἐντὸς αὐτοῦ τὸν Σπυρίδωνα Βασιλειάδην, τὸν ψάλτην τῶν Ἀ τ τ ι κ ῶ ν Ν υ κ τ ῶ ν ἀγριωπόν, ἐξημμένον μὲ ἀσκεπῆ τὴν ἐν χρῷ κεκαρμένην κεφαλήν του καὶ σείσμενον ἐκ συγκινήσεως τὸν μακρόν του καὶ βασὺν πώγωνα, περιφερόμενον ἔξαλλον ἐντὸς τοῦ φορτοῦ ἐκείνου καὶ συμμετέχοντα τῆς ἀγοραπωλησίας. Καὶ ὅτε ἐν τῇ ἰερᾷ ἀγανακτήσει, τὴν ὁποίαν μοὶ ἔδιδε τὸ δικαίωμα νὰ αἰσθάνωμαι μία ποιητικὴ συλλογή, ὑποβληθεῖσα εἰς τὸν Βουτσινᾶτον διαγωνισμόν, τὸν ἠρώτησα μὲ τὸ λόγιον τοῦ Καίσαρος :

— Καὶ σύ, Σπύρο !

Μοὶ ἀπήντησεν ἐκεῖνος ὑποκώφως μὲ ὕφος μελοδραματικόν.

— Τώρα εἶνε καιρὸς νὰ πλουτήσωμεν !

Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1873 ἐξεδόθη ἡ « Ἐφημερίς», τὸ πρῶτον ἡμερήσιον φύλλον, ἡ πρώτη ἀληθὴς ἐφημερὶς μὲ προορισμόν, μὲ ὀργανισμὸν

σχεδὸν τέλειον, μὲ διευθυντὴν τὸν κ. Δημήτριον Κορομηλᾶν, μὲ ἀρχισυντάκτην τὸν κ. Ἰωάννην Καμπούρογλουν, μὲ διαχειριστὴν, μὲ ρεπόρτερ, μὲ γραφεῖον εὐπρεπές, μὲ τυπογραφικὴν φιλοκαλίαν. Ὁ νεωτερισμὸς ἐνεποίησεν αἰσθησιν καὶ δὲν ἐβράδυναν πολλοὶ νὰ τὸν μιμηθῶσιν. Αἱ ἀρξάμεναι τότε πολλαπλαὶ ἐπιχειρήσεις ἐγκαν ἀνάγκην ὀργάνων διαδόσεως καὶ ὑποστηρίξεως καὶ αἱ καθημεριναὶ ἐφημερίδες ὀσημέραι ἐπολλαπλασιάζοντο. Εἰσήχθη εἰς τὸν ὀργανισμόν του τελειοτέρα λειτουργία· ὁ δεσμὸς μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ δημοσίου συνεσφίγθη ἔτι μᾶλλον, ἀνεγνωρίσθη δὲ καὶ ἤρχισε νὰ καθίσταται σεβαστὴ ἡ ἔως τότε παραμελουμένη εὐθύνη, παρηκολουθεῖτο μετὰ πλείονος εὐσυνειδησίας παρεκτὸς τῆς πολιτικῆς δράσεως καὶ ἡ κοινωνικὴ κίνησις ἐν πᾶσιν αὐτῆς τοῖς καθέκαστα, ἤρχισε νὰ καλλιεργῆται τὸ προσοδοφόρον στάδιον τῶν ἀγγελιῶν. Πᾶσα ἐφημερὶς εἶχε τὸ γραφεῖόν της καὶ τὸν ἰδιαίτερον κύκλον τῶν φίλων καὶ συνεργατῶν της, οἱ συντάκται ἐστρατολογοῦντο σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς τάξεως τῶν λογίων, ἡμείβοντο κάπως τακτικῶς διὰ τὴν ἐργασίαν των καὶ ἤρχισαν ν' ἀποτελῶσι μόνιμον καὶ ἰδίαν συνομοταξίαν. Διὰ τὴν ἵδρυσίν τινων ἐκ τῶν τότε ἐκδοθέντων φύλλων κατεβλήθησαν κεφάλαια σχετικῶς ὑπέρογκα καὶ ὅτε εἰς διακεκριμένον λόγιον προσληφθέντα ὡς ἀρχισυντάκτην ἑνὸς τοιούτου φύλλου ἐπληρώθη μισθὸς ἐκ 300 δραχμῶν κατὰ μῆνα, τὸ ποσὸν ἐθεωρήθη μυθῶδες καὶ ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἐφημερίδος ἐπιχειρηματίας μεγαλείστερος τοῦ Μπένετ.

Μὴ νομίσητε ὅμως ἐξ ὅλων τούτων ὅτι διὰ μιᾶς ἐνέσκηψε τότε εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος ὁ χρυσοῦς αἰὼν τοῦ τύπου. Ἐτέθησαν ἀληθῶς τότε αἱ πρῶται βάσεις ἐργασίας συστηματικωτέρας καὶ ὀργανισμοῦ τελειοτέρου, ἀλλ' οἱ καρποὶ ἐβράδυναν νὰ ἐπέλθωσιν. Ἡ καταναλωσις δὲν ἦτο μεγάλη ὅσον προσεδοκᾶτο καὶ τὰ ἔσοδα δὲν ἰσοφάριζον πρὸς τὰς δαπάνας. Ὁ νεώτερος Ἕλλην, ἢ χαρακτηριστικώτερον εἰπεῖν, ὁ Ρωμηός, ἔννοεῖ νὰ εἶνε ἀσύδοτος εἰς πάντα· ἡ πολιτικὴ τὸν διέφθειρε καὶ ἀφοῦ δὲν ἀποφασίζει νὰ πληρώνῃ φόρον πρὸς τὸ δημόσιον, πολὺ ὀλιγώτερον εἶναι διατεθειμένος νὰ πληρώνῃ διὰ νὰ μαθῇ τὰ νέα τῆς ἡμέρας. Ὁ τύπος τοῦ Ρωμηοῦ ὃν παρέστησε διὰ στίχων ὁ Σουρῆς καὶ ἀπεικόνισε διὰ τῆς μολυβδίδος ὁ ὁμώνυμός μου καλλιτέχνης εἶνε ὁ ἀπεικονιζόμενος ἐν τῇ ἐπικεφαλίδι τῆς ἐφημερίδος τοῦ Σουρῆ κ o u τ σ α β ά κ η ς, ὅστις μεταβαίνων τὴν πρωΐαν εἰς τὸ καφενεῖον, ζητεῖ ἐπιτακτικῶς νὰ κομισθῇ αὐτῷ ἓν ποτήριον ὕδατος, φωτιὰν διὰ τὸ σιγάρον του, μίαν ἐφημερίδα πρὸς ἀνάγνωσιν καὶ ἐνίοτε τὴν κλεῖδα τοῦ ἀνωνύμου μέρους τοῦ καταστήματος. Μὲ τοιοῦτο δημόσιον, ὅπερ δὲν εἶχε συναισθανθῆ ἀκόμη τὴν ἀνάγκην τῆς ἐφημερίδος, οὔτε ἀναγνωρίζει τὸ ὠφέλιμον τῆς μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ τύπου ἀλληλεγγύης, ἡ ἐξόδευσις δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε μεγάλη. Ἄλλως τε ἡ πώλησις δὲν εἶχεν ἀκόμη συστηματοποιηθῆ· οἱ μικροὶ λοῦστροι, δι' ὧν ἐνηργεῖτο εἰς τὰς ὁδοὺς ἡ πώλησις, ὀλιγάριθμοι καὶ αὐτοκέφαλοι ὄντες, δὲν ἦσαν πάντοτε συνεπεῖς εἰς τὰς πληρωμάς των καὶ ἐνθυμοῦμαι εἰς τὰ γραφεῖά τινων ἐφημερίδων σωρείαν τῶν περιεχόντων τὰς ψήκτρας καὶ τὰ λοιπὰ εἴδη τῆς βαφῆς τῶν ὑποδημάτων κιβωτιδίων, ἅτινα ἀπετίθεντο ἐκεῖ ὡς ἐνέχυρα διὰ τὴν ἀξίαν τῶν διδομένων παρὰ τοῦς μικροὺς πωλητὰς φύλλων. Οἱ συνδρομηταὶ ἰδίως τῶν ἐπαρχιῶν, ἐκδικούμενοι φαίνεται διὰ προγενεστέρας ζημίας των, ἐκόφευον εἰς πᾶσαν αἴτησιν περὶ καταβολῆς τῆς συνδρομῆς των, οἱ δὲ ἀνταποκριταὶ κατέφερον ἀνηλεῆ τραύματα εἰς τὴν διαχείρισιν. Διὸ τὰ κεφάλαια βαμηδὸν κατεβροχθίσθησαν καὶ πολλαὶ τῶν τότε ἱδρυθεισῶν ἐφημερίδων ἀπέθανον ἐκ μαρασμοῦ, τινὲς δὲ παρέτειναν ἐπί τινα ἄκμη χρόνον τὴν ἀγωνιῶσαν αὐτῶν ὕπαρξιν. Φεῦ ! γνωρίζω τινὰς χρηματίσαντας μάρτυρας ἀληθεῖς τῆς δημοσιογραφικῆς ταύτης περιόδου. Ἡ ἐφημερὶς ἰδίως ἐκείνη, ἥτις ἐθεωρήθη ἐν ἀρχῇ ἕνεκα τῆς γενναίας ἀμοιβῆς τῶν συντακτῶν της ὡς ὁ Πακτωλὸς τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου, διήνυσε τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ βίου της ἐν ἀνεκδιηγήτῳ στερήσει καὶ ἡ περιγραφὴ τῶν τραγικῶς ἀστείων σκηνῶν, τῶν συμβαινουσῶν εἰς τὰ γραφεῖά της, ἅτινα ἦσαν ἡτὸ κέντρον τῆς συναντήσεως φαιδρῶν τινων ἀνεστίων, συνειθισμένων στωϊκῶς εἰς πᾶσαν κακοπάθειαν, ἠδύνατο ν' ἀποτελέσῃ βιβλίον ἀνάξιον τῶν Scènes de la vie de Bohème. Πῶς διηγήσομαι τὴν ξηρασίαν τοῦ ἄλλοτε καλῶς ἐφωδιασμένου ταμείου τῆς ἐφημερίδος αὐτῆς καὶ τὸν ἡρωϊσμὸν τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ διευθυντοῦ της, ὅστις ἐξεποίησε πάντα αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα, διὰ νὰ τὴν διατηρήσῃ εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀγωνίαν, ἥτις ἐπεκράτει καθ' ἑκάστην ἐπὶ ὅσον ἤθελεν ἐξευρεθῆ τὸ ἀναγκαῖον πρὸς ἀγορὰν χάρτου ποσόν, ὅπερ ἐνίοτε κατωρθοῦτο τόσον ἀργά, ὥστε ἡ ἐφημερὶς ἐξεδίδετο ἐν μεσονυκτίοις ποῦ· ὥραις καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἄλλους ἀγοραστὰς παρὰ τὰς κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐξερχομένας τῶν τάφων σκιὰς τῶν προγόνων. Καὶ πῶς νὰ περιγράψω τὰ τεχνάσματα, ἅτινα καθ' ἡμέραν ἐφεύρισκεν πρὸς ἐξοικονόμησιν τοῦ γεύματος ἡ ἀτυχὴς σύνταξις, ἡ ποιουμένη τρομακτικὴν κατανάλωσιν ἰδίως κρύων φαγητῶν; Ἢ πῶς νὰ παραστήσω τὴν σπαραξικάρδιον σκηνὴν ὅτε ἡ σύνταξις αὐτὴ ἡ πολυπαθής, μὲ βουλιμίαν δέκα Ταντάλων καὶ ἰσαρίθμων Οὐγυλίνων, ἀποφασίσασα νὰ εὐσχημονήσῃ — ἡ μεγαλοπρεπὴς αὕτη ἔκφρασις ἀνήκει εἰς τὸν ἐθνικόν μας ποιητὴν κ. Ἀχιλλέα Παράσχον, ὅστις ἐρασιτεχνικῶς ἐσύγναζεν εἰς αὐτὸ τὸ coenaculum — διὰ τῶν δύο ταλλήρων, τῶν ἀνελπίστων ἐκ μιᾶς διατριβῆς πεσόντων εἰς τὸν Καιάδαν αὐτοῦ τῆς ἀνεχείας, καὶ μεταβᾶσα εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἀνεκαλύψε μετὰ τὴν εὐωχίαν ὅτι τὰ δύο αὐτὰ δυστυχῶς τάλληρα εἶχον ἀπολεσθῆ καθ' ὁδόν. Τὸ δεῖπνον αὐτὸ ἔσχε πέρας φοβερώτερον καὶ τοῦ τῶν θυεστείων, ὅστις δὲ δὲν εἶδε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ βλέμμα, ὅπερ ἐξηκόντισεν ὁ πολλὰ παθὼν ἐκ τῆς πολυτείας ἐκείνης ξενοδόχος, οὐδέποτε θὰ δυνηθῇ νὰ λάβῃ σαφῆ ἰδέαν περὶ τοῦ τί ἦτο ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδούσης.

Θὰ συμπεραίνετε ἴσως ὅτι μετὰ τὸν ὁριστικὸν θάνατον τῆς Τραβιάτας αὐτῆς τῶν ἐφημερίδων οἱ συντάκται της ἐπεδίωξαν εἰς ἄλλο στάδιον βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα ; Πλανᾶσθε ἔμειναν δημοσιογράφοι σχεδὸν ὅλοι. Ὑπάρχει μεταξὺ τῶν παραδόξων καὶ δυσεξηγήτων ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων καὶ ἡ λεγομένη ἡδονὴ τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ αἴσθημα τοῦτο ἐκδηλοῦται ἰδιαίτατα εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι ἐξέλεξαν τὸν δημοσιογραφικὸν κάλαμον ὡς μόνον ὅπλον διὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου. Εἶνε εἶδός τι φακιρισμοῦ, ἑκουσίας προσηλώσεως εἰς τὸ πάσχειν· ἐρρωσται πάντοτε τὸν κλοιὸν τοῦ δούλου καὶ ὅσον ὁήποτε καὶ ἂν μεταβληθῇ ἡ θέσις των ἐπὶ τὰ κρείττω, ἔρχεται μία ἡμέρα καθ' ἣν τοὺς καταλαμβάνει ἡ νοσταλγία τῆς μελάνης. Θέλουν, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ ἐξέλθωσιν ἀπὸ τοῦ κύκλου, ὃν αὐτοὶ ἑαυτοῖς προδιέγραψαν. Ὀμοιάζουσι τὸν αὐτόχειρα ἐκεῖνον τοῦ μύθου, οὗ θὰ ἠκούσατέ ποτε ἴσως τὰ παθήματα. Ἔλαβεν ὁ ταλαίπωρος ὅλα του τὰ μέτρα διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἡ ἀπόπειρά του. Ἔρρῳσησε δηλητήριον, ἀνήρτησε βρόχον εἰς τὸν κλῶδον δένδρου, κείμενον ἄνωθεν τῆς ὄχθης λίμνης, ὥστε καὶ ἂν ἤθελε θραυσθῇ ὁ κλῶνος, νὰ πέσῃ εἰς τὴν λίμνην καὶ νὰ πνιγῇ καὶ πρὸς ἐπίμετρον, καθ' ἣν στιγμὴν ἀπηγχονίζετο, ἐπυροβόλησε κατὰ τῆς κεφαλῆς του διὰ νὰ εἶνε βέβαιος ὅτι θ' ἀποθάνῃ. Καὶ μόλα ταῦτα τί συνέβη ; Ἡ σφαῖρα, παρεκκλίνασα, θραύει τὸ σχοινίον τῆς ἀγχόνης καὶ ὁ αὐτόχειρ πίπτει ἐντὸς τῆς λίμνης· ἀλλὰ τὰ ὕδατα ἦσαν ἀβαθῆ καὶ τὸ μόνον ὅπερ ἔπαθεν ἦτο νὰ ναταπίῃ ἀκουσίως ἀρκετὴν ποσότητα ὕδατος, ἥτις τοῦ ἐπιφέρει ἔμετόν, ἐμεῖ τὸ ὀηλητήριον καὶ σώζεται.

Καὶ ἔπειτα θέλουν μερικοὶ νὰ μὴ πιστεύωμεν εἰς τὸ πεπρωμένον !

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΚΚΟΣ

ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγουμένον ἀριθμόν).

Ὅταν συνεζήτει ἦτο χαριτωμένος. Ἤρκει νὰ ἔθιγες μίαν χορδὴν ἐξ ἐκείνων αἵτινες τὸν ἤγειζαν καὶ νὰ τὸν ἀφίσῃς. Ὁ Κόκκος, ὁ μικρὸς Κόκκος, συζητῶν ἦτο ἀπόλαυσις. Ἀπὸ συζητητοῦ μετεβάλλετο εἰς ἀγορητήν. Δὲν σοῦ ἄφινε καιρὸν οὔτε τὴν ἀναπνοήν σου νὰ πάρῃς, πολλῷ δὲ πλέον νὰ σκεφθῇς καὶ διατυπώσῃς σὺ ἀντιρρήσεις. Ἔπειρνε τὸν κατήφορο καὶ ὁμολογεῖ πλέον ἀκράτητος καὶ σοῦ ἔφραττε τὸ στόμα διὰ τῆς στωμυλίας καὶ τοῦ ἀγχιστρόφου του πνεύματος, τῆς χαριεστάτης φρασεολογίας του καὶ τῶν ἀπροσπτων ἐξ ἐφόδου σχημάτων του· ἂν δὲ

ἡ συνομιλία ἐγένετο καθ' ὁδόν, δὲ ἐμπάδιζε νὰ βαδίσῃς, τιθέμενος κατέναντί σου πλαγίως καὶ χειρονομῶν ὡς ὁ ἐμπειρότερος ἀριστοτέχνης σκηνικὸς Γάλλος. Καὶ ἐν τῇ ῥύμῃ τοῦ λόγου του, δὲ τραδοῦσε, δὲ δηγκώνιζε, προσπαθῶν διὰ παντὸς μέσου νὰ σοῦ ἀπορροφήσῃ ὅλην σου τὴν προσοχήν· τὰ ἐπιχειρήματα τῷ ἤρχοντο ἀλλεπάλληλα, ραγδαῖα, βροχηδόν, καὶ ἀναμὲ σπουδαῖα, ἀστεῖα, γελοῖα, παρομοιωτικά, πομπώδη, ἱστορικά, διαδεχόμενα ἄλληλα, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, καὶ πολλάκις ἠννόεις, τὸ ἔσλεπες, ὅτι ἡ σκέψις εἰργάζετο ταχύτερον τῆς γλώσσης καὶ ἐστενοχωροῦντο εἰς τὰ χείλη του αἱ ἰδέαι πολὺ νὰ πρωτοβγῇ.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα... μυστήριον! Δὲν δὲ ἐκούραζε.

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἦτο ὁ βίος τοῦ Κόκκου ὡς παιδιοῦ.

***

Ὅταν βραδύτερον τὸν συνήντησα ποιητὴν εἰς Ἀθήνας, ὁ Κόκκος ἤρχιζε νὰ πτερυγίζῃ ὡς ποιητής. Πλήρης πάντοτε θάρους καὶ αὐτοπεποιθήσεως, εἰσήλασεν ἀμέσως ὡς Ταμερλάνος εἰς τοὺς συλλόγους καὶ τὰ δημοσιογραφικὰ γραφεῖα, ἐξεφώνει λόγους ἐπικηδείους ἢ πανηγυρικοὺς μὲ τὸ ἦθος ἀνθρώπου γεννημένου καὶ ἀνατραφέντος καὶ ζήσαντος ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰσεχώρησεν εἰς ὅλα τὰ πολιτικὰ σαλόνια καὶ τὰς Καραγίλλας ἀκόμη, κερδίζων πανταχοῦ ἔδαφος καὶ κατακτῶν καρδίας.

Αἱ πρῶται του ἐπιτυχίαι ἦσαν ὁ λόγος του ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀτυχοῦς λοχαγοῦ Βούρβαχη καὶ τὸ ἐλεγεῖον του ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς κόρης Καραλιβάνου.

Δὲν ἦτο παράδοξος ὁ τύπος τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, γεννημένου διὰ τὸν γέλωτα, καὶ ὅμως πλήρους καρδίας καὶ αἰσθήματος, ἀνθρώπου βουρκώνοντος ἀπὸ τὴ γέλοια, καὶ ὅμως πλησσομένου ἀπὸ τὴν συμφορὰν τοῦ τυχόντος γνωρίμου του, ἢν ᾠκειοποιεῖτο καὶ ἢν ἠσθάνετο ὡς ἰδίαν; Δὲν ἦτο παράδοξος ἡ ἐν τῷ φιλολογικῷ σταδίῳ ἐπιτυχία ἑνὸς **δατιγκοῦ** κυρίως **πνεύματος,** ἀναδειχθέντος τὸ πρῶτον ἐπὶ δύο **νεοδκάπταων** καὶ **χαδκόντων τάφων;**

***

Ὁ Κόκκος ἦτο τύπος καθ' ὅλα παράδοξος! Ἰδιοφυΐα ἀλλόκοτος, ἰδιορυθμία ἀκατανόητος.

Μολονότι ὁ κύριος χαρακτήρ του ἦτο ἡ εὐθυμία, ἐν τούτοις τὸ πνεῦμα του κατελαμβάνετο ἐνίοτε ἀπὸ στιγμὰς μελαγχολίας ἀρέμου, ἡσύχου, ἡδείας, κατιπλαττούσης τὸν μὴ γνωρίζοντα καλῶς αὐτόν· καὶ τὴν φύσιν του καὶ τὴν ἰδιοφυΐαν του ταύτην αὐτὸς ὁ ἴδιος χρωματίζει ἀπαραμίλλως χωρὶς σχεδὸν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι αὐτοζωγραφίζεται, εἰς τὸ ἀδάνατον ἐκεῖνο τετράστιχόν του, τὸ ἀφιερωθὲν εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀποθανόντος μεγαλεπτέρου του ἀδελφοῦ. Δυστυχῶς μοῦ διαφεύγουσιν οἱ δύο πρῶτοι στίχοι. Διατηρῶ ὅμως πλήρη τὴν ἐντύπωσιν τῆς περιπαθεστάτης ἐννοίας του καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ τὴν μεταφέρω πεζῶς ὅπως δυνηθῶ. «Γιατί» λέγει, εἰς τὰς παυηγυρικοτέρας καὶ εὐαρεστοτέρας μας στιγμάς, καθ' ἃς πλήρεις αἰσθήματος ἀπολαύομεν οἰκογενειακῆς χαρᾶς καὶ εὐθυμίας, γιατί τότε πρὸ πάντων παρεμβάλλεις τὴν ὠχρὰν μορφήν σου μεταξὺ ἡμῶν, πικραίνων οὕτω καὶ μετατρέπων εἰς δάκρυα τὰς γλυκείας μας οἰκογενειακὰς ἀπολαύσεις; Καὶ ἐξακολουθῶν τὸ δεύτερον δίστιχον λέγει:

Μήπως ἡ λύπη κι' ἡ χαρὰ εἶναι ἀδερφωμένα
Καθὼς ἐγὼ μὲ 'σένα;»

Δὲν ζωγραφίζεται ἐνταῦθα ὅλος ὁ Κόκκος, ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας τοῦ ὁποίου εἶχε ὄντως ἀδερφωμένη ἡ λύπη μὲ τὴ χαρά; Ὁ Κόκκος, διὰ τοὺς μακρόθεν ἢ ὀλίγον γνωρίσαντας αὐτὸν ἦτο γέλως· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐγγύτερα αὐτὸν σπουδάσαντας ἦτο μᾶλλον **κλαυσίγελως.**

Ἡ εὐστροφία ὅμως, μεθ' ἧς ἐπήδα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς αἰσθήματος εἰς τὸ ἄλλο, ἀπὸ τὴν βαθυτάτην λύπην εἰς τὸν ἀκράτητον καγχασμόν, ἐπέφερε σκοτοδίνην εἰς τὸν ψυχολόγον, ὅστις θὰ ἐπεχείρει νὰ ἀνατάμῃ τὸν χαρακτῆρά του.

Ἐνθυμοῦμαι ἐνταῦθα μίαν ἐποχήν, καθ' ἣν ὁ Κόκκος ἦτο ἐρωτευμένος. Μὲ εἶχε συνοδεύσει εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ μοὶ διηγεῖτο τὰ βάσανάζ του· θὰ ἦτο τότε δεκαοκταετής. Αἱ ἐκφράσεις του ἦσαν τόσῳ ὑπερβολικαί, καὶ ἡ ἀπελπισία του τόσῳ βαθεῖα—διότι ὅλα τὰ πράγματα τὰ ἔπεφνε εἰς τὴν ἀπάνω σκάλλα—ὥστε ἐνόμισα ὅτι μοὶ ἐπεβάλλετο νὰ τὸν παρηγορήσω καὶ ἀποτρέψω τὸ πνεῦμά του ἀπὸ τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων διαλογισμῶν.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐσκάλιζα νὰ εὕρω ῥήσεις καὶ συμβουλὰς καταλλήλους πρὸς τὴν περίστασιν, καὶ ἤμουν εἰς τὸ ζωηρότερον σημεῖον τῆς φιλικῆς μου πρὸς αὐτὸν συμπαθείας, βλέπω αἴφνης τὸν Κόκκον στραφέντα ὁρμητικῶς πρὸς τὸ μέρος μικρῆς τινος ξανθῆς διαβάσης πλησίον μας παρακολουθήσαντα αὐτὴν διὰ βλέμματος ἐκπλήκτου καὶ εἶτα ἀναφωνήσαντα.

— Ψυχή μου κοπέλλα!!

Τὰ ἔχασα κυριολεκτικῶς.

— Βρὲ σύ, τοῦ λέγω, κοροϊδευες μὲ μένα τόση ὥρα;

— Μπά... Καὶ γιατί; μοῦ λέγει κοντοσταθεὶς κατὰ τὴν συνηθειάν του καὶ μὲ ἔκφρασιν πραγματικῆς ἀπορίας.

— Γιατί λέει!! Καλὰ σύ μοῦ διηγήσο πρὸ στιγμῶν ἀκόμη μετὰ δακρύων καὶ διὰ τῶν ἀπελπιστικοτέρων φράσεων τὰ κατὰ τὸν προδοδέντα ἐρωτά σου· μὲ ἔκαμες νὰ τρομάξω διὰ τῶν στεναγμῶν σου τόσον, ὥστε νὰ νομίσω ὅτι εἶσαι καλὸς καὶ νὰ αὐτοκτονήσῃς ἀκόμη, καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ περνάει μιὰ ἄλλη καὶ ὄχι μόνον ξεχνᾷς τὴν λύπη σου, ἀλλὰ σκανδαλίζεσαι κιόλα καὶ μὲ ρωτᾷς ἀκόμη γιατί;

— Ἀχ καϋμένε! μοῦ ἀπαντᾷ σιγὰ σιγὰ καὶ κινῶν τὴν κεφαλὴν οἰονεὶ οἰκτείρων με. Κρῖμα ποὺ μὲ γνωρίζεις ἀπὸ μωρό. Ἐγὼ μωρέ, ἔχω καρδιὰ τόσῳ μεγάλη, 'ποὺ 'μπορῶ νὰ ἀγαπῶ ταυτοχρόνως καὶ μὲ τὴν ἴδια δύναμιν ὄχι μία... δώδεκα!!..

***

Μὲ τὸν Κόκκον τὰ ἔχανε κανεὶς κυριολεκτικῶς καὶ ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν. Δὲν ὑπῆρχον δι' αὐτὸν βιωτικαὶ δυσκολίαι, δὲν ὑπῆρχον τύποι, δὲν ὑπῆρχεν ἀθυμοτυπία, δὲν ὑπῆρχε διαφορὰ τρόπων συμπεριφορᾶς. Ἀπὸ τοῦ στενωτάτου του ψίλου μέχρι τῆς ἀριστοκρατικωτέρας Δεσποίνης ἦτον ὁ αὐτός· δὲν ἤλλαζε ποτὲ τὴν φρασεολογίαν του, τοὺς τρόπους του, τὴν κορμοστασιά του.

***

Εἶχε φίλους, μὰ φίλους ἀληθεῖς, καθ' ὅλην τὴν σημασίαν τῆς λέξεως καὶ ἄνευ μεταφορᾶς, μεταξὺ τῶν δεσποινίδων, ὅπως εἶχε μεταξὺ τῶν γραιῶν, μεταξὺ τῶν πολιτικῶν, μεταξὺ τῶν κοντσαδάκιδων τοῦ Ψυρῆ καὶ τῆς Πλάκας, ὅπως εἶχεν εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰς τὸν Παρνασσὸν εἰς τὸν στρατόν, παντοῦ. Παντοῦ ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην καὶ ἀγάπην. Ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ μέχρι σκαιότητος πολλάκις ἐξικνουμένη εἰλικρινειά του, συνοδευόμεναι ὑπὸ θάρους ἀκατανοήτου, ἤνοιγον αὐτῷ ὅλας τὰς θύρας. Εἰς τοὺς χορούς, εἰς τὰς συναναστροφάς, ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν εἰσήρχετο ὁ Κόκκος ἔπαυεν προσποιητὴ πολλάκις ἀλλ' ἐν τούτοις τρόπον τινὰ ἐπιβεβλημένη ἐπιφύλαξις καὶ σιγή, ἢ τόσῳ δύναταί τις εἰπεῖν φυσικὴ κατὰ τὰς πρώτας στιγμὰς τῆς ὑποδοχῆς· ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Κόκκου ἡ ζωηρότης, ἡ ἐξοικείωσις ὅλων, ἡ φωνή, ὁ γέλως, ἡ εὐθυμία, αἱ συζητήσεις ἔφθανον τὸ κατακόρυφον· ἐνόμιζέ τις ὅτι ὁ χορὸς εἶχε ᾠδήσει πλέον εἰς τὸ τελευταῖον κοτιλλιόν, ὁπότε ὑποχωρεῖ συνήθως πᾶς τύπος, καὶ ὅμως δὲν εἶχε τελειώσῃ ἀκόμη τὸ πρῶτον βάλς. Καὶ τὸ θαῦμα τοῦτο κατώρθου ἡ παρουσία τοῦ Κόκκου.

— Κόκκο! δεξιά, Κόκκο! ἀριστερά. Κόκκο μιὰ πρόποσι σὲ παρακαλῶ. Κόκκο ἕνα ποιημάτακι. Κόκκο καϋμένε κάμε μας καμπόσα ἀκαθημαϊκά. Κόκκο διεύθυνέ μας ταῖς Καδρίλλαις.

Εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ χοροῦ ἀλλίθεια ἦτον ἀμίμητος ὁ Κόκκος, ὁπόταν εἰς τὸ μέσον τῆς κωμικῆς σαβαρότητος τῶν καθ' ὅλους τοὺς τύπους ὑποκλινομένων καὶ ρεβερεντζαριζόντων Δανδίδων καὶ τῶν μεμετριμένων βηματισμῶν τῶν δεσποινίδων καὶ κυριῶν καὶ 'κεῖ ποὺ δὲν τὸ 'περίμενε κανεὶς ἠκούετο αἴφνης ἡ μεταλλικὴ καὶ χαρὰν σκορπῶσα γύρω του φωνή του λέγουσα:

— Ballancées ὅπως θέλετε.

Ἂν 'μπορούσατε ἂς μὴ γελούσατε, ἂς μὴν εὐθυμοῦσατε.

***

Τὴν ξέπομένην τοῦ χοροῦ, συνήντα νεανίδά τινα ἐκ τῶν χθεσινῶν του χορευτριῶν. Ἐξέσπα ἀπὸ ἀποστάσεως 30 βημάτων εἰς γέλωτα καὶ ἔβανε τὴν φωνὴν μὲ τὴν αὐτὴν οἰκειότητα, μεθ' ἧς θὰ προσεφώνει τὸν Σουρῆν αἴφνης ἢ οἱονδήποτε ἄλλον φίλον του, καὶ ἔτεινε κατὰ τὴν συνήθειάν του ἀπὸ ἀποστάσεως δύο ὀργυιῶν καὶ τὰς δύο του χεῖρας. Καὶ ἤρχιζε τὰς ἐντυπώσεις του καὶ ὑπεμίμνησκε γεγονός τι ἀστεῖον τῆς χθεσινῆς ἑσπερίδος καὶ ἐξικολούθει τὸν δρόμον του μὲ τὴν νεανίδα, χωρὶς νὰ στενοχωρηθῇ, καὶ τὸ σπουδαιότερον χωρὶς νὰ στενοχωρήσῃ καὶ χωρὶς νὰ παρεξηγηθῇ ἀπὸ κανένα. Διότι ἡ εἰλικρίνεια εἶναι ὅπλον σπουδαῖον, ὅταν δὲν εἶναι προσποιητή.

Ἀλλοίμονον! Τὰ πάντα εἶναι σήμερον κίβδηλα καὶ πλαστὴ ὡς καὶ αὐτὴ πολλάκις ἡ εἰλικρίνεια! Πόσους ἐγνώρισα ἐπιτυχόντας ἐν τῷ βίῳ διὰ προσποιητῆς εἰλικρινείας!...

Μὲ τὴν εἰλικρίνειάν του λοιπόν, μὲ τὸ θάρρος του, μὲ τὴν φωνὴν τὴν ὁποίαν ἔβγανε, καὶ μὲ τὴν γνωριμίαν του πρὸς τοὺς πάντας, γνωρίζοντας αὐτὸν τοιοῦτον, ἐπεβάλλετο· εἶναι πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν λέγονται ἀπὸ κανένα. Ὁ Κόκκος τὰ ἔλεγεν ἥσυχα ἥσυχα, ὡς ἂν ἔλεγε τὰ ἁπλούστερα πράγματα τοῦ κόσμου, χωρὶς νὰ τὸ σαστίσῃ καθόλου· καὶ τὸ σπουδαιότερον χωρὶς νὰ θεωρηθῇ προσβεβλημένος ὁ πρὸς ὃν τὰ ἔλεγε. Ἕκαστος ἄνθρωπος ἀπαντεῖ κάποιαν ἐπιφύλαξιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους, κάποιαν ἐττικέτα· ἀλλὰ καμμία ἀπὸ ἐνα ὅστις ἔθγαλε τὸ ὄνομα τοῦ εἰλικρινοῦς. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι καταντοῦν ἀσύδοτοι. Γίνονται ἀμέσως κύριοι τοῦ τόπου καὶ τῶν ἀνθρώπων, μεταξὺ τῶν ὁποίων θὰ εὑρεθῶσι· καὶ τοῦτο μὲ τὸ σπαθί τοῦ· δηλαδὴ μὲ τὴν γλῶσσάν τοῦ· δηλαδὴ μὲ τὰς μυχιαιτέρας σκέψεις τοῦ· διότι ὁ εἰλικρινὴς σκέπτεται τρόπον τινὰ μεγαλοφώνως, διότι ἔχει τὴν σκέψιν εἰς τὴν γλῶσσάν του. Δὲν δύναται νὰ πράξῃ ἄλλως. Προφυλάσσεται λοιπὸν ἕκαστος ἀπέναντι τοῦ εἰλικρινοῦς μὴν τοῦ ἐνθυμήθῃ πράγματα ἀσύμφορα, καὶ ἐν ᾧ δυσαρεστεῖται ἂν κατὰ τύχην σκέψις τις τῶν προνομοιούχων τούτων ἀνθρώπων τύχῃ ὑπὲρ τὸ δέον ντεκολτέ, δὲν μνησικακεῖ ἐν τούτοις κατ' αὐτοῦ, διότι πᾶς τις γνωρίζει ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν προσβάλλουσιν ἀπὸ κακίαν, δὲν ἔχουσι κὰν τὴν πρόθεσιν νὰ προσβάλωσιν. Ἱστοροῦσιν ἁπλῶς ἄνευ κακίας, καὶ ὀνομάζουσι τὰ πράγματα μὲ τὰ ἀληθῆ των ὀνόματα ἁπλούστατα.

***

Ὁ Κόκκος ἀπὸ τῶν ἀκαθημαϊκῶν, ἀπὸ τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ, ἀπὸ ὑπαιθρίου ῥήτορος... εἶπα ὑπαιθρίου ῥήτορος καὶ δὲν δύναμαι νὰ μὴν ποιήσωμαι μνείαν μιᾶς του δάθνης, τῆς ἐξοχωτέρας του ὑπὸ πανηγυρικὴν ἔποψιν.

Ἦτον ἡ ἐποχὴ τοῦ Βουλγαρικοῦ πραξικοπήματος· ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὴν ζωηρὰν μορφήν του ἐπὶ τοῦ ἐξώστου τῆς Ἀστυκλινικῆς, ᾠωτιζομένην ὑπὸ βεγγαλικῶν καὶ ἀναπαριστῶ οὕτω εἰς τὴν φανταστίαν μου τὸν Κόκκον ἀπαγγέλλοντα τὸ ᾠλογεφτατον ἐκεῖνο κατὰ τῶν πραξικοπηδάντων ποίημά του· τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ὁ Κόκκος δὲν ἦτο Κόκκος. Ναί! Δὲν ἦτο Κόκκος ὁ χαριτολόγος, Κόκκος ὁ σαρκαστικός, Κόκκος τοῦ γέλωτος καὶ τῆς εὐθυμίας. Ἦτο Τιτάν! ὅστις δὲν εἶδε τὸ θέαμα ἐκεῖνο—καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν μαρτυρίαν τῶν ἰδόντων, διότι ὅστις τὸν εἶδε τότε βεβαίως δὲν τὸν ἐλησμόνησε—εἶναι ἀδύνατον νὰ φανταθῇ τὴν μεταμόρφωσιν ἐκείνην τοῦ Κόκκου. Ἡ ἐσπέρα ἐκείνη ἦτον ἡ ἀποθέωσίς του. Τί λέξεις ἦσαν ἐκεῖναι! Τί ἀπαγγελία! Τί ἀνδρικὸν παράστημα! Κατὰ τὴν ἰδέαν μου ἂν ὁ Κόκκος ἀντὶ τῆς φιλολογίας καὶ τοῦ θεάτρου ἐξέλεγε τὸ βουλευτήριον, θὰ ἐγίνετο τρομερὸς δημεγέρτης. Ἀπὸ τῆς ἑσπέρας ἐκείνης ὁ Κόκκος ἐπαγωσε τὴν ὑπόληψίν του ὡς ἀνθρώπου, ὑπερτέρου τοῦ τύπου, ὃν μέχρι τότε εἶχε ἐπιδείξει διὰ τῶν Γελώτων του, τῶν ἐλεγείων καὶ τῆς χαριτολογίας του.

***

Ὁ Κόκκος ἦτο δι' ἡμᾶς τοὺς παιδικοὺς φίλους του ἡ προσωποποίησις τοῦ παρελθόντος παιδικοῦ βίου μας, καὶ δὲν μᾶς ὑπεμίμνησκε μόνον ὅτι συνεπαίξαμεν ἄλλοτε μαζύ του παιδιά, ἀλλὰ παρουσιάζετο ἐμπρός μας πάντοτε μὲ τὴν αὐτὴν ἐλαφρότητα, μὲ τὴν αὐτὴν ζωηρότητα, μὲ τὴν αὐτὴν τρέλλαν, μὲ τὴν αὐτὴν ἐφευρετικότητα τοῦ πνεύματος, μὲ τὴν αὐτὴν ἀθροντισίαν, καὶ ἐν γένει μὲ τὴν αὐτὴν παιδικότητα, ἥτις τὸν ἐχαρακτήριζε ὅταν ἦτο παιδί. Ὅταν ἐθλέπομεν τὸν Κόκκον, ἐνομίζαμεν ὅτι ἐπαναβλέπομεν τὴν ἐποχὴν τῶν παιγνίων μας ὁλοζώντανην καὶ ᾠσθανόμεθα ὅτι καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ξανανειώνομεν. Ἦτον ὁ μόνος ἄνθρωπος ἐξ ὅσων ἐγνώρισα· ὃν οὐδόλως παρήλλαξεν ἡ πάροδος τοῦ χρόνου. Ἂν μὲ τὴν ἡλικίαν ἀνδρώθη κατὰ τὸ σῶμα, καὶ ἀνεπτύχθη κατὰ τὸ πνεῦμά, κατὰ τὴν καρδίαν ὅμως ἔμεινε πάντοτε παιδί. Πλουτίσας εἰς γνώσεις, ἀποκαταστὰς ἐπιστήμων, καλλιεργήσας τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ τάλαντον καὶ δοὺς νέα πτερὰ εἰς τὴν ζωηροτάτην φαντασίαν του, δὲν περιεφρόνησεν ὅμως καὶ τὴν παιδικότητά του. Ἤρκει νὰ εἴξευρε κανεὶς νὰ τὸν ἐγγίσῃ καταλλήλως, καὶ ἠδύνατο ὁ ἄνθρωπος ἀγορητής, ὁ περιπαθὴς εἰδυλλιογράφος, ὁ δραματικὸς συγγραφεὺς νὰ κάμῃ παιδικὴν τρέλλας. Καὶ ἐξομολογοῦμαι ἐνταῦθα ταπεινῶς, ὅτι μίαν ἡμέραν, πρὸ ἑξαετίας ἐνθυμηθέντες τὰ παιδιακίσματα μας ἀνανεωθέντες μὲ τὰ «θυμᾶσαι» καὶ σκανδαλισθέντες ἀπὸ μιὰ παιδικὴ παρέα ποὺ ἔπαιζε τύπι εἰς τὸ Στάδιον, ὅπου εὑρέθημεν περιπατοῦντες καὶ ἀναμιμνησκόμενοι, κατετήχθημεν μεταξὺ αὐτῶν καὶ ἐπαίξαμεν μαζὺ ἀρκετὴν ὥραν **τόπι.**

***

Ἀκόμη μίαν ἄλλην παρέκδασιν. Ἀνέφερα δὶς περὶ **ἀκαδημαϊκῶν** καὶ ἐλησμόνησα ὅτι τὰ **ἀκαδημαϊκὰ** αὐτὰ τὰ γνωρίζει ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὰ ἔχει διαβάσει ὅλος ὁ κόσμος, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀνέγνωσεν ἀνάγονται εἰς τὴν **Ἀκαδημίαν** τοῦ Κόκκου.

Κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἐκδόσεως τοῦ **Ρωμηοῦ,** νομίζω περὶ τὸ τέλος, ὁ Σουρῆς καὶ ὁ Κόκκος ἀπεφάσισαν μίαν ἡμέραν νὰ λέγουν ἀκαδημαϊκὰ μεταξύ των καὶ ἄλλοι φίλοι των νὰ τὰ γράψουν. Καὶ οὕτως ἔγραψε ὁ διάλογος τοῦ Περικλῆ καὶ Φασουλῆ τὸ ἑπόμενον δάδδατον.

Φανταστῆτε τὴν ζωντανότητα τοῦ κλασικοῦ διαλόγου τοῦ **Ρωμηοῦ** τῆς ἐπαύριον. Ἔγεινεν ἀνάρπαστος. Τοῦτο ἐξικολούθησε πολὺν καιρόν, νομίζω μέχρι τέλους τῆς πρώτης περιόδου τῆς μοναδικῆς αὐτῆς ἐφημερίδος.

Ἀπὸ **ἀκαδημαϊκοῦ** λοιπόν, ἀπὸ λυρικοῦ συγγραφέως, ἀπὸ ὑπαιθρίου ἀγορητοῦ, εἰσεπήδησεν ἐσχάτως εἰς τὸ θέατρον. Χωρὶς νὰ τὸ καλοσκεφθῇ, χωρὶς νὰ πολυαγωνισθῇ, προεχώρησεν εἰς τὸ νέον τοῦτο στάδιον οὐχὶ μὲ βήματα, ἀλλὰ μὲ πηδήματα. Μιά... δύό... κατάκτησις.

Ἡ πρώτη του ἐμφάνισις ἐν τῷ θεάτρῳ ἔσχε τοιαύτην ἐπιτυχίαν, ὥστε ἡ κωμῳδία του ἐπανελήφθη ὅσον καιρὸν μᾶλλον μέχρι τότε δεδοκιμασμένων ποιητῶν τὰ ἔργα. Ἀπὸ τῆς πρώτης παραστάσεως τῆς πρώτης κωμῳδίας του, ὁ Κόκκος ἦτο πλέον κύριος τῆς σκηνῆς. Καὶ τὰ ἔργα του ἐπικολούθησαν τὸ ἓν τὸ ἄλλο μετὰ ταχύτητος ἠλεκτρικῆς.

Καλλαίσθητος, μὲ ἀντίληψιν σπανίαν, ὀξυδερκέστατος, παρατηρητὴς μοναδικὸς τῶν τύπων τῶν ἐπαρχιωτῶν πρὸ πάντων, γνώστης βαθὺς τῶν μυστηρίων τῆς κοινῆς γλώσσης, τῶν καλαμπουρίων, τῶν παροιμιῶν, τοῦ κοινωνικοῦ βίου, τοῦ κοντσαδακισμοῦ, τῶν ᾀσμάτων, τῶν χορῶν τοῦ λαοῦ, καὶ κυρίως διορατικότατος ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἠλεκτρίζοντα καὶ κινοῦντα αὐτὸν εἰς γέλωτα, ἐγοήτευσεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸ κοινόν, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου παρέστησε τὰ πρῶτα του ἔργα.

Εἴξευρε θεωρητικὴν μουσικήν, ὅσην καὶ οἱ πλέον ἀρχίριοι. Ἀλλὰ κατιδὼν τὴν ἀνάγκην ὡς ἐκ τῆς ἐντυπώσεως ἣν παρήγαγον ὀλίγα ᾄσματά του μελοποιηθέντα ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν **Μαροῦλλαν** τοῦ κ. Δ. Κορομηλᾶ, ἐπέδωκεν ἐξάπαξ μόνος του καὶ κατενόησε κάπως μόνος του τὰ στοιχεῖα, τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς συνθέσεως. Καὶ ἐμελοποίησε πάντα τὰ ποιηματάκια του, δι' ὧν εἶχε στολίσει τὰς κωμῳδίας του. Καὶ δὲν ἦσαν ὀλίγα. Τίς ἀμφιβάλλει ὅτι μὲ τὸν καιρόν, καταρτιζόμενος καὶ μουσικῶς τελειότερον, δὲν θὰ ἔθετε τὰς βάσεις ἑλληνικοῦ κωμειδυλλίου, καθαρῶς ἑλληνικοῦ, κατά τε τοὺς ἤχους καὶ τοὺς τόνους, κατά τε τὰ ἔθιμα καὶ τὰ κατὰ τόπους γλωσσικὰ ἰδιώματα, αὐτός, ὅστις ἐχόρευε τὸν Καλαματιανὸ καλλίτερα ἀπὸ τοὺς Καλαματιανοὺς καὶ ἐτραγῴδει Γιαννιώτικα καλλίτερα ἀπὸ τοὺς Γιαννιώταις.

Ἦτο περιπαθέστατος εἰς τὰ φίλτρα του! Τρυφερώτατος! εἰς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἀδελφοῦ του ἢ τοῦ πατρός του ἔτρεμε σὰν τὸ ψάρι, καὶ ἔκλαιε σὰν τὸ μωρὸ παιδί, μὲ δάκρυα πραγματικά, χονδρά, μὴ νομίζων ταπεινωσιν τὸ νὰ φωραθῇ οὕτω κλαίων, οὔτε ὑποχρέωσίν του ἀνδρικὴν νὰ πνίξῃ τὸν πόνον του καὶ τὸ δάκρυ του. Ἠσθάνετο ἑαυτὸν συγκινούμενον; Τοῦτο ἤρκει. Συνεκινεῖτο. Καὶ συγκινούμενος ἄφηνε τὰ μάτιά του νὰ στάζουν, μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, μεθ' ἧς ὅταν ἔβλεπε κανὲν παράξενον ἄφηνε τὸν καγχασμὸν νὰ διαστείλῃ τὰ χείλη του. Ἀλλ' αἰφνιδίως ἐν ᾧ εὑρίσκετο εἰς τὴν βαθυτέραν συγκίνησιν ἤρκει τὸ ἐλάχιστον κωμικὸν ἐπεισόδειον ἢ λέξις ἢ καὶ ἀνάμνησις νὰ τὸν μεταβάλῃ

Σᾶς εἶπα ὅτι ἦτο παράδοξος τύπος.

Διηγούμενος κωμικόν τι ἐπεισόδειον, ἦτο χείμαρος, χείμαρρος λέξεων, φράσεων, παρομοιώσεων, παρεκβάσεων, μεταφορῶν, ἀπροσδοκήτων μεταπτώσεων καὶ διαρκοῦς γέλωτος.

Ὅταν πρὸ 2 1)2 μηνῶν περίπου τὸν εἶδα ἐσχάτως εἰς Ἀθήνας—καὶ αὕτη οἴμοι! ἦτο ἡ τελευταία μου μετ' αὐτοῦ συνάντησις!—οἱ λεπτολογοῦντες ἐπικριταὶ—καὶ εἶναι τόσοι πολλοὶ ἐν Ἀθήναις ὅσον ὀλίγοι συγγραφεῖς—τοῦ εἶχον ἐπιτεθῆ ὅτι τάχα τὸ πρωτεύον ἔργον του, ἡ «Λύρα τοῦ Μπάμπα-Λινάρδου» δὲν εἶναι ἐμπνευσις πρωτότυπος, ἀλλὰ κλεμμένη ἀπὸ ποίημά τι τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου, καὶ ἀπὸ δίστιχόν τι τοῦ λαοῦ «πάρε τὸν παρὶ σου 'πίσω κι' ἄτε με νὰ εὐτυχήσω». Ὁ Κόκκος ἀφοῦ ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἐζεμάτισε τοὺς κατηγόρους του διὰ καυστικῆς εἰρωνείας—διότι ἦτο καυστικώτατος, ὅταν τὸν προσέβαλλον εἰς τὴς ἀδυναμίας του, καὶ τὸ θέατρον εἶχε κατιστῆ ἐσχάτως δι' αὐτὸν ἡ μόνη ἀδυναμία—ἐκύτταξεν ἐπὶ τέλους τὸ ὡρολόγιόν του καὶ ροφήσας μὲ ἓν «Οὐφφφφ! δὲν θὰ προφτάσω» ἠγέρθη.

— Γιὰ ποῦ Δημητράκη;

— Σ'τὴν Ἀκρόπολιν... 'στὸ Βλάση.

— Μήπως ἔχῃς τίποτε σχετικὸ μὲ τὴν κλεψιὰ ποῦ σοῦ ἀποδίδουν;

— Ναί... ἔχω δυὸ λόγια 'κεῖ.. ἀλλὰ γιὰ στάσου μιὰ στιγμὴ νὰ 'στὸ διαβάσω... ἕνα μικρὸ διαφοράκι εἶναι... νὰ 'δοῦμε πῶς θὰ σοῦ φανῇ καὶ 'σένα. Καὶ μοῦ ἀνέγνωσε τὸ διάφορο.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι βέβαια κατὰ λέξιν τὸ περιεχόμενον, ἀλλ' ἡ ἔννοιά του συνοψίζεται εἰς τὰ ἑξῆς περίπου:

Κύριε Γαβριηλίδη.

Μὲ κατηγοροῦν ὅτι ἔκλεψα τὴν «Λύρα τοῦ Γερονικόλα» ἀπὸ τὸ ποίημα τοῦ Βλάχου καὶ ἀπὸ τὸ δημῶδες δίστιχον «πάρε τὸν παρὶ σου 'πίσω κι' ἄτε με νὰ εὐτυχήσω». Δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι τὸ δίστιχον τοῦτο μὲ ἐνέπνευσε, ἀλλ' ἂν τοῦτο εἶναι ἢ δύναται νὰ λεχθῇ κλοπή, καὶ ἂν εἶναι ὄντως τόσο εὔκολο πρᾶγμα νὰ γράψῃ τις κωμῳδίαν ἀπὸ ἕνα δίστιχο, προσκαλῶ τοὺς κατηγόρους μου νὰ κάμουν δρᾴματα ἢ κωμῳδίας κατὰ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν των ἀπὸ τὰ ἑξῆς ρητὰ παροιμίας καὶ δίστιχα. «Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, ἵνα ἦσαι γένοιτε κτλ». «Ἀστοῦ κουφοῦ τὴν πόρτα ὅπο θέλεις βρόντα» «Μαντζουράνα 'στὸ κατώι νὰ σὲ φίλαγα 'στὸ σβέρκο». «Ἀρχὴ Σοφίας φόβος Κυρίου» κτλ.

Σὸς

Δ. ΚΟΚΚΟΣ.

Τὴν ἐπομένην ἐδημοσιεύετο τὸ διάφορον τοῦτο εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» ἀφίνω εἰς ἕκαστον νὰ φανταστῇ τὴν ἱλαρότητα ἣν προὐκάλεσεν ἡ ἀνάγνωσις του καὶ τὸ καυστικὸν ἡμῶν τρον ὅπερ ἐτέθη ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν ἐπικριτῶν του.

***

Τοιοῦτος ἦτο ὁ ἀτυχὴς φίλος μου, ὁ παιδικός μου φίλος Δημητράκης, πρὸς ὃν συνεδέθην ἀπὸ τῆς νηπιακῆς σχεδὸν ἡμῶν ἡλικίας καὶ ὃν παρηκολούθησα εἰς ὅλας τὰς ἐξελίξεις τοῦ καλλιτεχνικοῦ ταλάντου. Τοιοῦτος ἦτο ὁ διάσημος καὶ ἀπὸ μέσης καρδίας ἀνακαγχαστής, ὁ ἄνθρωπος, ὅστις κατεῖχε τὸ μυστήριον νὰ συναρπάζῃ καὶ νὰ ἀγαπᾶται καὶ νὰ ἐμπνέῃ τὴν οἰκειότητα, οὕτως, ὥστε, ἀπὸ τῆς πρώτης μετ' αὐτοῦ γνωριμίας νὰ νομίζῃς ὅτι τοὐλάχιστον πρὸ δέκα ἐτῶν ἐγνωρίσθης μετ' αὐτοῦ, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου ἡ γλῶσσά σου ὁμιλοῦσα, ἀφίνετο νὰ τὸν προσαγορεύῃ ἄνευ τοῦ «Κύριος» λέγουσα ἁπλῶς «ὁ Κόκκος».

Τοιοῦτος ἦτον ὁ Δ. Κόκκος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς καὶ καθόδον ἠδυνήθην ἐγώ, σχεδὸν ἐπὶ τοῦ γόνατος, καὶ μεταξὺ τῆς συντάξεως δύο διαβατηρίων, νὰ ἀπεικονίσω ἄνευ ἀξιώσεων καὶ ἀντιγράφων ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Ἦτο μία ποικιλία παράδοξος, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαιοτάτη εἰς τὸν τόσῳ ἀπερροφημένον ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ἐκεῖνον τόπον, ἐν ᾧ εἰς τὸ πεῖσμα θαρρεῖς τοῦ κυανοῦ οὐρανοῦ του ὁ κόσμος ῥέπει παραδόξως εἰς τὴν μελαγχολίαν καὶ τὴν μεγαλομανίαν.

Ἦτο σταγὼν εὐθυμίας, ἀλλὰ σταγὼν ροδελαίου μοσχοβολοῦσα καὶ μυρώνουσα καὶ ἄλλους καὶ προκαλοῦσα καὶ ἄλλους νὰ τραπῶσιν ἄλλην ὁδὸν πλὴν τῆς ἐπικρατούσης ἐσχάτως καὶ ἐκεῖ πόζας καὶ τοῦ κανοσπούδου ὕψους.

Καὶ τοιοῦτον ὄντα εὗρεν ἡ βοᾶὴ σφαῖρα τοῦ πολυκρότου ἑνὸς δυστυχοῦς παράφρονος καὶ τοῦ ἔκλεισε διὰ παντὸς πλέον τὰ τόσον λάλα καὶ τόσῳ γλυκὰ ἐκεῖνα χείλη. Ἕνα «μποϊημ» καὶ ὁ χαρίεις ποιητὴς τοῦ **Σκύλλου**, ὁ Λουκιάνειος ποιητὴς τῆς **Κοσμογονίας**, ὁ μεγαλοπρεπὴς συνθέτης τοῦ **Κατακλυσμοῦ**, ὁ περιπαθὴς εἰδυλλιογράφος τῆς **Μάρως καὶ τοῦ ἀρνιοῦ της**, ὁ φιλόσοφος συγγραφεὺς τοῦ **Καϊκιοῦ**, ὁ πλήρης πυρὸς καὶ μένους δημεγέρτης τοῦ ἐξώστου τῆς ἀστυκλινικῆς, ὁ πλήρης καρδίας καὶ συμπαθείας διὰ τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα ζωγράφος τῆς πυρκαϊᾶς τοῦ Μεγάλου Ρεύματος, ὁ πατὴρ τοῦ **Καπετὰν Λαζάρου**, νεκρὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους!! Εἰς μίαν στιγμὴν!!

***

Καὶ τώρα... τί νὰ πρωτοκλάψῃ κάνεις, ἀτυχῆ, ἀτυχέστατέ μοι φίλε, τὸν σπαρακτικὸν καὶ τόσῳ ἄδικον θάνατόν σου, ἢ τὴν τόσῳ πτωχὴν φιλολογίαν μας! Πολύκλαυστέ μου φίλε! Καϋμένε Δημητράκη! Καϋμένη νεολαία τῆς Ἀθήνας, τί ἔχασες!!

Γ. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ.

Η ΔΕΥΤΕΡΟΤΟΚΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον ἀριθμόν).

II.

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγχωρήσῃ! Ἔπρεπες Ροβέρτε, ἡ ὥρα εἶναι μεσημέρι καὶ δέκα! Ὅλοι εἰς τὸν πύργον, εἶναι ἄνω κάτω, χαλνᾶτε τὰς τάξεις μας. Ἔλα, κάθησε εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ἐν τῷ τρώγειν νὰ μᾶς διηγηθῇς τὴν αἰτίαν τῆς μεγάλης αὐτῆς ἐξαιρέσεως ἀπὸ τῆς συνηθείας σου τοῦ νὰ εἶσαι τακτικώτατος.

— Ὑπακούω.

— Πρέπει νὰ πεινᾷς... διότι μὲ εἶπαν ὅτι ἔφυγες ἀπὸ τὰς ἓξ τὸ πρωί. Μήπως εἴχαμε τίποτε καμμίαν συνέντευξιν!

— Ὤ! Θεία μου! συνέντευξιν! ἐγώ; Δὲν πιστεύω νὰ φρονῆτε ὅτι...

— Πέρνεις ἀκόμη λιγάκι ψάρι;

— Μάλιστα Θεία μου... Συνέντευξιν! μὲ ποίαν; Νὰ ἡ ὥρα νὰ νομίζετε πῶς αἱ χωρικαί σας θὰ μ' ἀρέσουν! Ἔχουν κἄτι χέρια 'σὰν ξύλα! ὄχι, ἔκαμα, ἁπλούστατα, ἕνα πρωινὸν περίπατον εἰς τὸ δάσος, ἐκεῖ μ' ἔπιασεν ἡ βροχὴ καὶ ἠναγκάσθην νὰ καταφύγω ἐντὸς καλύβης ἑνὸς χωρικοῦ...

— Ἡ χωρικῆς...

— Ἔστω, χωρικῆς, ἀφοῦ τὸ θέλετε. Μιᾶς πτωχῆς γυναικός, ἥτις εἶχε καὶ μικρὸν τέκνον· ἐκεῖ ἔπια ἐν ποτήριον γάλακτος. Γνωρίζετε τὸν κ. Τρουμελό, Θεία μου;

— Ἀ! ἄ! νὰ δά· φθάνομεν εἰς τὸ ψυχολογικὸν σημεῖον! Βλέπω καὶ δὲν εἶσαι δυνατὸς εἰς τὰς προσποιήσεις, ἀνεψιέ μου. «Μία καλύβη πτωχῆς χωρικῆς, ὅπου ἔπια ἐν ποτήριον γάλακτος καὶ ἀπήντησα μίαν ἀπὸ τὰς δεσποινίδας Τρουμελό, ἡ ὁποία ἦτο θελκτικωτάτη, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μὲ κάμνει νὰ σᾶς ἐρωτήσω ἐὰν γνωρίζετε τὸν κ. Τρουμελό, διότι ἐὰν ἡ δεσποινὶς Τρουμελὸ ἦτο καθὼς πρέπει, θὰ ἤμουν λίαν εὐχαριστημένος νὰ θέσω τὴν χειρά μου καὶ τὴν καρδίαν μου εἰς τοὺς πόδας της». Τὸ ἠοῦρα, ἀνεψιέ μου; Συνεπλήρωσα καλῶς τὴν ἰδέαν σου;

— Σχεδόν!

— Πέρνεις κάμμιὰ φτεροῦγα πουλιοῦ;

— Εὐχαρίστως θεία μου.

— Καλά, παρατηρῶ εὐχαρίστως ὅτι ὁ ἔρως δὲν σὲ κόπτει τὴν ὄρεξιν. Ἀκουσέμε λοιπὸν καλά· ὁ κ. Τρουμελὸ εἶναι ἀρχαῖος πωλητὴς ὅπλων ἀποσυρθεὶς τοῦ ἐμπορίου. Ἔλαβε καὶ παράσημον

.... δὲν ἐνθυμοῦμαι ὅμως διὰ τί.... Θέλει δὲ νὰ κάμῃ ὅτι τύχα εἶναι ἀξιωματικὸς ἐν ἀποστρατείᾳ ὁμιλῶν καθ' ὃν τρόπον οἱ ἀρχαῖοι ἐκεῖνοι συνταγματάρχαι, τοὺς ὁποίους τόσον περιπαίζουν. Ἄλλαις λέξεσιν εἶναι ἄνθρωπος ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν ἰδιαιτέρους χαρακτῆρας.

— Μᾶλλον τύπον.

— Ἔχει δύω θυγατέρας, ἀλλὰ θελκτικωτάτας. Διατί ὅμως εἶναι τόσον θελκτικαί; Τὸ ἀγνοῶ. Εἶναι ἄρα γε καὶ τοῦτο ἐκκεντρικότης τῆς φύσεως; Ἢ προέρχεται ἐξ ἀφροιωσέως; Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι εἶναι θελκτικώταται. Ἁπλαῖ, ἀξέραστοι, καλαί, φιλάνθρωποι, δὲν ὑπάρχει δὲ κανεὶς χωρικὸς ἐδῶ πλησίον, ὁ ὁποῖος νὰ μὴ ἔλαβε βοήθειαν ἐξ αὐτῶν, καὶ πάντοτε πράττουν τὸ καλὸν μετὰ μεγάλης λεπτότητος. Ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὁποῖον τὰς ἐκτιμῶ περισσότερον εἶναι κυρίως διότι προσπαθοῦν πάντοτε ν' ἀποκρύπτουν τὴν γενναιοδωρίαν των. Καὶ ἂν βρέχῃ καὶ ἐν χιονίζῃ πάλιν πηγαίνουν εἰς τοὺς ἀγροὺς νὰ σπείρουν τὰς εὐεργεσίας αὐτῶν καὶ πάντοτε πολὺ πρωὶ διὰ ν' ἀποφύγουν τὰς συναντήσεις τῶν περιέργων. Διήρεσαν τὴν χώραν εἰς δύω ζώνας. Καὶ ἡ μὲν Ἐσθὴρ ἔλαβε δι' ἑαυτὴν τὸ βόρειον, ἡ δὲ Καρλόττα τὸ νότιον μέρος. Ἐδῶ τὰς ὀνομάζουν ἁπλῶς «δεσποινίδας» καὶ ὅταν λέγουν, «αἱ δεσποινίδες» ἐννοοῦν τὸ πᾶν. Σπουδαίως σοὶ λέγω Ροβέρτε ὅτι ἐὰν καμμιὰ σοὶ ἀρέσκῃ θὰ εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένη. Ἔλα, εἰπέ μοι, ποία εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία.... πῶς νὰ σὲ πῶ;... ἡ ὁποία τέλος πάντων σὲ ἐκτύπησε στὸ μάτι;

— Ἀ! ἐὰν μὲ περιπαίζητε θεία μου, δὲν θὰ τολμήσω ποτέ!...

— Προτιμᾷς λοιπὸν νὰ τὸ μαντεύσω μόνη μου; Ἐπῆγες λοιπὸν μέχρι τοῦ μεγάλου κιγκλιδωτοῦ καὶ ἑπομένως ἐπῆρες κατ' ἀνάγκην τὴν πρὸς τὸ δεξιὸν, ἔπειτα ἐστράφης πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ περιεπάτησες παρὰ τὴν ἄκραν τοῦ δάσους. Λοιπὸν Ροβέρτε δύναμαι νὰ σὲ πῶ ὅτι ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἀγαπᾶς εἶναι ἡ Καρλόττα!

— Μάλιστα θεία μου.

— Ἐ! Ἐ! βλέπω καὶ δὲν ἔχεις κακὸ γοῦστο! Ἔχει μεγάλα καὶ κατάμαυρα μάτια, ὡραία μαῦρα μαλλιά... Ἄλλως τε καὶ αἱ δύω εἶναι μελαχροιναὶ καὶ ἐπίσης θελκτικαί. Τότε... ἀλήθεια λοιπόν;... Εἶναι σπουδαῖον;

— Πῶν ὅ,τι...

— Τόσο τὸ καλλίτερον, μὲ κάμεις καὶ χαίρω. Αὐτὸ ἦτο πάντοτε τὸ ὄνειρόν μου, νὰ ἔχω ὁηλαδὴ μίαν ἀνεψιὰν ἀγαπῶσαν τὸν τόπον, ἡ ὁποία νὰ μὲ κρατῇ συντροφιὰ ὅταν ἔχω τοὺς ρευματισμούς μου καὶ ἡ ὁποία νὰ σὲ κρατῇ πλησίον μου, ἀγνωμονέστατε. Ξεύρεις δὲ τί θὰ συνεπλήρου τὴν χαρὰν μου αὐτήν; Νὰ ἐνυφρεύετο καὶ ὁ ἄλλος μου ἀνεψιὸς Ὀκτάβιος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Τί λές; Ἐὰν τὰ καταφέρναμε νὰ νυμφευθῇ κ' ἐκεῖνος τὴν ἄλλην;

— Περιμένετε νὰ νυμφευθῶ πρῶτον ἐγὼ τὴν μίαν.

— Ναί, πρῶτον νὰ τελειώσωμεν τὸ κατεπείγον. Ἐπιθυμεῖς προηγουμένως νὰ συνομιλήσῃς μετ' αὐτῆς ἐν ἐκτάσει; Θέλεις νὰ μελετήσῃς τὸ ὑποκείμενον πρὶν ἢ ἀποφασίσῃς;

— Περιττόν, θεία μου. Δὲν ἔχω ἐγὼ τὰ μυαλά μου στὸν ἀέρα· ἐνθυμεῖσθε τί σᾶς ἔχει εἰπεῖ ἡ καϋμένη ἡ μήτηρ μου; «Ὁ Ροβέρτος ἅπαξ μόνον θ' ἀγαπήσῃ. Ἀλλ' ὅταν ἀγαπήσῃ, τετέλεσται». Ἐγὼ λοιπὸν τώρα ἀγαπῶ, ἄρα τετέλεσται. Πότε θὰ ὑποβάλετε τὴν αἴτησιν θεία μου;

— Μετὰ ἕνα μῆνα, ὅταν ἐπιστρέψῃς.

— Μετὰ ἕνα μῆνα! αὐτὸ εἶναι ἀνυπόφορον! Ἐὰν κατ' αὐτὸ τὸ διάστημα κανεὶς ἄλλος...

— Καλὰ λοιπόν, ἔχομεν τότε νὰ κάμωμεν ἓν ἁπλούστατον πρᾶγμα, νὰ σοὶ δώσω μίαν ἐπιστολὴν διὰ τὸν κ. Τρουμελό· θὰ τῷ γράψω ὅλα σου τὰ ἔκτατα προτερήματα, θὰ προσθέσω μάλιστα καὶ μερικὰ παραπάνω... Σὺ θὰ παραδώσῃς τὴν ἐπιστολὴν καὶ θὰ τῷ εἰπῆς τὰ τρέχοντα.

— Καλλίτερον θὰ ἦτο νὰ τῷ ὁμιλεῖτε σεῖς.

— Αὐτὸ εἶναι κακόν. Οἱ δικηγόροι οὐδέποτε χρησιμεύουν εἰς ἄλλο, ἀλλ' ἢ μόνον εἰς τὸ νὰ ἐμπερδεύουν τὰς ὑποθέσεις. Κατὰ τὴν γνώμην μου, πρέπει ὁ κατηγορούμενος μόνος του ν' ἀπολογῆται. Ἔπειτα... εἶναι καὶ κἄτι ἄλλο· ἐγὼ δὲν εἰμπορῶ νὰ ἐξέλθω οὔτε μὲ τὸ ἁμάξι· οἱ ρευματισμοί μου μ' ἔχουν καρφωμένην ἐδῶ.

— Γράψατε εἰς τὸν κ. Τρουμελὸ νὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος ἐδῶ.

— Ἐπίσης κακόν, κάκιστον μάλιστα. Ὁ Τρουμελὸ διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ μ' ἐπισκεφθῇ θὰ νομίσῃ πρέπον νὰ φορέσῃ ραδεγκότα καὶ τοῦτο μόνον ἀρκεῖ νὰ τὸν κάμῃ νὰ γείνῃ ὅλως διόλου ἀνάποδος. Ὑπάρχουν γυναῖκες ἐλαφρῶν ἠθῶν, αἱ ὁποῖαι ἅμα βάλλουν ἅπαξ τὸν στηθόδεσμόν των εἶναι δυσάλωτοι. Ὁ στηθόδεσμος εἶναι ὁ θώραξ αὐτῶν, ὁ κ. Τρουμελὸ ὅμως φέρων ραδεγκόταν εἶναι ὠχυρωμένον φρούριον. Ἐνῷ εἰς τὸ σπῆτι του, ἐν τῷ κήπῳ του, ὅταν φορῇ τὸ πάνινόν του ἐπανωφόριον, εὑρίσκεται ἀπροστάτευτος καὶ συλλαμβάνεται εὔκολα, τότε δὲ μὲ ὀλίγην δεξιότητα...

— Θὰ φανῶ ἐπιδέξιος θεία μου...

— Τὸ ἐλπίζω, τί διάβολο! διπλωμάτης 'σὰν κ' ἐσὲ καὶ νὰ μὴ εἶναι ἐπιδέξιος!... Ἐφάγαμε καὶ σήμερον.. δὲν πεινᾷς πλέον;

— Ὄχι θεία μου.

— Καλά! τότε... πήγαινε νὰ κάμῃς ἄλλον ἕνα περίπατον. Ὁ καιρὸς γύρισε καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ πρωὶ ἤρχισες μὲ ἐκδρομάς, δὲν σὲ ἀπαγορεύω νὰ ὑπάγῃς νὰ τριγυρίσῃς πέριξ τοῦ σπητιοῦ τῆς περιστέρας σου. Ἐγὼ ἐν τῷ μεταξὺ θὰ σκεφθῶ πῶς νὰ γράψω τὴν ἐπιστολήν. Δύσκολη τὴν βλέπω, διότι εἶμαι ἠναγκασμένη νὰ γράψω τὰ προτερήματά σου καὶ ὅσα δὲν ἔχεις ἀκόμα. Τέλος πάντων... πολλάκις καὶ τὰ ψεύματα εἶναι ἄξια!

Καὶ ἡ κυρία Δεζασέρ, βραδέως περιπατοῦσα, μετέβη εἰς τὸν θάλαμον αὐτῆς, ἐνῷ ὁ Ροβέρτος ἀπῆλθεν ὅπως ἐνδυθῇ, ἀποφασίσας τὸ πᾶν νὰ πράξῃ ὅπως κατορθώσῃ, ἔστω καὶ ἐπὶ πέντε μόνον λεπτά, νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τῆς λατρευτῆς νεάνιδος.

III.

Ὁ Ροβέρτος εἶχε περιποιηθῆ λίαν τὸν ἱματισμόν αὐτοῦ. Ἐξυρισμένος, φέρων ἐπανωφόριον φαιὸν καὶ περισκελίδα ἀνοικτοῦ χρώματος, κρατῶν δὲ μαστίγιον εἰς τὴν χεῖρα, διευθύνεται, βραδέως βαίνων, πρὸς τὴν Βαλζαμβίλ λὰ Φυρέ, ἔνθα κεῖται ἡ κατοικία τοῦ Τρουμελό.

Ἤδη τὴν προηγουμένην ἡμέραν εἶχε κατευθυνθῆ πρὸς τὰ ἐκεῖ, ὅπως κατοπτεύσῃ καὶ ἐξετάσῃ τὰ μέρη πρὸ τῆς ἐπιθέσεως, ἔχων συνάμα τὴν ἐλπίδα ὅτι πιθανὸν νὰ ἐπιτύχῃ καθ' ὁδὸν τῇ ἐκλεκτῇ τῆς καρδίας αὐτοῦ νεάνιδι. Κατά τινα στιγμὴν, ἀνὰ μίαν τῶν μακρῶν δενδροστοιχιῶν τοῦ δάσους εἶχε νομίσει ὅτι διακρίνει μακρόθεν μέλαιναν ἐνδυμασίαν καὶ ἐσκέψατο ὅτι ἦτο ἡ ἀμαζὼν περιπατοῦσα. Ἔρξατο τότε τρέχων ταχέως, ὅσον ἠδύνατο, ἀναμετρῶν τὴν ἀπόστασιν διὰ τῶν παλμῶν τῆς καρδίας καὶ τρεπόμενος διάμεσον ὁδόν, ὅπως προπορευθῇ τῆς περιπατούσης νεάνιδος καὶ εἶτα ἐπανέλθῃ συναντῶν αὐτήν. Τὸ σχέδιον αὐτοῦ εἶχεν ἐπιτύχει καὶ ἤδη προεμελέτα καὶ ἐτακτοποίει τὰς κινήσεις αὐτοῦ καὶ τὸ βάδισμα, προσέχων μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν κινήσεων τῆς χειρὸς αὐτοῦ· ἐπλησίαζε πρὸς τὴν περιπατοῦσαν. Ἐξαίφνης ἐξέβαλεν ἐν Ἀ! ψεύσεως ἐλπίδων. Ἦτο ὁ ἱερεὺς τοῦ χωρίου, ὅστις περιεπάτει ἡσύχως ἀναγινώσκων βιβλίον.

Ἀνελογίζετο ἔτι τὴν τῆς προτεραίας ἀποτυχίαν αὐτοῦ ταύτην, ὅταν ἔφθασε πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Τρουμελό.

Πῶς νὰ εἰσέλθῃ; Πῶς ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ; Ροβέρτος Δεστανῆ; ἁπλῶς ἢ ὅτι ἔρχεται ἐκ μέρους τῆς κυρίας Δεζασέρ; Ἢ μᾶλλον ν' ἀναγγείλῃ ἑαυτὸν ὡς ἀνεψιὸν τῆς κυρίας Δεζασέρ; Ἔδει ἀρά γε νὰ προσλάβῃ ὕφος ὑπερήφανον, νὰ φανῇ

χαρίεις ἡ δειλήριων; Μυριάδες ἰδεῶν καὶ ἐρωτήσεων ἀνεκυκῶντο ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ, ἐρωτήσεων, εἰς ἃς ἠδυνάτει νὰ εὕρῃ ἀπάντησιν, ὅτε αἴφνης παρετήρησεν ἀριστερόθεν προβάλλοντα πεντηκονταέτην περίπου τὴν ἡλικίαν, παχύσαρκον, ἔχοντα παχὺν καὶ λευκὸν μύστακα καὶ φέροντα περισκελίδα καὶ χιτώνιον ἐκ κυανοῦ λευκοῦ ὑφάσματος. «Αὐτὸς πρέπει νὰ ἦναι!» ἐσκέψατο, διότι πολλάκις ἔχει τις προκαταλήψεις.

Ἐπλησίασε τὸν κύριον ἐκεῖνον καὶ μετὰ δειλίας κρατῶν τὸν πίλον αὐτοῦ ἀνὰ χεῖρας·

— Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ πρὸς τὸν κ. Τρουμελό;

— Μάλιστα, εἶμαι ἐγώ, εἶπεν ὁ ἄλλος διὰ φωνῆς ἀποτόμου. Ἐπιθυμεῖτέ τι;

— Κύριε... ἔρχομαι ἐκ μέρους... εἶμαι ὁ ἀνεψιὸς τῆς... μὲ στέλλει ἡ κυρία Δεζασέρ.

— Δεζασέρ... ἐκείνη ἡ εὐχάριστος γρηᾶ... τὴν γνωρίζω καλά, καὶ τί θέλει;

— Μ' ἐπεφόρτισε νὰ σᾶς δώσω αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν. Τολμῶ δὲ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ τὴν ἀνεγνώσητε, ἐὰν ἐπιθυμῆτε.

— Δόσετέ με την.

Ὁ Ροβέρτος παρέδωκε τὴν ἐπιστολήν.

«Διάβολε! ἐσκέψατο. Βλέπω πῶς ὁ κύριος εἶναι ὀλίγον δύσκολος. Ὁπωσδήποτε ἀφοῦ δὲν φορεῖ ραδέγκοτα... Φαίνεται πῶς εἶναι στὰ καλά του».

Ὁ κ. Τρουμελὸ ἐτοποθέτησεν ὡς ἠδύνατο τὰ διόπτρα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ρινός του, ἥτις ἦτο κυρτὴ καὶ ἑπομένως πᾶν ὀπτικὸν σύστημα δυσχερῶς ἐφηρμόζετο ἐπ' αὐτῆς καὶ ἤρξατο ν' ἀναγινώσκῃ. Ἐνόσῳ ἐκεῖνος ἀνεγίνωσκεν ὁ Ροβέρτος παρετήρει αὐτὸν κατὰ πρόσωπον ὅπως ἐκ τῆς φυσιογνωμίας του ἐννοήσῃ τὰς ἐντυπώσεις τῆς ἐπιστολῆς. Παρετήρησε δὲ πράγματι ὅτι ἡ ἐντύπωσις ἦν καλή, διότι ὁ γέρων ἐμειδίᾳ καὶ ἐκίνει τὴν κεφαλὴν ὡς εὐχαριστημένος.

— Καὶ ἀκόμη νὰ ἰδοῦμε τὰ παρακάτω, ἐσκέπτετο ὁ Ροβέρτος, ἀκόμη εἶναι εἰς τὰ προτερήματά μου, ἀλλ' ὅταν ἀναγνώσῃ καὶ τὰ κυριώτερα;

Ὁ Ροβέρτος ὅμως ἠπατᾶτο, διότι τὰ κατ' αὐτὸν κυριώτερα δὲν ἐφάνησαν ποσῶς τροποποιοῦντα τὰς εὐμενεῖς διαθέσεις τοῦ ἀρχαίου πωλητοῦ ὅπλων, διότι, μειδιῶν πάντοτε, συνέπτυξε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἐναπέθεσεν αὐτὴν ἐν τῷ χρηματοφυλακίῳ του.

— Καλά, πολὺ καλά. Προτερήματα, περιουσία, μέλλον καλόν, σχέσεις. Ἀγαπᾶτε λοιπὸν τὴν θυγατέρα μου; μὲ ἀρέσει καὶ σᾶς τὴν παραχωρῶ ἐκτὸς ἐὰν ἡ Καρλόττα προβάλῃ ἀντίστασιν ἢ δὲν σᾶς ἀρέσει.

Ὁ Ροβέρτος παρ' ὀλίγον ἐρρίπτετο εἰς τὸν τράχηλον τοῦ γέροντος καὶ ἔπνιγεν αὐτὸν διὰ τῶν περιπτύξεών του.

— Ἀ! κύριε! Ὁποία χαρά! Τὴν λατρεύω τὴν θυγατέρα σας! Μὲ καθιστᾶτε τὸν μᾶλλον εὐτυχῆ τῶν θνητῶν καὶ ἀγνοῶ πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω.

— Μή μ' εὐχαριστᾶτε, τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατον, ὅταν ὁ ἔρως ἐπιτάττῃ, πρέπει κανεὶς νὰ ὑπακούῃ, τί ἄλλο ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ;

— Πόσον εἶσθε καλός, κύριε! Καὶ πόσον ἐκπληροῖτε τὰς εὐχάς μου! Φοβοῦμαι μόνον ἓν πρᾶγμα, μήπως δὲν ἀρέσω εἰς τὴν δεσποινίδα θυγατέρα σας.

— Τούναντίον, θὰ τῇ ἀρέσητε, δὲν εἶσθε ἄσχημος, θὰ τῆς ἔλθῃ ἐξαφνικά, τὰ νέα κορίτσια κολακεύονται πάντοτε καὶ θὰ τελειώσῃ.

— Σᾶς ἐπαναλαμβάνω, κύριε, ὅτι ἀγνοῶ πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω. Ἐφρόνουν ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ ὑπεχωρεῖτε, σᾶς ὁμολογῶ ὅμως παρρησίᾳ ὅτι δὲν εἶχον προϊδέει ὅτι τὰ πράγματα θὰ ἐβάδιζον τόσον ταχέως. Λοιπὸν θὰ ὁμιλήσητε εἰς τὴν δεσποινίδα Καρλότταν; Θὰ εἶσθε τόσον καλὸς ὥστε νὰ τῇ εἰπῆτε ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς καθ' ἣν τὴν εἶδον, τὴν ἐλάτρευσα;

— Ναί, θὰ τῇ εἴπω ὅλα αὐτά, ἀλλ' ἀργότερα ὅμως.

— Πῶς ἀργότερα;

— Καὶ βέβαια, ἡ θεία σας μὲ γράφει ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας ἀναχωρεῖτε δι' ἕνα μῆνα, ὅταν λοιπὸν ἐπιστρέψητε θὰ συνομιλήσωμεν. Κατ' ἀρχὴν ἀπαντῶ καταφατικῶς εἰς τὴν αἴτησίν σας, δι' ὅλον αὐτὸ τὸ μηνιαῖον διάστημα, ἐκτὸς ἀπροόπτων γεγονότων. Ἀλλὰ δὲν πιστεύω. Ἄλλως τε ἔχομεν καιρόν, διότι ἡ Καρλόττα εἶναι δευτερότοκος καὶ πρωτότοκος εἶναι ἡ Ἐσθήρ καὶ ἐγὼ θελω νὰ ὑπανδρεύσω πρῶτον τὴν πρωτότοκον.

— Λοιπόν, κύριε ἀρνεῖσθε νά... Ἀλλ' ἐὰν ἡ δεσποινὶς Ἐσθὴρ δὲν ὑπανδρευθῇ.

— Σᾶς παρακαλῶ, μὴ ὑπερβολάς. Καὶ ἡ Ἐσθὴρ ἐπίσης εἶναι ὡραία καὶ εὔκολα θὰ εὕρῃ σύζυγον. Ὑπομονὴ λοιπόν! Τί διάβολο, δὲν ἔχετε ὀλίγην ὑπομονήν;

— Ἀλλὰ κύριε... αὐτὴ ἡ ἀπόφασις... ὁ ἔρως μου... εἶμαι βιαστικός...

«Νά! ἤρχισα καὶ ἐγὼ νὰ ὁμιλῶ 'σὰν αὐτὸν» καὶ ἐπὶ τῇ σκέψει ταύτῃ ὁ Ροβέρτος προέβη μέχρι τοῦ νὰ πλήξῃ τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ ποδὸς ὀργίλως.

— Ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ἀκατανόητον, κύριε! Ἔρχομαι νὰ σᾶς εἴπω ὅτι ἀγαπῶ τὴν θυγατέρα σας καὶ ἐννοεῖτε κάλλιστα ὅτι διὰ νὰ κάμω τὴν αἴτησιν ταύτην, ἄνευ προηγουμένων συστάσεων, ἄνευ προηγουμένων διαπραγματεύσεων, ἐν πλήρει ἐξοχῇ, θὰ εἰπῇ ὅτι τὴν ἀγαπῶ. Καὶ σεῖς μοὶ ἀπαντᾶτε νὰ περιμένω νὰ ὑπανδρευθῇ ἡ ἄλλη. Ἐὰν ὅμως δὲν κατορθώσητε ποτὲ νὰ τοποθετήσητε τὴν πρωτότοκον;

— Τοποθετήσω! ἀσχημη λέξις. Ἀπόφασίς μου ἀνέκκλητος. Ἅμα ὑπανδρευθῇ ἡ Ἐσθὴρ σᾶς δίδω τὴν Καρλότταν. Βιάζεσθε; Τότε νυμφευθῆτε τὴν Ἐσθήρ.

— Εἶναι ἡ τελευταία σας λέξις, κύριε;

— Ἡ τελευταία μου.

— Τότε παρουσιάσατέ με τοὐλάχιστον εἰς τὴν δεσποινίδα Καρλότταν. Ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ, ἐκείνη ὅμως δὲν μὲ ἀγαπᾷ, δὲν μὲ ἀγαπᾷ, δηλαδή, θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι, ἕως ὅτου ὑπανδρευθῇ ἡ ἀδελφή της Ἐσθὴρ θὰ παρουσιασθοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τὴν ζητήσουν. Τοὐλάχιστον ἀφήσατέ με νὰ θέσω τὴν ὑποψηφιότητά μου... μέχρι τῆς στιγμῆς τῶν ἐκλογῶν.

— Οἱ ἀρραβῶνες οἱ ὁποῖοι διαρκοῦν ἐπὶ πολὺ εἶναι ἐπικίνδυνοι. Ἀναμείνωμεν τὴν ἐπιστροφήν σας καὶ μετὰ ἕνα μῆνα, ἐὰν εἴμεθα πάντοτε εἰς τὰς αὐτὰς διαθέσεις, σκεπτόμεθα πάλιν. Εἶπον.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, κύριε, δὲν μοὶ μένει ἕτερον ἀλλ' ἢ νὰ σᾶς.... εὐχαριστήσω. Ἐὰν δὲν μὲ λέγητε ὁριστικόν τι καταφατικῶς, ἀλλὰ τοὐλάχιστον δὲν μὲ ἀρνεῖσθε. Μοὶ μένει λοιπὸν ἡ ἐλπίς... καὶ εἶναι κάτι.

— Εἰς τὸ ἐπανιδεῖν. Τὰ σεβάσματά μου εἰς τὴν θείαν σας, θὰ ὑπάγω νὰ τὴν ἐπισκεφθῶ.

— Χαίρετε!

Καὶ ὁ Ροβέρτος ἐτράπη τὴν εἰς τὸν πύργον ἄγουσαν, καταληφθεὶς αἴφνης ὑπὸ λύσσης νὰ ὑπανδρεύσῃ ἐκείνην τὴν δεσποινίδα Τρουμελό, ἣν δὲν ἐγνώριζε.

Τῇ ἐπαύριον ἀνεχώρει εἰς Παρισίους, ὅπως ἐκεῖθεν μεταβῇ εἰς Χάγην, ἀνεχώρει ὅμως ἔχων ἡσυχον τὴν καρδίαν. Εἶχε συνδιαλεχθῆ ἐπὶ μακρὸν μετὰ τῆς θείας του, ἥτις τῷ ὑπεσχέθη νὰ πράξῃ τὸ πᾶν ὅπως ὁ Ὀκτάβιος ἐρασθῇ τῆς Ἐσθὴρ καὶ ζητήσῃ τὴν χεῖρά της. Ἐννοεῖται ὅτι ἐν τῷ μεταξὺ τὸ ὄνομα τοῦ Ροβέρτου δὲν θὰ ἐλέγετο. Ἅμα ὡς, ὅμως, ὁ κ. Μαροαζὲλ ἐμνηστεύετο τὴν Ἐσθήρ, ὁ ἄλλος θ' ἀπεκάλυπτεν εἰς τὸν ἐξάδελφόν του ὅτι ἠράτο τῆς δευτεροτόκου.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΝΕΟΛΟΓΟΥ.